

EURÓPAI UNIÓ

AZ EURÓPAI PARLAMENT

A TANÁCS

**Brüsszel, 2024. június 24.
(OR. en)**

**2022/0195 (COD)
LEX 2321**

**PE-CONS 74/1/23
REV 1**

**ENV 1402
CLIMA 605
FORETS 193
AGRI 758
POLMAR 60
CODEC 2314**

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE A TERMÉSZET
HELYREÁLLÍTÁSÁRÓL ÉS AZ (EU) 2022/869 RENDELET MÓDOSÍTÁSÁRÓL**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2024/...
RENDELETE

(2024. június 24.)

a természet helyreállításáról és az (EU) 2022/869 rendelet módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében³,

¹ HL C 140., 2023.4.21., 46. o.

² HL C 157., 2023.5.3., 38. o.

³ Az Európai Parlament 2024. február 27-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé)] és a Tanács 2024. június 17-i határozata.

mivel:

- (1) Annak érdekében, hogy az Unió területén biztosított legyen a biológiai sokféleség és a reziliens természet regenerációja, Uniós szintű szabályokat kell megállapítani az ökoszisztémák helyreállítására vonatkozóan. Az ökoszisztémák helyreállítása az éghajlatváltozás mérséklésével és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos uniós célkitűzésekhez is hozzájárul.
- (2) A 2019. december 11-én elfogadott, „Az európai zöld megállapodás” című bizottsági közlemény (a továbbiakban: az európai zöld megállapodás) olyan ambiciózus ütemtervet határozott meg az Unió modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkező, méltányos és virágzó társadalommá való átalakítására, amelynek célja az Unió természeti tőkájének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jólétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben. Az európai zöld megállapodás keretében a Bizottság az „Uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!” című, 2020. május 20-i közleményében meghatározza a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiát.
- (3) Az Unió és tagállamai a Biológiai Sokféleség Egyezmény felei közé tartoznak⁴. E minőségükben elkötelezettek az Egyezmény Felei Konferenciájának 2010. október 18–29-én tartott tizedik ülésén, a 2011–2020-as időszakra szóló, a biológiai sokféleségre vonatkozó stratégiai tervről szóló X/2. sz. határozattal elfogadott hosszú távú stratégiai jövőkép mellett, amely szerint 2050-re értékelni kell, meg kell őrizni, helyre kell állítani és körültekintően kell felhasználni a biológiai sokféleséget, fenntartva az ökoszisztéma-szolgáltatásokat, megőrizve az egészséges bolygót, és alapvető előnyöket biztosítva minden ember számára.

⁴ HL L 309., 1993.12.13., 3. o.

- (4) A biológiai sokféleségre vonatkozó globális keret, amelyet a Biológiai Sokféleség Egyezmény Felelő Konferenciájának 2022. december 7–19-én tartott tizenötödik ülésén fogadtak el, cselekvésorientált globális célokat határoz meg a 2030-ig tartó évtizedre vonatkozó sürgős fellépés tekintetében. Az 1. cél annak biztosítása, hogy valamennyi terület részvételen alapuló, integrált és a biológiai sokféleséget szem előtt tartó, a föld- és tengerhasználat megváltoztatásának kezelésére irányuló területhasználati tervezési és/vagy hatékony területhasználati folyamatok hatálya alatt álljon; 2030-ra a biológiai sokféleség szempontjából nagy jelentőséggel bíró területek – többek között a magas ökológiai integritású ökoszisztémák – csökkenésének közel nullára való mérséklése, tiszteletben tartva egyúttal az őslakos népeknek és a helyi közösségeknek az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) az őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatában foglalt jogait. A 2. cél annak biztosítása, hogy a biológiai sokféleség, az ökoszisztéma-funkciók és -szolgáltatások, valamint az ökológiai integritás és folytonosság javítása érdekében 2030-ra a leromlott szárazföldi, belvízi, valamint tengeri és part menti ökoszisztémák területeinek legalább 30 %-a tényleges helyreállítás alatt álljon. A 11. cél a természet által az embereknek nyújtott hozzájárulás helyreállítása, fenntartása és fokozása, beleértve az olyan ökoszisztéma-funkciókat és -szolgáltatásokat is, mint például a levegő, a víz és az éghajlat szabályozása, a talaj egészsége, a beporzás és a betegségek kockázatának csökkentése, valamint a természeti veszélyekkel és katasztrófákkal szembeni védelem, mégpedig természet-alapú megoldások és/vagy ökoszisztéma-alapú megközelítések révén, valamennyi ember és a természet javára. A biológiai sokféleségre vonatkozó globális keret lehetővé fogja tenni a 2050-re kitűzött eredményorientált célok elérése felé történő előrelépést.
- (5) Az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – különösen a 14.2., a 15.1., a 15.2. és a 15.3. cél – rámutatnak, hogy meg kell őrizni, helyre kell állítani és fenntarthatóan kell használni a szárazföldi és belvízi édesvízi ökoszisztémákat és szolgáltatásaikat, mindenekelőtt az erdőket, valamint a vizes, a hegyvidéki és a száraz élőhelyeket.

- (6) Az ENSZ Közgyűlése a 2019. március 1-jei határozatában a 2021–2030-as időszakot kinevezte az ökoszisztéma-helyreállítás évtizedének, hogy világszerte támogassa és fokozza az ökoszisztémák romlásának megelőzésére, megállítására és visszafordítására irányuló erőfeszítéseket, és felhívja a figyelmet az ökoszisztémák helyreállításának fontosságára.
- (7) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia biztosítani hivatott, hogy 2030-ra megkezdődjön Európa biológiai sokféleségének helyreállítása, ami az emberek, a bolygó, az éghajlat és a gazdaság javát szolgálja. A stratégia ambiciózus uniós természet-helyreállítási tervet határoz meg, amely számos kulcsfontosságú kötelezettségvállalást tartalmaz, többek között egy jogilag kötelező erejű uniós természet-helyreállítási célokra vonatkozó javaslat előterjesztésére vonatkozóan, amely a leromlott állapotú ökoszisztémák – különösen a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, illetve a természeti katasztrófák hatásainak megelőzése és csökkentése szempontjából a legnagyobb potenciállal rendelkező ökoszisztémák – helyreállítását célozza.
- (8) Az Európai Parlament a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáról szóló, 2021. június 9-i állásfoglalásában határozottan üdvözölte a kötelező erejű természet-helyreállítási célokat tartalmazó jogalkotási javaslat kidolgozására vonatkozó kötelezettségvállalást, és úgy vélte, hogy az átfogó helyreállítási cél mellett ökoszisztéma-, élőhely- és fajspecifikus helyreállítási célokat is be kell illeszteni, amelyek kiterjednek az erdőkre, a gyepterületekre, a vizes élőhelyekre, a tőzeglápokra, a beporzókra, a szabad vízáramlású folyókra, a part menti területekre és a tengeri ökoszisztémákra.

- (9) A Tanács a 2020. október 23-i következtetéseiben elismerte, hogy a biológiai sokféleség és a természet jelenlegi állapota további hanyatlásának megelőzése alapvető fontosságú, de nem elégséges ahhoz, hogy a természet visszakerüljön az életünkbe. A Tanács újólág megerősítette, hogy nagyobb ambícióra van szükség a természet helyreállításával kapcsolatban, ahogyan azt az új uniós természet-helyreállítási terv is javasolja, amely többek között a biológiai sokféleség védett területeken kívüli védelmére és helyreállítására irányuló intézkedéseket irányoz elő. A Tanács azt is kijelentette, hogy várakozással tekint egy hatásvizsgálatot követően kidolgozott, jogilag kötelező erejű természet-helyreállítási célértékekre vonatkozó javaslat megtételére.

- (10) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia kötelezettséget állapít meg a szárazföldi területek legalább 30 %-ának – a belvizeket is beleértve – és az uniós tengeri területek 30 %-ának jogi védelmére vonatkozóan, és ezek legalább egyharmadát szigorú védelem alá kell helyezni, beleértve az összes fennmaradó természetes és öreg erdőt. A Bizottság által 2022-ben a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködésben kidolgozott, további védett területek tagállamok általi kijelölésére vonatkozó kritériumokról és iránymutatásokról szóló dokumentum (a továbbiakban: kritériumokról és iránymutatásokról szóló dokumentum) aláhúzza, hogy amint a helyreállítás kifejti teljes hatását és a helyreállított területek megfelelnek vagy várhatóan meg fognak felelni a védett területekre vonatkozó kritériumoknak, ezeknek a helyreállított területeknek szintén elő kell segíteniük a védett területekre vonatkozó uniós célok teljesítését. A kritériumokról és iránymutatásokról szóló dokumentum azt is kiemeli, hogy a védett területek jelentősen hozzájárulhatnak a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia helyreállítási céljaihoz azáltal, hogy megteremtik a helyreállításra irányuló erőfeszítések sikeréhez szükséges feltételeket. Ez különösen igaz azokra a területekre, amelyek természetes módon regenerálódhatnak az emberi tevékenységekből eredő terhelések egy részének megszüntetésével vagy korlátozásával. Az ilyen – többek között tengeri környezetben található – területek szigorú védelem alá helyezése bizonyos esetekben elegendő az általuk képviselt természeti értékek regenerációjához. Emellett a kritériumokról és iránymutatásokról szóló dokumentum hangsúlyozza, hogy minden tagállamnak hozzá kell járulnia a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában kitűzött, a védett területekre vonatkozó uniós célok eléréséhez olyan mértékben, amely arányban áll természeti értékeikkel és a természet helyreállítására vonatkozó potenciáljukkal.

- (11) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia célul tűzi ki annak biztosítását, hogy a védett élőhelyek és fajok megőrzésének tendenciáiban és védettségi helyzetében ne legyen romlás és hogy a jelenleg kedvezőtől eltérő védettségi helyzetű fajok és élőhelyek legalább 30 %-kedvező védettségi helyzetbe kerüljön vagy a védettségi helyzetbe kerüléshez szükséges, erőteljesen javuló tendenciát mutasson 2030-ra. A Bizottság által a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködésben e célok elérésének támogatása érdekében kidolgozott iránymutatás kiemeli, hogy ezen élőhelyek és fajok többsége esetében valószínűleg fenntartási és helyreállítási erőfeszítésekre lesz szükség, akár a jelenlegi negatív tendenciák 2030-ig történő megállításával, akár a jelenlegi stabil vagy javuló tendenciák fenntartásával, akár a kedvező védettségi állapotú élőhelyek és fajok hanyatlásának megelőzésével. Az említett iránymutatás hangsúlyozza továbbá, hogy az említett helyreállítási erőfeszítéseket elsősorban nemzeti vagy regionális szinten kell megtervezni, végrehajtani és koordinálni, és hogy a 2030-ig javítandó állapotú fajok és élőhelyek kiválasztása és rangsorolása során szinergiákra kell törekedni más uniós és nemzetközi – különösen a környezet- és éghajlat-politikai – célokkal.
- (12) A Bizottság a természet állapotáról szóló, 2020. október 15-i jelentésében (a továbbiakban: a természet állapotáról szóló, 2020. évi jelentés) megállapította, hogy az Uniónak nem sikerült egyelőre megfékeznie az Unió számára természetvédelmi szempontból fontos védett élőhelytípusok és fajok hanyatlását. E hanyatlás fő okai közé tartoznak a külterjes mezőgazdaság megszüntetése, az intenzívebb gazdálkodási gyakorlatok, a hidrológiai rendszerek megváltoztatása, az urbanizáció és a szennyezés, valamint a nem fenntartható erdészeti tevékenységek és a fajok kizsákmányolása. Emellett az idegenhonos inváziós fajok és az éghajlatváltozás jelentős és egyre növekvő veszélyt jelentenek az őshonos uniós növény- és állatvilágra.

- (13) Az európai zöld megállapodás az Unió és tagállamai gazdaságának fokozatos és mélyreható átalakulásához vezet, ami viszont jelentős hatással lesz az Unió külső tevékenységére. Fontos, hogy az Unió a kereskedelempolitikáját és a kereskedelmi megállapodások kiterjedt hálózatát arra használja, hogy globális szinten is együttműködjön partnereivel a környezet és a biológiai sokféleség védelme terén, miközben előmozdítja az egyenlő versenyfeltételeket.
- (14) A gazdasági és társadalmi átalakulás, a minőségi munkahelyek teremtése és a fenntartható növekedés előmozdítása érdekében célszerű meghatározni az ökoszisztéma helyreállítására vonatkozó átfogó célkitűzést. A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák, például vizes élőhelyek, édesvizek, erdők, valamint mezőgazdasági, gyér növényzetű, tengeri, partmenti és városi ökoszisztémák – jó állapotban – számos alapvető ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtanak, és a leromlott állapotú ökoszisztémák jó állapotának helyreállításából származó előnyök minden szárazföldi és tengeri területen messze meghaladják a helyreállítás költségeit. Az említett szolgáltatások a gazdasági, társadalmi, kulturális, regionális és helyi jellemzőktől függően a társadalmi-gazdasági előnyök széles skálájához járulnak hozzá.
- (15) Az ENSZ Statisztikai Bizottsága a 2021. márciusi 52. ülésén elfogadta a környezeti-gazdasági számlarendszert és az ökoszisztéma-számvitelt (SEEA EA). A SEEA EA integrált és átfogó statisztikai keretet biztosít az élőhelyekre és tájakra vonatkozó adatok szervezéséhez, az ökoszisztémák kiterjedésének, állapotának és szolgáltatásainak méréséhez, az ökoszisztéma-eszközökben bekövetkező változások nyomon követéséhez, valamint ezen információk gazdasági és egyéb emberi tevékenységekkel való összekapcsolásához.

- (16) A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák biztosítása és az éghajlatváltozás elleni küzdelem szervesen összekapcsolódik. A természet és a természetalapú megoldások – beleértve a természetes szénkészleteket és -elnyelőket – alapvető fontosságúak az éghajlati válság elleni küzdelemben. Ugyanakkor az éghajlati válság már most is jelentős hatással van a szárazföldi és tengeri ökoszisztémák változására, és az Uniónak fel kell készülnie a hatások fokozódó intenzitására, gyakoriságára és elterjedésére. Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek (IPCC) az 1,5 °C-os globális felmelegedés hatásairól szóló különjelentése rámutatott arra, hogy egyes hatások tartósak vagy visszafordíthatatlanok lehetnek. Az IPCC a hatodik értékelő jelentésében megállapítja, hogy az ökoszisztémák helyreállítása alapvető fontosságú az éghajlatváltozás elleni küzdelem elősegítésében és az élelmezésbiztonsági kockázatok csökkentésében. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform a biológiai sokféleségről és az ökoszisztéma-szolgáltatásokról szóló, 2019. évi globális értékelő jelentésében úgy ítélte meg, hogy az éghajlatváltozás a természet változásának egyik fő mozgatórugója, és hatásai az elkövetkező évtizedekben várhatóan nőni fognak, néhány esetben pedig meghaladják az ökoszisztéma-változás egyéb okainak, például a megváltozott föld- és tengerhasználatnak a hatását.

(17) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵ kötelező célkitűzést határoz meg az Unióban 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességre és azt követően a negatív kibocsátás elérésére, valamint arra vonatkozóan, hogy a tagállamok prioritásként kezeljék a gyors és kiszámítható kibocsátáscsökkentést, és ugyanakkor fokozzák a természetes nyelők általi eltávolítást. Az ökoszisztémák helyreállítása az éghajlatváltozás elleni küzdelem mellett nagymértékben hozzájárulhat a természetes elnyelők fenntartásához, kezeléséhez és bővítéséhez, valamint a biológiai sokféleség növeléséhez. Az (EU) 2021/1119 rendelet azt is előírja az érintett uniós intézmények és a tagállamok számára, hogy biztosítsák a folyamatos előrehaladást az alkalmazkodóképesség fokozása, a reziliencia megerősítése és az éghajlatváltozással szembeni kiszolgáltatottság csökkentése terén. Előírja továbbá, hogy a tagállamoknak valamennyi szakpolitikai területbe integrálniuk kell az alkalmazkodást, és elő kell mozdítaniuk az ökoszisztéma-alapú alkalmazkodást és a természet-alapú megoldásokat. A természet-alapú megoldások olyan, a természet által inspirált és támogatott megoldások, amelyek költséghatékonyak, egyszerre járnak környezeti, társadalmi és gazdasági előnyökkel, és hozzájárulnak a reziliencia kialakításához. Ezek a megoldások a helyi igényekhez igazított, erőforrás-hatékony és rendszerszintű beavatkozások révén több és változatosabb természetet és természeti jellemzőt és folyamatot hoznak a városokba és a szárazföldi és tengeri tájakba. A természet-alapú megoldásoknak tehát előnyösnek kell lenniük a biológiai sokféleség szempontjából, és támogatniuk kell a különböző ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

- (18) A Bizottság „Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Unió létrehozása – Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégia” című, 2021. február 24-i közleményében hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani a természetalapú megoldásokat, továbbá megállapítja, hogy az éghajlatváltozáshoz való költséghatékony alkalmazkodás a vizes élőhelyek és tőzeglápok, valamint a tengerparti és tengeri ökoszisztémák védelmével és helyreállításával, a városi zöldfelületek fejlesztésével, zöldtetők és -falak létesítésével, valamint az erdők és a mezőgazdasági földterületek támogatásával és fenntartható kezelésével érhető el. A biológiai sokféleséggel rendelkező ökoszisztémák számának növelése nagyobb rezilienciát eredményez az éghajlatváltozással szemben, és hatékonyabb katasztrófacsökkentést és -megelőzést tesz lehetővé.

- (19) Annak érdekében, hogy követni lehessen az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott utat, amely szerint 2030-ra a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást – tehát az elnyelések levonása utáni kibocsátást – az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal kell csökkenteni, folyamatban van az uniós éghajlat-politika felülvizsgálata. Konkrétan az (EU) 2023/839 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶ meg kívánja erősíteni a földhasználati ágazatnak a 2030-ra vonatkozó átfogó éghajlatvédelmi törekvésekhez való hozzájárulását, és összehangolja a földhasználathoz, a földhasználat-megváltoztatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz (LULUCF) kapcsolódó kibocsátások és elnyelések elszámolására vonatkozó célkitűzéseket a biológiai sokféleséggel kapcsolatos érintett szakpolitikai kezdeményezésekkel. A rendelet hangsúlyozza a természet alapú szén-dioxid-eltávolítás védelmének és fokozásának, az ökoszisztémák éghajlatváltozással szembeni rezilienciája javításának, a leromlott földterületek és ökoszisztémák helyreállításának, valamint a tőzeglápok elárasztással való helyreállításának szükségességét. További célja a védett és helyreállított földterületek üvegházhatásúgáz-kibocsátására és -elnyelésére vonatkozó nyomon követés és jelentéstétel javítása. Ebben az összefüggésben fontos, hogy a szén-dioxid hatékony leválasztása és tárolása érdekében valamennyi földterület-kategóriában – beleértve az erdőket, a gyepterületeket, a szántókat és a vizes élőhelyeket – jó állapotban legyenek az ökoszisztémák.
- (20) Amint azt a Bizottság „Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése” című, 2022. március 23-i közleményében is jelezte, a geopolitikai fejlemények még inkább rávilágítottak arra, hogy garantálni kell az élelmiszerrendszerek rezilienciáját. A bizonyítékok azt mutatják, hogy az agrár-ökoszisztémák helyreállítása hosszú távon pozitív hatást gyakorol az élelmiszer-termelékenységre, és a természet helyreállítása mintegy „biztosítási kötvényként” szolgál az Unió hosszú távú fenntarthatóságának és rezilienciájának garantálására.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/839 rendelete (2023. április 19.) az (EU) 2018/841 rendeletnek a hatály, a jelentéstételi és a megfelelési szabályok egyszerűsítése, és a 2030-ra vonatkozó tagállami célértékek meghatározása, valamint az (EU) 2018/1999 rendeletnek a nyomon követés, a jelentéstétel, az előrehaladásra vonatkozó nyomon követés és a felülvizsgálat javítása tekintetében történő módosításáról (HL L 107., 2023.4.21., 1. o.).

- (21) Az Európa jövőjéről szóló konferencia 2022. májusi zárójelentésében a polgárok arra kéri az Uniót, hogy védje meg és állítsa helyre a biológiai sokféleséget, a tájat és az óceánokat, számolja fel a szennyezést, és mozdítsa elő a környezettel, az éghajlatváltozással, az energiafelhasználással és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteket, tudatosságot, oktatást és párbeszédet.
- (22) Az ökoszisztémák helyreállítása a vadon élő állatok és növények kereskedelmének és fogyasztásának csökkentésére irányuló erőfeszítésekkel együtt segíteni fogja emellett a zoonózis okozására képes, lehetséges jövőbeli fertőző betegségek megelőzését és az azokkal szembeni ellenálló képesség kiépítését, ezért csökkenti a járványok és világjárványok kockázatát, és hozzá fog járulni az „Egy az egészség” koncepció alkalmazására irányuló uniós és globális erőfeszítések támogatásához. Az említett koncepció az emberi egészség, az állatok egészsége, illetve az egészséges és reziliens természet közötti szerves összefüggés felismerésére épül.
- (23) A talaj a szárazföldi ökoszisztémák szerves részét képezi. A Bizottság „A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia – Az egészséges talaj előnyeinek kiaknázása az emberek, az élelmiszerek, a természet és az éghajlat szempontjából” című, 2021. november 17-i közleményében kimondja, hogy helyre kell állítani a leromlott talajokat, és növelni kell a talaj biológiai sokféleségét. Az Egyesült Nemzeteknek a sivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályal és/vagy sivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára című egyezménye⁷ keretében létrejött globális mechanizmus és az egyezmény titkársága létrehozta a talajdegradáció-semlegességre vonatkozó célmeghatározási programot azért, hogy az országok támogatást kapjanak a talajdegradáció-semlegesség 2030-ra történő eléréséhez.

⁷ HL L 83., 1998.3.19., 3. o.

- (24) A 92/43/EGK tanácsi irányelv⁸ és a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁹ célja Európa legértékesebb és legveszélyeztetettebb fajainak és élőhelyeinek, valamint azoknak az ökoszisztémáknak a hosszú távú védelme, megőrzése és fennmaradása, amelyeknek a felsoroltak a részét képezik. A Natura 2000 – amelyet 1992-ben hoztak létre, és amely a védett területek legnagyobb koordinált hálózata a világon – az e két irányelvben kitűzött célok megvalósításának kulcsfontosságú eszköze. Ezt a rendeletet alkalmazandóvá kell tenni a tagállamok azon európai területeire, amelyekre a Szerződések alkalmazandók, és ennél fogva hozzá kell igazítani a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvhez, valamint a 2008/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvhez¹⁰.
- (25) A Bizottság már kidolgozott egy keretrendszert és iránymutatást a 92/43/EGK irányelv értelmében védett élőhelytípusok jó állapotának, valamint az említett irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei megfelelő minőségének és mennyiségének meghatározására. Az említett élőhelytípusokra és fajok élőhelyeire vonatkozóan meghatározhatók helyreállítási célok e keret és iránymutatás alapján. Ez a helyreállítás azonban nem lesz elegendő a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordításához és valamennyi ökoszisztéma regenerációjához. Ezért a biológiai sokféleségnek a tágabb ökoszisztémák szintjén történő növelése érdekében további kötelezettségeket kell megállapítani, amelyek konkrét mutatókon alapulnak.

⁸ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

- (26) A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvre építve, valamint az említett irányelvekben meghatározott célkitűzések elérésének támogatása érdekében a tagállamoknak helyreállító intézkedéseket kell bevezetniük, hogy biztosítsák a védett élőhelyek és fajok, köztük a vadon élő madarak regenerációját az Unió egész területén, a Natura 2000 hálózaton kívül eső területeken is.
- (27) A 92/43/EGK irányelv célja az uniós érdekeltsgű természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi állapotának fenntartása és helyreállítása. E cél elérésére azonban nem tűz ki határidőt. Hasonlóképpen, a 2009/147/EK irányelv sem állapít meg határidőt az uniós madárpopulációk regenerációja tekintetében.

- (28) Határidőket kell megállapítani a Natura 2000 területeken belüli és azokon kívüli helyreállító intézkedések bevezetésére annak érdekében, hogy Unió-szerte fokozatosan javuljon a védett élőhelytípusok állapota, valamint abból a célból, hogy visszaállítsák azokat mindaddig, amíg létre nem jön az említett uniós élőhelytípusok kedvező védeltségi állapotának eléréséhez szükséges kedvező referenciaterület. A helyreállító intézkedések bevezetésekor a tagállamoknak adott esetben 2030-ig előnyben kell részesíteniük a nem jó állapotban lévő és Natura 2000 területeken található élőhelytípusok területeit, tekintettel az említett területek természetvédelmi szempontból betöltött alapvető szerepére, valamint arra, hogy a hatályos uniós jog értelmében már most is kötelező hatékony rendszereket bevezetni a Natura 2000 területeken hozott helyreállító intézkedések hosszú távú hatékonyságának biztosítására. Annak érdekében, hogy a tagállamok számára biztosítva legyen a nagyszabású helyreállítási erőfeszítésekhez szükséges rugalmasság, fenn kell tartaniuk annak lehetőségét, hogy helyreállító intézkedéseket vezessenek be a nem jó állapotban lévő és a Natura 2000 területeken kívül eső élőhelytípusok területein, amennyiben azt sajátos helyi körülmények és feltételek indokolják. Ezenkívül célszerű az élőhelytípusokat annak az ökoszisztémának megfelelően csoportosítani, amelyhez tartoznak, és meg kell határozni az élőhelytípusok csoportjaira vonatkozó, időhöz kötött és számszerűsített területalapú célokat. Ez lehetővé tenné a tagállamok számára annak eldöntését, hogy mely élőhelyeket kell először helyreállítani a csoporton belül.
- (29) Hasonló követelményeket kell megállapítani a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyeire és a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyeire vonatkozóan is, különös tekintettel az említett két fajta élőhely között – a fajok populációinak gyarapodása érdekében – szükséges összeköttetésre.

- (30) Az élőhelytípusokra vonatkozó helyreállító intézkedésekkel szemben elvárás, hogy – az adott élőhelytípusok kedvező védettségi állapotának elérése érdekében – megfelelőek és alkalmasak legyenek az adott élőhelytípusok jó állapotának mielőbbi elérésére és a kedvező referenciaterületek lehető leggyorsabb meghatározására. Fontos, hogy a helyreállító intézkedések az időhöz kötött és számszerűsített területalapú célok eléréséhez szükséges intézkedések legyenek. Az is szükséges, hogy a fajok élőhelyeire vonatkozó helyreállító intézkedések megfelelőek és alkalmasak legyenek arra, hogy a fajok kedvező védettségi állapotának elérése érdekében a lehető leggyorsabban biztosítsák az élőhelyek megfelelő minőségét és mennyiségét.
- (31) Az e rendelet keretében bevezetett, az I. mellékletben felsorolt egyes élőhelytípusok – így például gyepterületek, fenyérek vagy vizes élőhelytípusok – helyreállítására vagy fenntartására irányuló helyreállító intézkedések bizonyos esetekben szükségessé tehetik az erdő megszüntetését a megőrzésen alapuló gazdálkodás helyreállítása érdekében, ami esetleg magában foglalhat olyan tevékenységeket, mint például a kaszálás vagy a legeltetés. A természet helyreállítása és az erdőirtás megállítása fontos és egymást kölcsönösen erősítő környezetvédelmi célkitűzések. Az (EU) 2023/1115 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹¹ (36) preambulumbekzdése értelmében a Bizottság iránymutatásokat fog kidolgozni az említett rendeletben szereplő „mezőgazdasági használat” fogalommeghatározás értelmezésének tisztázása érdekében, különösen az erdő nem mezőgazdasági használati célú földterületté való átalakítására vonatkozóan.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1115 rendelete (2023. május 31.) az erdőirtáshoz és az erdőpusztuláshoz kapcsolódó egyes áruk és termékek uniós piacon történő forgalmazásáról és Unióból történő kiviteléről, valamint a 995/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2023.6.9., 206. o.).

- (32) Fontos biztosítani, hogy az e rendelet alapján bevezetett helyreállító intézkedések konkrét és mérhető javulást érjenek el az ökoszisztémák állapotában, mind a helyreállítás alatt álló egyes területek szintjén, mind nemzeti és uniós szinten.
- (33) Annak biztosítása érdekében, hogy a helyreállító intézkedések hatékonyak legyenek, és eredményeiket az idő előrehaladtával mérni lehessen, elengedhetetlen, hogy az ilyen helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területeken – a 92/43/EGK irányelv I. mellékletének hatálya alá tartozó élőhelyek állapotának javítása, valamint ezen élőhelyek visszaállítása és az összekapcsoltságuk javítása érdekében – folyamatos javulás legyen megfigyelhető a jó állapot eléréséig.
- (34) Az is alapvető fontosságú, hogy a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyei minőségének és mennyiségének javítására irányuló helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területeken folyamatos javulás legyen megfigyelhető annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az ilyen fajok esetében a megfelelő mennyiségű és minőségű élőhelyek biztosításához.

- (35) Fontos biztosítani a tagállamok teljes európai területén és az Unió egészében a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó, jó állapotban lévő élőhelytípusoknak otthont adó területek fokozatos növelését az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterületének eléréséig és e területek tagállami szinten legalább 90 %-ának jó állapotúvá válásáig annak érdekében, hogy ezek az uniós élőhelytípusok kedvező védettségi állapotot érjenek el. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy – kellően indokolt esetben, valamint az Unióban nagyon gyakori és széles körben elterjedt, és az érintett tagállam európai területének több mint 3 %-át lefedő élőhelytípusok esetében – 90 %-nál alacsonyabb százalékos arányt alkalmazzanak az e rendelet I. mellékletében felsorolt egyes élőhelytípusok tekintetében, amennyiben ez a százalékos arány nem akadályozná meg az említett élőhelytípusok esetében a 92/43/EGK irányelv 1. cikkének e) pontja szerinti kedvező védettségi állapot elérését, illetve fenntartását nemzeti bioföldrajzi szinten. Ha egy tagállam alkalmazza ezt az eltérést, a tagállamnak azt nemzeti helyreállítási tervében meg kell indokolnia.
- (36) Fontos biztosítani a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó fajok élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak élőhelyei minőségének és mennyiségének fokozatos növelését a tagállamok európai területén és az Unió egészének területén mindaddig, amíg ez nem elegendő az említett fajok hosszú távú fennmaradásának biztosításához.

(37) Fontos, hogy a tagállamok annak biztosítására irányuló intézkedéseket vezessenek be, hogy az e rendelettel szabályozott és helyreállító intézkedések hatálya alatt álló élőhelytípusok által lefedett területek állapota a jó állapot eléréséig folyamatosan javuljon, és hogy a tagállamok annak biztosítására irányuló intézkedéseket vezessenek be, hogy a jó állapot elérését követően ezek az élőhelytípusok ne romoljanak jelentősen annak érdekében, hogy ne veszélyeztessék a jó állapot hosszú távú fenntartását vagy elérését. Az említett eredmények elérésének elmaradása nem jelenti az említett eredmények elérésére alkalmas intézkedések bevezetésére vonatkozó kötelezettség elmulasztását. Fontos továbbá, hogy a tagállamok igyekezzenek erőfeszítéseket tenni az ilyen élőhelytípusoknak otthont adó – akár már jó állapotban lévő, akár nem jó állapotban lévő, de helyreállító intézkedések hatálya alá még nem tartozó – területek jelentős romlásának megelőzése céljából. Ezek az intézkedések a jövőbeli helyreállítási igények fokozódásának elkerülése miatt fontosak, és helyénvaló, hogy a tagállamok által a nemzeti helyreállítási terveikben meghatározott olyan élőhelytípusoknak otthont adó területekre összpontosuljanak, amelyeket a helyreállítási célok elérése érdekében helyre kell állítani. Célszerű azonban figyelembe venni a vis maior – így például természeti katasztrófa – lehetőségét, amely az említett élőhelytípusoknak otthont adó területek állapotának romlását, valamint az élőhelyek olyan elkerülhetetlen átalakulásának lehetőségét okozhatná, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás vált ki. A Natura 2000 területeken kívül célszerű megvizsgálni olyan, kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt eredményét is, amelyre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások. Helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területek tekintetében ezt eseti alapon kell meghatározni. A Natura 2000 területeket vonatkozásában a tervek és a projektek engedélyezése a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban történik. Helyénvaló biztosítani, hogy alternatívák hiányában a tagállamok fenntartsák annak lehetőségét, hogy területük minden egyes bioföldrajzi régiójának szintjén alkalmazzák az állapotromlás tilalmára vonatkozó követelményt minden egyes élőhelytípus és faj élőhelye tekintetében. Ezt a lehetőséget bizonyos feltételek mellett kell lehetővé tenni, például oly módon, hogy minden jelentős romlási esemény kompenzációs intézkedések meghozatalával járjon. Amennyiben egy helyreállító intézkedés kívánt eredményeként egy terület az e rendelet hatálya alá tartozó egyik élőhelytípusból egy másik élőhelytípussá alakul át, a területet nem lehet leromlottnak tekinteni.

- (38) Az e rendeletben meghatározott, a Natura 2000 területeken kívüli folyamatos javulásra és állapotromlás megakadályozására vonatkozó kötelezettségektől való eltérések alkalmazásának céljából a tagállamoknak a megújuló forrásból előállított energia termelésére szolgáló erőműveket és ezek hálózatra csatlakoztatását, valamint magát a kapcsolódó hálózatot és a tárolóeszközöket kiemelkedően fontos közérdeken alapulónak kell vélelmezniük. A tagállamok számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy e vélelem alkalmazását kellően indokolt és egyedi körülményekre, így például a honvédelemhez kapcsolódó indokokra korlátozzák. Ezenkívül a tagállamok számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az említett eltérések alkalmazása céljából mentesíthessék az említett megújulóenergia-projektek a kevésbé káros alternatív megoldások rendelkezésre állásának hiányára vonatkozó kötelezettség alól, feltéve, hogy a projekteket alávették stratégiai környezeti vizsgálatnak vagy környezeti hatásvizsgálatnak. Ha az ilyen erőműveket kiemelkedően fontos közérdek tárgyát képezőnek tekintik, és amennyiben – adott esetben – korlátozzák a kevésbé káros alternatív megoldások értékelésére vonatkozó követelményt, az lehetővé tenné, hogy az ilyen projektek esetében az e rendelet szerinti, kiemelkedően fontos közérdek tárgyát képező értékeléstől való eltérések tekintetében egyszerűsített értékelést lehessen alkalmazni.

- (39) Kiemelt prioritásként kell kezelni azokat a tevékenységeket, amelyek kizárólagos célja a védelem vagy a nemzetbiztonság. A tagállamok számára ezért biztosítani kell annak lehetőségét, hogy helyreállító intézkedések bevezetésekor mentesíthessék az ilyen tevékenységekre használt területeket, ha az említett intézkedéseket összeegyeztethetetlennek tekintik a szóban forgó területek folyamatos katonai célú igénybevételével. Ezenkívül az e rendeletben foglalt, a Natura 2000 területeken kívüli folyamatos javulásra és állapotromlás megakadályozására vonatkozó kötelezettségektől való eltérésekre irányuló rendelkezések alkalmazása céljából lehetővé kell tenni a tagállamok számára annak vélelmezését, hogy az ilyen tevékenységekkel kapcsolatos tervek és projektek kiemelkedően fontos közérdeken alapulnak. A tagállamok számára biztosítani kell annak lehetőségét is, hogy mentesíthessék az ilyen terveket és projekteket a kevésbé káros alternatív megoldások rendelkezésre állásának hiányára vonatkozó követelmény alól. Az említett mentesség alkalmazása esetén azonban kötelezővé kell tenni a tagállamok számára, hogy olyan intézkedéseket vezessenek be – amennyiben az észszerű és kivitelezhető – amelyek az említett tervek és projektek által az élőhelytípusokra gyakorolt hatás enyhítését célozzák.
- (40) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia hangsúlyozza, hogy határozottabb fellépésre van szükség a leromlott állapotú tengeri ökoszisztémák helyreállítása érdekében, ideértve a szénben gazdag ökoszisztémákat, valamint a fontos ívóterületeket és halbölcsőket. Az említett stratégia előírja továbbá, hogy a Bizottságnak új cselekvési tervet kell javasolnia a halászati erőforrások megőrzése és a tengeri ökoszisztémák védelme érdekében.

(41) A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt tengeri élőhelytípusok meghatározása tág, és számos, ökológiailag különböző, eltérő helyreállító potenciállal rendelkező altípust foglal magában, ami megnehezíti a tagállamok számára, hogy megfelelő helyreállító intézkedéseket hozzanak ezen élőhelytípusok szintjén. Az irányelv I. mellékletében felsorolt tengeri élőhelytípusokat ezért tovább kell pontosítani az európai természetvédelmi információs rendszer (EUNIS) tengeri élőhelyekre vonatkozó osztályozási rendszerének alkalmazásával. A tagállamoknak kedvező referenciaterületeket kell létrehozniuk az egyes élőhelytípusok kedvező védettségi állapotának elérése érdekében, amennyiben az adott a referenciaterületekkel más uniós jogszabályok még nem foglalkoznak. A 2008/56/EK irányelv alapján meghatározott, egyes tengerfenéki átfogó élőhelytípusoknak megfelelő tengeri puha üledékes élőhelytípusok csoportja széles körben megtalálható számos tagállam tengervizeiben. A tagállamok számára ezért lehetővé kell tenni, hogy a fokozatosan bevezetett helyreállító intézkedéseket az említett nem jó állapotban lévő élőhelytípusok területének kisebb részére korlátozzák, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a 2008/56/EK irányelv alapján meghatározott jó környezeti állapot elérését, illetve fenntartását, figyelembe véve különösen az említett irányelv 9. cikkének (3) bekezdésével összhangban meghatározott küszöbértékeket, amelyeket az említett irányelv I. mellékletének 1. és 6. pontjában említettek szerint a jó környezeti állapot meghatározásakor alkalmazandó azon mutatókhoz határoztak meg, amelyek az említett élőhelytípusok csökkenésének mértékére, az ezen élőhelytípusok állapotára gyakorolt káros hatásokra és e káros hatások maximálisan megengedhető mértékére vonatkoznak.

- (42) Amennyiben a part menti és tengeri élőhelyek védelme megköveteli a halászati vagy akvakultúra-tevékenységek szabályozását, a közös halászati politika (KHP) alkalmazandó. Az 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹² külön rendelkezik arról, hogy a KHP keretében ökoszisztéma-alapú megközelítést kell alkalmazni a halászati gazdálkodás vonatkozásában annak biztosítására, hogy a halászati tevékenységeknek a tengeri ökoszisztémákra gyakorolt kedvezőtlen hatásai a lehető legkisebbek legyenek. Az említett rendelet azt is előírja, hogy a KHP keretében törekedni kell annak biztosítására, hogy az akvakultúra- és a halászati tevékenységek ne idézzék elő a tengeri környezet romlását.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

- (43) A biológiailag változatos és reziliens természet folyamatos, hosszú távú és tartós regenerációjára irányuló célkitűzés elérése érdekében a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk a KHP által biztosított lehetőségeket. A tengerek biológiai erőforrásainak védelmére vonatkozó kizárólagos uniós hatáskörön belül a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a 12 tengeri mérföldes határon belül megkülönböztetéstől mentes intézkedéseket hozzanak a halállományok védelme és a velük való gazdálkodás céljából, valamint a tengeri ökoszisztémák védettségi állapotának fenntartása vagy javítása érdekében. Emellett az 1380/2013/EU rendeletben meghatározottak szerinti, közvetlen állománygazdálkodási érdekekkel bíró tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy közös ajánlások benyújtásáról állapodjanak meg az uniós környezetvédelmi jog szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges állományvédelmi intézkedések tekintetében. Amennyiben valamely tagállam a nemzeti helyreállítási tervébe belefoglal olyan állományvédelmi intézkedéseket, amelyek az e rendelet célkitűzéseivel való hozzájáruláshoz szükségesek, és ezek az állományvédelmi intézkedések közös ajánlások benyújtását teszik szükségessé, az érintett tagállamnak konzultációt kell folytatnia, és az említett közös ajánlásokat olyan határidőn belül kell benyújtania, amely lehetővé teszi azoknak a rájuk vonatkozó határidő előtti, időben történő elfogadását a tengeri ökoszisztémák védelmére irányuló különböző szakpolitikák közötti koherencia előmozdítása érdekében. Az ilyen intézkedéseket a KHP keretében meghatározott szabályok és eljárások szerint kell értékelni és elfogadni.

- (44) A 2008/56/EK irányelv előírja a tagállamok számára, hogy működjenek együtt kétoldalúan, valamint regionális és szubregionális együttműködési mechanizmusok keretében, többek között regionális tengeri egyezmények – nevezetesen az Atlanti-óceán északkeleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény¹³, a Balti-tenger térsége tengeri környezetének védelméről szóló egyezmény¹⁴, a Földközi-tenger tengeri környezetének és partvidékének szennyezés elleni védelméről szóló egyezmény¹⁵ és a Fekete-tenger szennyezés elleni védelméről szóló, 1992. április 21-én Bukarestben aláírt egyezmény – révén, valamint halászati intézkedések esetében a KHP keretében létrehozott regionális csoportok összefüggésében.
- (45) Fontos, hogy helyreállító intézkedéseket hozzanak egyes olyan tengeri fajok, így például a cápák és ráják élőhelyei tekintetében is, amelyek például a vándorló, vadon élő állatfajok védelméről szóló, 1979. június 23-án Bonnban aláírt egyezménynek vagy a regionális tengeri egyezményekben szereplő, veszélyeztetett, illetve fenyegetett fajok jegyzékeinek a hatálya alá tartoznak, de a 92/43/EGK irányelv hatályán kívül esnek, mivel ezek a fajok fontos szerepet töltenek be az ökoszisztémában.
- (46) A szárazföldi, édesvízi, part menti és tengeri élőhelyek helyreállításának és állapotromlása megakadályozásának támogatása érdekében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy további területeket jelöljenek ki „védett területként” vagy „szigorúan védett területként”, hogy egyéb hatékony, területalapú védelmi intézkedéseket hajtsanak végre, illetve hogy előmozdítsák a magántulajdonban lévő földterületek védelmére irányuló intézkedéseket.

¹³ HL L 104., 1998.4.3., 2. o.

¹⁴ HL L 73., 1994.3.16., 20. o.

¹⁵ HL L 240., 1977.9.19., 3. o.

(47) A városi ökoszisztémák az Unió szárazföldi területének mintegy 22 %-át teszik ki, és ezeken területeken él az uniós polgárok többsége. A városi zöldterületek közé tartoznak többek között a városi erdők, parkok és kertek, a városi gazdaságok, a fával szegélyezett utcák, a városi rétek és a városi sövények. Az e rendeletben tárgyalt egyéb ökoszisztémákhoz hasonlóan a városi ökoszisztémák szintén fontos élőhelyeket biztosítanak a biológiai sokféleség vonatkozásában, különös tekintettel a növényekre, a madarakra és a rovarokra, beleértve a beporzókat is. Emellett sok más létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást is nyújtanak, ideértve a természeti katasztrófák kockázatának csökkentését és kezelését, például árvizek és hőszigetelések esetében, a hűtést, a szabadidős tevékenységeket, a víz és a levegő szűrését, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást. A városi zöldterület növelése fontos paraméterként szolgál annak mérésére, hogy miként növekszik a városi ökoszisztémák képessége az említett létfontosságú szolgáltatások nyújtására. A növénytakaró növelése egy adott városi területen lassítja a víz lefolyását - csökkentve ezáltal a csapadékvíz túlfolyásából eredő folyami szennyezés kockázatát- és hozzájárul a nyári hőmérsékletek alacsonyan tartásához, ami elősegíti az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia építését, és további teret biztosít a természet gyarapodásához. A városi zöldterület kiterjedésének növelése sok esetben javítani fogja a városi ökoszisztéma egészségét is. Az egészséges városi ökoszisztémák pedig elengedhetetlenek más kulcsfontosságú európai ökoszisztémák egészségének támogatásához, így például a környező vidéki térség természeti területeinek összekapcsolásához, a folyók egészségének a nagyvárosokon kívül eső területeken való javításához, menedék és szaporodóhely biztosításához a mezőgazdasági és erdei élőhelyekhez kapcsolódó madár- és beporzófajok számára, valamint a vándormadarak számára fontos élőhelyek biztosításához.

- (48) Erőteljesen fokozni kell azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a városi zöldterületeket ne fenyegetse növénytakarójuk, különösen a fák visszaszorulásának a kockázata. Annak biztosítása érdekében, hogy a városi zöldterületek továbbra is biztosítsák a szükséges ökoszisztéma-szolgáltatásokat, meg kell állítani a csökkenésüket, valamint helyre kell állítani és növelni kell őket, többek között környezetbarát infrastruktúrának és természet alapú megoldásoknak – például zöldsítőknek és zöldfalaknak – az épületek tervezésébe történő integrálásával. Ez az integrálás nemcsak a városi zöldterület kiterjedésének növeléséhez és fenntartásához járulhat hozzá, hanem – ha fákat is magában foglal – a városi lombkorona-borítottsághoz is.
- (49) A tudományos bizonyítékok azt sugallják, hogy a mesterséges fény negatív hatást gyakorol a biológiai sokféleségre. A mesterséges fény az emberi egészségre is hatással lehet. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendelet szerinti nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor mérlegeljék a fényszennyezés megszüntetését, csökkentését vagy hatásainak mérséklését valamennyi ökoszisztémát illetően.

- (50) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia nagyobb erőfeszítések megtételére szólít fel az édesvízi ökoszisztémák és a folyók természetes funkcióinak helyreállítása érdekében. Az édesvízi ökoszisztémák helyreállításának magában kell foglalnia a folyók, valamint a part menti területeik és ártereik természetes összeköttetésének helyreállítására irányuló – többek között a mesterséges akadályok eltávolításával történő – erőfeszítéseket, elősegítve ezáltal a folyók, tavak és hordalékos élőhelyek, valamint az ezeken az élőhelyeken élő fajok – mely élőhelyeket és fajokat a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelv védi – kedvező védettségi állapotának elérését, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában előírányzott azon kulcsfontosságú célkitűzés teljesítését, amely szerint 2020-hoz, tehát a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia elfogadásának évéhez képest legalább 25 000 km hosszúságban helyre kell állítani a szabad vízáramlású folyószakaszokat. Az akadályok eltávolításakor a tagállamoknak elsősorban az elavult akadályokat kell kezelniük, azaz azokat az akadályokat, amelyek már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz vagy más felhasználásokhoz.
- (51) Az Unióban az elmúlt évtizedekben drámai pusztulás tapasztalható a beporzók körében: minden harmadik méhfaj- és lepkefaj-állomány esetében pusztulás tapasztalható, és minden tizedik ilyen faj a kihalás szélén áll. A beporzók a vadon élő és termesztett növények beporzása révén nélkülözhetetlenek a szárazföldi ökoszisztémák működéséhez, az emberi jólléthez és az élelmezésbiztonsághoz. A Bizottság szolgálatai és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) által közösen végrehajtott, „Integrált Természetitőke-elszámolási Rendszer (INCA)” elnevezésű projekt eredményein alapuló 2021. évi jelentés szerint az Unió éves mezőgazdasági termelésének közel 5 000 000 000 EUR értékű hányada közvetlenül a beporzó rovaroknak tulajdonítható.

- (52) A Bizottság a 2018. június 1-jei közleményével – az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a beporzók pusztulásának kezelését sürgető felhívására válaszul – elindította a beporzókról szóló uniós kezdeményezést. A kezdeményezés végrehajtásáról szóló, 2021. május 27-i eredményjelentés rámutatott arra, hogy továbbra is jelentős kihívások állnak fenn a beporzók pusztulását előidéző tényezőkkel – köztük a növényvédő szerek használatával – szembeni fellépés terén. Az Európai Parlament a június 9-i állásfoglalásában, a Tanács pedig az Európai Számvevőszék 15/2020. sz. különjelentéséről szóló, 2020. december 17-i következtetéseiben a beporzók pusztulása elleni fellépést célzó határozottabb intézkedésekre, a beporzókra vonatkozó uniós nyomkövetési keret létrehozására, továbbá a beporzók pusztulásának visszafordítására irányuló kötelezettségvállalás tekintetében egyértelmű célkitűzések és mutatók meghatározására szólított fel. Az Európai Számvevőszék a 2020-ban kiadott különjelentésében azt ajánlotta, hogy a Bizottság hozzon létre megfelelő irányítási és nyomkövetési mechanizmusokat a beporzókat fenyegető veszélyek kezelésére irányuló intézkedések tekintetében. 2023. január 24-i közleményében a Bizottság előterjesztette a beporzókról szóló felülvizsgált uniós kezdeményezést „A beporzókról szóló uniós kezdeményezés felülvizsgálata - A beporzókra vonatkozó új megállapodás” címmel, amely kezdeményezés meghatározza az Unió és tagállamai által annak érdekében meghozandó intézkedéseket, hogy 2030-ra visszaforduljon a beporzók pusztulása.
- (53) A növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat szabályozni kívánja a beporzók pusztulását előidéző tényezők egyikét azáltal, hogy megtiltja a növényvédő szerek használatát az ökológiailag érzékeny területeken, amelyek közül sok e rendelet hatálya alá tartozik, például az európai vörös listákon kihalással fenyegetettnek minősített beporzófajokat fenntartó területeken.

- (54) A biztonságos, fenntartható, tápláló és megfizethető élelmiszerek biztosításához fenntartható, reziliens és biológiailag változatos mezőgazdasági ökoszisztémákra van szükség. A nagy biodiverzitású mezőgazdasági ökoszisztémák emellett növelik a mezőgazdaság éghajlatváltozással és környezeti kockázatokkal szembeni rezilienciáját, miközben biztosítják az élelmiszer- és élelmezésbiztonságot, valamint új, különösen a biogazdálkodáshoz, a vidéki turizmushoz és a szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó munkahelyeket teremtenek a vidéki térségekben. Az Uniónak ezért a biológiai sokféleség növelése szempontjából előnyös vagy azzal összeegyeztethető különféle meglévő gyakorlatok révén javítania kell a mezőgazdasági területei biológiai sokféleségét, többek között külterjes mezőgazdaság alkalmazásával. A külterjes mezőgazdaság létfontosságú számos faj és élőhely nagy biodiverzitású területeken való fenntartása szempontjából. Számos olyan külterjes mezőgazdasági gyakorlat létezik – például a precíziós mezőgazdaság, a biogazdálkodás, az agroökológia, az agrárerdészet és az alacsony intenzitású állandó gyepterületek –, amely többszörös és jelentős előnyökkel jár a biológiai sokféleség, az ökoszisztéma-szolgáltatások és a tájképi elemek védelme szempontjából. Az ilyen gyakorlatok nem a mezőgazdasági földhasználat megszüntetésére irányulnak, hanem arra, hogy a mezőgazdasági ökoszisztémák hosszú távú működése és termelékenysége érdekében kiigazítsák az ilyen típusú használatot. A helyreállítás hosszú távú előnyeinek megvalósításához fontos, hogy olyan, pénzügyileg vonzó finanszírozási rendszerek álljanak rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik a tulajdonosok, a mezőgazdasági termelők és az egyéb gazdálkodók számára, hogy önkéntesen alkalmazzanak ilyen gyakorlatokat.

- (55) Helyreállító intézkedéseket kell bevezetni annak érdekében, hogy Uniószerre javuljon a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokfélesége, többek között azokon a területeken is, amelyek nem adnak otthont a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó élőhelytípusoknak. A mezőgazdasági ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló olyan közös módszer hiányában, amely lehetővé tenné a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó konkrét helyreállítási célértékek meghatározását, célszerű általános kötelezettséget előírni a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének javítására, valamint e kötelezettség teljesítésének a gyepterületi lepkepopuláció-index, a szántók ásványi talajaiban található szervesszén-készlet és a magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemeket magukban foglaló mezőgazdasági területek aránya közül választható mutatók alapján történő mérésére.
- (56) Mivel a mezőgazdasági földterületeken előforduló madarak a mezőgazdasági ökoszisztémák egészségének jól ismert és széles körben elismert kiemelt mutatói, célszerű célértékeket meghatározni azok helyreállítására vonatkozóan. Az ilyen célértékek teljesítésére vonatkozó kötelezettségnek a tagállamokra, nem pedig az egyes mezőgazdasági termelőkre kell vonatkoznia. A tagállamoknak az említett célértékeket úgy kell teljesíteniük, hogy hatékony helyreállító intézkedéseket vezetnek be a mezőgazdasági földterületeken, együttműködnek a mezőgazdasági termelőkkel és más érdekelt felekkel, és támogatják őket ezen intézkedések helyszíni tervezésében és végrehajtásában.
- (57) A mezőgazdasági földterületek nagy biodiverzitású tájképi elemei – beleértve a védelmi sávokat, a rotációs vagy nem rotációs parlagot, a sövényeket, a különálló fákat vagy facsoportokat, a fasorokat, a táblaszegélyeket, a foltokat, az árkokat, a patakokat, a kis vizes élőhelyeket, a teraszokat, a kőhalmokat, a kőfalakat, a kis tavacskákat és a kulturális elemeket – teret biztosítanak a vadon élő növényeknek és állatoknak, köztük a beporzóknak, megakadályozzák a talajeróziót és a talaj kimerülését, szűrik a levegőt és a vizet, valamint támogatják az éghajlatváltozás mérséklését, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és a beporzástól függő növények mezőgazdasági termelékenységét. A termő elemeket bizonyos feltételek mellett szintén nagy biodiverzitású tájképi elemeknek lehet tekinteni.

(58) A közös agrárpolitika (KAP) egyik célja a környezetvédelemnek, többek között a biológiai sokféleségnek a támogatása és megerősítése. A szakpolitika egyedi célkitűzései között szerepel a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához való hozzájárulás, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése. A KAP jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó új, az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁶ III. mellékletében foglalt 8. számú feltételeességi előírása (8. sz. GAEC-előírás) értelmében a területalapú kifizetések kedvezményezettjei esetében a gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4 %-ának nem termelési célú területnek vagy tájképi elemnek – például parlagon hagyott földterületnek – kell lennie, a kedvezményezetteknek pedig meg kell őrizniük a meglévő tájképi elemeket. A 8. sz. GAEC-előírásnak való megfelelésnek tekintendő 4 %-os arány 3 %-ra csökkenthető, ha bizonyos előfeltételek teljesülnek. Ez a kötelezettség hozzá fog járulni ahhoz, hogy a tagállamokban pozitív tendencia alakuljon ki a mezőgazdasági földterületek magas fokú biológiai sokféleséggel rendelkező tájképi elemei tekintetében. Emellett a KAP keretében a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy agrár-ökológiai programokat hozzanak létre a mezőgazdasági termelők által mezőgazdasági területeken végzett mezőgazdasági gyakorlatok tekintetében, amelyek tájképi elemek vagy nem termő területek fenntartását vagy létrehozását is magukban foglalhatják. Hasonlóképpen, a tagállamok KAP stratégiai tervükbe belefoglalhatnak agrár-környezetvédelmi és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalásokat is, ideértve a tájképi elemekkel való, a 8. sz. GAEC-előíráson vagy az agrár-ökológiai programokon túlmutató jobb gazdálkodást is. Az (EU) 2021/783 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁷ létrehozott LIFE program „Természet és biológiai sokféleség” alprogramjának keretébe tartozó projektek a 92/43/EGK irányelv és a 2009/147/EK irányelv, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia végrehajtásának támogatása révén szintén hozzá fognak járulni ahhoz, hogy 2030-ig megkezdődjön a mezőgazdasági földterületek biológiai sokféleségének helyreállása Európában.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 1. o.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/783 rendelete (2021. április 29.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 172., 2021.5.17., 53. o.).

(59) A lecsapolt tőzeglápból álló, mezőgazdaságilag, azaz gyepterületként vagy szántóként hasznosított, az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó, 2006. évi IPCC-iránymutatásokban foglalt meghatározás szerinti szerves talajok helyreállítása és elárasztással való helyreállítása segít elérni a biológiai sokféleségből származó jelentős előnyöket, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás jelentős csökkentését és más környezeti előnyöket, valamint hozzájárul a mezőgazdasági táj sokféleségéhez. A tagállamok a lecsapolt, mezőgazdasági hasznosítású tőzeglápok helyreállítására irányuló intézkedések széles skálájából választhatnak a szántók állandó gyepterületekké való átalakításától kezdve a csökkentett vízelvezetéssel járó extenzifikációs intézkedéseken át egészen a vizenyős területek művelésének lehetőségét is magában foglaló teljes elárasztásig vagy tőzeglápképző növényzet telepítéséig. A legjelentősebb éghajlati előnyök a szántók helyreállításával és elárasztással történő helyreállításával, majd az intenzív gyepterületek helyreállításával érhetők el. Helyénvaló, hogy a mezőgazdasági hasznosítású lecsapolt tőzeglápokra vonatkozó helyreállítási célérték rugalmas megvalósításának lehetővé tétele érdekében a tagállamok a tőzeglápkitermelési helyszínek területén található lecsapolt tőzeglápok helyreállító intézkedéseit és elárasztással történő helyreállítását, valamint bizonyos mértékig az egyéb hasznosítású lecsapolt tőzeglápok, például erdők helyreállítását és elárasztással történő helyreállítását úgy tekinthessék, mint amelyek hozzájárulnak a mezőgazdasági hasznosítású lecsapolt tőzeglápokra vonatkozó helyreállítási célértékek eléréséhez. Kellően indokolt esetben, és amennyiben a mezőgazdasági hasznosítású lecsapolt tőzegláp elárasztással való helyreállítása nem valósítható meg az épületekre, az infrastruktúrára vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra gyakorolt jelentős negatív hatások, illetve egyéb közérdek okán, valamint ha az egyéb hasznosítású tőzeglápok elárasztással történő helyreállítása nem kivitelezhető, helyénvaló lehetővé tenni, hogy a tagállamok csökkentsék az elárasztással helyreállítandó tőzeglápok területének mértékét.

(60) A biológiai sokféleségből származó előnyök teljes körű kihasználása érdekében a lecsapolt tőzeglápok helyreállításának és elárasztással való helyreállításának túl kell mutatnia a 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt helyreállítandó és visszaállítandó vizes élőhelyeken. A szerves talajok mennyiségére, valamint azok üvegházhatásúgáz-kibocsátására és -elnyelésére vonatkozó adatok a LULUCF-ágazatra vonatkozó, a tagállamok által az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményéhez benyújtott, az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékének formájában megvalósuló jelentések révén nyomon követhetők és elérhetők. A helyreállított és elárasztással helyreállított tőzeglápok továbbra is produktívan használhatók alternatív módokon. A vizenyős területek művelése – a vizes tőzeglápon folytatott gazdálkodás gyakorlata – például magában foglalhatja különböző típusú nádak termesztését, bizonyos faanyagok előállítását, áfonya és amerikai tőzegáfonya termesztését, tőzegmohák termesztését, valamint a vízi bivalyokkal való legeltetést. Az ilyen gyakorlatoknak a fenntartható gazdálkodás elvein kell alapulniuk, és a biológiai sokféleség növelésére kell irányulniuk, hogy pénzügyi és ökológiai szempontból egyaránt magas értéket képviseljenek. A vizenyős területek művelése számos, az Unióban veszélyeztetett faj számára is előnyös lehet, és előmozdíthatja a vizes élőhelyek és az ott élő fajpopulációk összekapcsoltságát is az Unióban. A lecsapolt tőzeglápok helyreállítására és elárasztással való helyreállítására, valamint az esetleges bevételkiesések ellentételezésére irányuló intézkedések finanszírozása számos forrásból származhat, ideértve az uniós költségvetés és az uniós finanszírozási programok kiadásait is.

- (61) A Bizottság 2021. július 16-i közleményében meghatározott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia felvázolta az erdők biológiai sokfélesége helyreállításának szükségességét. Az Unió szárazföldi területének több mint 43,5 %-át erdők és egyéb fás területek borítják. A magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező erdei ökoszisztémák veszélyeztetettek az éghajlatváltozással szemben, de természetes szövetségesek is az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban, illetve az éghajlatváltozás és az éghajlattal kapcsolatos kockázatok elleni küzdelemben, többek között széntároló és szénelnyelő funkcióik révén, és számos egyéb létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást és előnyt nyújtanak, például faanyagot és fát, valamint élelmiszereket és egyéb nem faterméket biztosítanak, szabályozzák az éghajlatot, stabilizálják a talajt, védelmet nyújtanak az erózió ellen, valamint tisztítják a levegőt és a vizet.
- (62) Helyreállító intézkedéseket kell bevezetni annak érdekében, hogy Unió-szerte javuljon az erdei ökoszisztémák biológiai sokfélesége, többek között azokon a területeken, amelyek nem adnak otthont a 92/43/EGK irányelv hatálya alá tartozó élőhelytípusoknak. Az erdei ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló olyan közös módszer hiányában, amely lehetővé tenné az erdei ökoszisztémákra vonatkozó konkrét helyreállítási célértékek meghatározását, célszerű általános kötelezettséget előírni az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének javítására, valamint e kötelezettség teljesítésének a közönséges erdei madárfajokra vonatkozó index és néhány más – az álló holtfa, a fekvő holtfa, a nem egyidős fákból álló erdők aránya, az erdők összekapcsoltsága, a szervesszén-állomány, az őshonos fafajok által uralt erdők aránya és a fafaj-diverzitás közül kiválasztott – mutató alapján történő mérésére.

- (63) Az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének növeléséhez szükséges helyreállító intézkedések tervezése és végrehajtása során, valamint az erdőkre vonatkozó biológia sokféleségre vonatkozó mutatók kielégítő szintjének meghatározásakor a tagállamoknak a helyi körülmények alapján figyelembe kell venniük az erdőtüzek kockázatát. A tagállamoknak az ilyen kockázatok csökkentése érdekében a legjobb gyakorlatokat, különösen a szárazföldi erdőtüzek megelőzéséről szóló, 2021-ben kiadott bizottsági iránymutatásban leírtakat kell alkalmazniuk.
- (64) A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia kötelezettségvállalást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy 2030-ig legalább 3 milliárd új fa ültetésére kerüljön sor az Unióban az ökológiai elvek maradéktalan tiszteletben tartása mellett. A Bizottság 2021. július 16-i közleményében meghatározott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia ütemtervet tartalmaz az említett kötelezettségvállalás azon általános elven alapuló teljesítésére vonatkozóan, hogy a megfelelő fát a megfelelő helyre és a megfelelő célból ültessék el. Egy online faszámláló áll rendelkezésre a kötelezettségvállaláshoz való hozzájárulások és a kötelezettségvállalással kapcsolatos előrehaladás nyilvántartására, és ezen eszközben a tagállamoknak dokumentálniuk kell az elültetett fákat. Ahogyan azt a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégiában foglalt ütemterv előírja, a Bizottság 2023. március 17-én kiadta a biológiai sokféleségnek kedvező erdőtelepítésre, újraerdősítésre és faültetésre vonatkozó iránymutatásokat. Ezek az iránymutatások – amelyek meghatározzák a figyelembe veendő ökológiai elvek keretét – a kötelezettségvállalás teljesítéséhez való hozzájárulást, és ezáltal e rendelet végrehajtásának a támogatását célozzák.

(65) A 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelv alapján védett élőhelyekre és fajokra, a beporzókra, valamint az édesvízi, városi, mezőgazdasági és erdei ökoszisztémákra vonatkozó helyreállítási célértékeknek és kötelezettségeknek kiegészítő jellegűeknek kell lenniük, és szinergiában kell működniük annak érdekében, hogy el lehessen érni a tagállamok szárazföldi és tengeri területein az ökoszisztémák helyreállítására irányuló átfogó célkitűzést. Az egy konkrét célérték eléréséhez szükséges helyreállító intézkedések sok esetben más célértékek vagy más kötelezettségek teljesítéséhez is hozzájárulnak. A tagállamoknak ezért a helyreállító intézkedéseket stratégiai módon kell megtervezniük annak érdekében, hogy azok Uniószerint a lehető leghatékonyabban járuljanak hozzá a természet helyreállításához. A helyreállító intézkedéseket emellett olyan módon kell megtervezni, hogy azok feladatként azonosítsák az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, valamint a természeti katasztrófák hatásainak megelőzését és kezelését, továbbá a talajromlást is. Az említett intézkedéseknek az ökoszisztémák ökológiai, gazdasági és társadalmi funkcióinak – többek között az ökoszisztémák termelékenységének potenciáljának – az optimalizálására kell irányulniuk, figyelembe véve azok hozzájárulását az érintett régiók és közösségek fenntartható fejlődéséhez. A nem szándékos következmények elkerülése érdekében a tagállamoknak figyelembe kell venniük a helyreállító intézkedések végrehajtásának előre látható társadalmi-gazdasági hatásait és becsült előnyeit is. Fontos, hogy a tagállamok a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredmények alapján részletes nemzeti helyreállítási tervet készítsenek. Az élőhelytípusok kedvező referenciaterületeit a történeti eloszlási adatokról és a területekről, valamint a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatti előrejelített változásokról készített dokumentált feljegyzések alapján kell meghatározni. Fontos emellett az is, hogy a nyilvánosság korai szakaszban tényleges lehetőséget kapjon a tervek elkészítésében való részvételre. A tagállamoknak figyelembe kell venniük a területükön fennálló egyedi körülményeket és szükségleteket annak érdekében, hogy a tervek reagálni tudjanak a biológiai sokféleség csökkenésével kapcsolatos releváns terhelésekre, veszélyekre és okokra, és együtt kell működniük a helyreállítás és a határokon átnyúló összeköttetés biztosítása érdekében.

(66) Az Unióban a természet védelme, megőrzése és helyreállítása érdekében bevezetett vagy bevezetendő különböző intézkedések közötti szinergiák biztosítása érdekében a tagállamoknak a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe kell venniük a következőket: a Natura 2000 területekre vonatkozóan megállapított állományvédelmi intézkedések, valamint a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvvel összhangban kidolgozott, fontossági sorrendet is megállapító intézkedési tervek; a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel¹⁸ összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben szereplő víztestek jó ökológiai és kémiai állapotának elérésére irányuló intézkedések; a 2008/56/EK irányelvvel összhangban kidolgozott tengervédelmi stratégiák valamennyi uniós tengeri régió jó környezeti állapotának elérése érdekében; az (EU) 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁹ alapján kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok; a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek, valamint az 1380/2013/EU rendelettel összhangban elfogadott állományvédelmi intézkedések és az (EU) 2019/1241 európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁰ összhangban elfogadott technikai intézkedések.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 344., 2016.12.17., 1. o.).

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1241 rendelete (2019. június 20.) a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről, az 1967/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet, továbbá az 1380/2013/EU, az (EU) 2016/1139, az (EU) 2018/973, az (EU) 2019/472 és az (EU) 2019/1022 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK, a 850/98/EK, a 2549/2000/EK, a 254/2002/EK, a 812/2004/EK és a 2187/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2019.7.25., 105. o.).

- (67) Az e rendeletben, valamint az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvben²¹, az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletben²² és a 98/70/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben²³ a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében megfogalmazott célkitűzések közötti koherencia biztosítása érdekében, különösen a nemzeti helyreállítási tervek elkészítése során a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a megújulóenergia-projektek hozzájárulhatnak a természet helyreállítására vonatkozó célkitűzések megvalósításához.

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 98/70/EK irányelve (1998. október 13.) a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről, valamint a 93/12/EGK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 350., 1998.12.28., 58. o.).

(68) Tekintettel a biológiai sokféleség csökkenése és az éghajlatváltozás által képviselt kettős kihívás következetes kezelésének fontosságára, a biológiai sokféleség helyreállítása során figyelembe kell venni a megújuló energia alkalmazását és fordítva. Lehetővé kell tenni, hogy ahol az lehetséges, a helyreállító tevékenységeket kombinálják a megújulóenergia-projektek megvalósításával, többek között megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületeken és kijelölt hálózati területeken is. Az (EU) 2018/2001 irányelv előírja, hogy a tagállamok koordinált feltérképezést végezzenek a megújuló energia területükön történő elterjesztését illetően, annak érdekében, hogy azonosítsák a hazai potenciált, valamint az azon megújulóenergia-erőművek, illetve az azokhoz kapcsolódó infrastruktúra – például a hálózati és tárolólétesítmények, köztük a hőtárolásra szolgáló létesítmények – telepítéséhez szükséges, rendelkezésre álló földfelszíni, illetve felszín alatti területeket, tengereket és szárazföldi vizeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a tagállamok teljesítsék legalább a megújuló energiára vonatkozó, felülvizsgált, 2030-as célkitűzéshez való nemzeti hozzájárulásukat. E szükséges területeknek, köztük a meglévő erőműveknek, illetve az együttműködési mechanizmusoknak arányban kell állniuk az egyes megújulóenergia-technológiák vonatkozásában a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervekben előirányzott pályákkal és teljes tervezett beépített teljesítménnyel. A tagállamoknak e területek egy részét a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületekként kell kijelölniük. A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas területek olyan, szárazföldön vagy tengeren található konkrét helyszínek, amelyek különösen alkalmasak megújuló energiaforrásokból energiát előállító erőművek telepítésére, és amelyeken a megújuló energia adott típusának elterjesztése várhatóan nem jár jelentős környezeti hatásokkal, tekintettel a kiválasztott terület sajátosságaira. A tagállamoknak előnyben kell részesíteniük a mesterséges és épített felületeket, így például a tetőket és az épülethomlokzatokat, a közlekedési infrastruktúrát és annak közvetlen környezetét, a parkolóterületeket, a gazdaságokat, a hulladéktelepeket, az ipari telephelyeket, a bányákat, a mesterséges szárazföldi víztesteket, tavakat vagy tározókat, valamint adott esetben a települési szennyvíztisztító telepeket, továbbá a mezőgazdasági célra nem használható, leromlott talajú földterületeket.

Az (EU) 2018/2001 irányelv úgy rendelkezik továbbá, hogy a tagállamok elfogadhatnak egy vagy több tervet olyan infrastrukturális területek kijelölése céljából, amelyek kifejezetten olyan hálózati és tárolási projektek megvalósítására szolgálnak, amelyek a megújuló energiának a villamosenergia-rendszerbe történő integrálásához szükségesek, feltéve, hogy e projektek megvalósítása várhatóan nem jár jelentős környezeti hatással, valamint hogy az ilyen hatások megfelelően enyhíthetők, illetve – amennyiben ez nem lehetséges – ellensúlyozhatók. E területek célja a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek támogatása és kiegészítése. A megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek és a kijelölt infrastrukturális területek meghatározásakor a tagállamoknak kerülniük kell a védett területeket, és figyelembe kell venniük nemzeti helyreállítási tervüket. A tagállamoknak a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását koordinálniuk kell egyrészt azon területek feltérképezésével, amelyekre azért van szükség, hogy teljesüljön az adott tagállamnak legalább a megújuló energiára vonatkozó 2030-as célkitűzéshez való nemzeti hozzájárulása, másrészt pedig – adott esetben – a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek és a kijelölt hálózati területek meghatározásával. A helyreállítási tervek elkészítése során a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szinergiákat a megújulóenergia- és az energiainfrastruktúra kiépítésével, valamint a már meghatározott, a megújuló energiaforrások hasznosítására alkalmas célterületekkel, illetve kijelölt hálózati területekkel, továbbá biztosítaniuk kell, hogy az említett területek működése – így többek között az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, az említett területekre vonatkozó engedélyezési eljárások – változatlanok maradjanak.

- (69) A tagállamokban már tervezett vagy bevezetett helyreállító intézkedésekkel való szinergiák biztosítása érdekében a nemzeti helyreállítási tervekben el kell ismerni és figyelembe kell venni ezeket a helyreállító intézkedéseket. Tekintettel arra, hogy az IPCC hatodik értékelő jelentése szerint sürgősen intézkedéseket kell hozni a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállítása céljából, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a helyreállítási tervek elkészítésével párhuzamosan kell végrehajtaniuk.
- (70) A nemzeti helyreállítási tervek és az élőhelyek helyreállítását célzó intézkedések, valamint az élőhelyek romlásának megelőzését célzó intézkedések keretében figyelembe kell venni az ökoszisztémák állapotának értékelése, a helyreállító intézkedések azonosítása és bevezetése, valamint a nyomon követés szempontjából releváns kutatási projektek eredményeit is. Ezenkívül az említett intézkedések keretében – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikkének (2) bekezdésével összhangban – adott esetben figyelembe kell venni az Unió különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket, így például a társadalmi, gazdasági és kulturális szükségleteket, valamint az olyan regionális és helyi sajátosságokat, mint például a népsűrűség.

- (71) Helyénvaló figyelembe venni az Unió legkülső régióinak sajátos helyzetét, amelyeket az EUMSZ 349. cikke sorol fel, és amelyek támogatására az említett cikk egyedi intézkedéseket ír elő. Amint az a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiában is szerepel, különös figyelmet kell fordítani a legkülső régiók ökoszisztémáinak védelmére és helyreállítására, tekintettel arra, hogy azok a biológiai sokféleség szempontjából kivételesen nagy értéket képviselnek. Figyelembe kell venni ugyanakkor – különösen a nemzeti helyreállítási tervek elkészítése során – az említett ökoszisztémák védelmével és helyreállításával járó költségeket, továbbá a legkülső régiók távoli fekvését, szigetjellegét, kis méretét, valamint kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyait. A tagállamoknak célszerű önkéntes alapon egyedi helyreállító intézkedéseket alkalmazniuk azon legkülső régiókban, amelyek nem tartoznak e rendelet hatálya alá.
- (72) Az EEA-nak támogatnia kell a tagállamokat a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésében, valamint a helyreállítási célértékek elérése és kötelezettségek teljesítése terén elért eredmények nyomon követésében. A Bizottságnak értékelnie kell, hogy a nemzeti helyreállítási tervek megfelelőek-e az említett célértékek eléréséhez és az említett kötelezettségek teljesítéséhez, az Unió azon átfogó célkitűzéseinek teljesítéséhez, hogy az e rendelet hatálya alá tartozó területeken és ökoszisztémákban – uniós célként – a helyreállító intézkedések együttesen 2030-ra lefedjék a szárazföldi területek legalább 20 %-át és a tengeri területek legalább 20 %-át, 2050-re pedig a helyreállításra szoruló valamennyi ökoszisztémát, valamint hogy 2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyreálljon a szabad vízáramlás, továbbá az azon kötelezettségvállaláshoz való hozzájáruláshoz, hogy az Unióban 2030-ra legalább 3 milliárd új fát ültessenek.

(73) A természet állapotáról szóló, 2020. évi jelentés rámutatott arra, hogy a tagállamok által a 92/43/EGK irányelv 17. cikkével és a 2009/147/EK irányelv 12. cikkével összhangban jelentett, különösen az említett irányelvek által védett élőhelyek és fajok védettségi helyzetére és tendenciáira vonatkozó információk jelentős része részleges felmérésekből származik vagy csak szakértői véleményen alapul. A jelentésből az is kiderült, hogy számos, a 92/43/EGK irányelv értelmében védett élőhelytípus és faj állapota továbbra sem ismert. A megbízható és tudományosan megalapozott nemzeti helyreállítási tervek alátámasztásához szükség van ezen ismeretbeli hiányosságok pótlására, valamint a nyomon követésbe és a felügyeletbe való beruházásra. A különböző nyomonkövetési módszerek időszerűségének, hatékonyságának és koherenciájának fokozása érdekében a nyomon követés és a felügyelet során a lehető legjobban ki kell használni az uniós finanszírozású kutatási és innovációs projektek eredményeit, valamint az új technológiákat, például a helyszíni megfigyelést és az (EU) 2021/696 európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁴ létrehozott uniós űrprogram EGNOS, Galileo és Kopernikusz komponensei keretében biztosított űradatok és -szolgáltatások felhasználásával végzett távérzékelést. A Bizottság 2021. szeptember 29-i, az európai küldetésekről szóló közleményében foglalt, „Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása”, „Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” és „Európai talajmegállapodás” elnevezésű uniós küldetések támogatni fogják a helyreállítási célértékek teljesítését.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/696 rendelete (2021. április 28.) az uniós űrprogram és az Európai Unió Űrprogramügynökségének a létrehozásáról, valamint a 912/2010/EU, az 1285/2013/EU és a 377/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 69. o.).

- (74) Tekintettel a tengeri környezetek feltérképezésével és nyomon követésével összefüggő sajátos technikai és pénzügyi kihívásokra, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendelet II. mellékletében felsorolt tengeri élőhelyek állapotának értékelésekor – a 92/43/EGK irányelv 17. cikke és a 2008/56/EK irányelv 17. cikke szerint jelentett információk kiegészítéseként – az ezen környezeteket érő terhelésekre vagy veszélyekre vonatkozó információk, illetve egyéb releváns információk alapján extrapolációt alkalmazzanak. Lehetővé kell tenni, hogy e megközelítés alkalmazható legyen a tengeri élőhelyekkel kapcsolatos helyreállító intézkedések e rendelet szerinti tervezésének alapjaként is. Az e rendelet II. mellékletében felsorolt tengeri élőhelyek állapotának átfogó értékelését a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredményekre, valamint a legújabb műszaki és tudományos ismeretekre kell alapozni.
- (75) A nemzeti helyreállítási tervek végrehajtása terén elért eredmények, a bevezetett helyreállító intézkedések, a helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területek, valamint a folyók folytonosságát gátló akadályokra vonatkozó nyilvántartási adatok nyomon követésének biztosítása érdekében be kell vezetni egy olyan rendszert, amely előírja a tagállamok számára az ilyen nyomon követés eredményeire vonatkozó releváns adatok létrehozását, naprakészen tartását és hozzáférhetővé tételét. A Bizottság felé történő elektronikus adatszolgáltatás során az EEA Reportnet rendszerét kell igénybe venni, és arra kell törekedni, hogy az adminisztratív teher valamennyi szervezet esetében a lehető legkisebb legyen. A nyilvános hozzáférés, a jelentéstétel és a hatóságok közötti adatmegosztás megfelelő infrastruktúrájának biztosítása érdekében a tagállamoknak az adatokra vonatkozó előírásokat adott esetben a 2003/4/EK²⁵, a 2007/2/EK²⁶ és az (EU) 2019/1024²⁷ európai parlamenti és tanácsi irányelvekben említett előírásokra kell alapozniuk.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26. o.).

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

²⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közszféra információinak további felhasználásáról (HL L 172., 2019.6.26., 56. o.).

- (76) E rendelet hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottságnak kérésre támogatnia kell a tagállamokat az (EU) 2021/240 európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott Technikai Támogatási Eszközön²⁸ keresztül, amely testre szabott technikai támogatást nyújt a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához. Az említett eszköz keretében nyújtott technikai támogatás magában foglalja például az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek harmonizálását és a vonatkozó legjobb gyakorlatok megosztását.
- (77) A Bizottságnak jelentést kell tennie a tagállamok által az e rendelet szerinti helyreállítási célok elérése, illetve kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről az EEA által készített uniós szintű eredményjelentések, valamint a tagállamok által a releváns szakpolitikai területeken, például a természetvédelem, a tengerpolitika és a vízpolitika területén rendelkezésre bocsátott egyéb elemzések és jelentések alapján.

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

(78) Az e rendeletben meghatározott célok elérésének, illetve kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében rendkívül fontos, hogy a helyreállítás terén megfelelő magán- és közberuházásokra kerüljön sor. A tagállamoknak ezért be kell építeniük nemzeti költségvetésükbe a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordított kiadásokat, többek között a nemzeti helyreállítási tervek végrehajtásából eredő lehetőségek és átállási költségek tekintetében, és ismertetniük kell az uniós finanszírozás felhasználásának módját. Az uniós finanszírozás tekintetében, az uniós költségvetés és az uniós finanszírozási programok – például a LIFE program, az (EU) 2021/1139 európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁹ létrehozott Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA), az (EU) 2020/2220 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³⁰ létrehozott Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA), illetve Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA), az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³¹ létrehozott Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve Kohéziós Alap,

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1139 rendelete (2021. július 7.) az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap létrehozásáról és az (EU) 2017/1004 rendelet módosításáról (HL L 247., 2021.7.13., 1. o.).

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2220 rendelete (2020. december 23.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapról (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28., 1. o.).

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

az (EU) 2021/1056 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³² létrehozott Igazságos Átmenet Alap, valamint az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³³ létrehozott uniós kutatási és innovációs keretprogram, a Horizont Európa – kiadásai hozzájárulnak a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez azzal a törekvéssel, hogy 2024-ben az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben³⁴ meghatározott, a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret (a továbbiakban: a 2021–2027-es MFF) éves kiadásainak 7,5 %-át, 2026-ban és 2027-ben pedig 10 %-át a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák. Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³⁵ létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelmének és helyreállításának további finanszírozási forrása. A LIFE program tekintetében különös figyelmet kell fordítani a stratégiai természetvédelmi projektek mint olyan konkrét eszközök megfelelő felhasználására, amelyek támogathatják e rendelet végrehajtását, a rendelkezésre álló pénzügyi források hatékony és eredményes horizontális kezelésével.

³² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

³³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 1. o.).

³⁴ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433 I., 2020.12.22., 11. o.).

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (79) A nemzeti helyreállítási tervek elkészítése nem járhat a tagállamok számára azzal a kötelezettséggel, hogy e rendelet végrehajtása érdekében átprogramozzák bármely, a KAP, a KHP vagy a 2021–2027-es MFF szerinti egyéb mezőgazdasági és halászati finanszírozási programok és eszközök keretében nyújtott finanszírozást.
- (80) Számos uniós, nemzeti és magánkezdemenyezés áll rendelkezésre a magánfinanszírozás ösztönzésére, például az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelettel³⁶ létrehozott InvestEU program, amely lehetőségeket kínál a köz- és magánfinanszírozás mozgósítására, többek között a természet és a biológiai sokféleség zöld és kék infrastrukturális projektek révén történő javításának, valamint a karbongazdálkodásnak mint zöld üzleti modellnek a támogatása céljából. A természet-helyreállítási intézkedések helyszíni finanszírozását elő lehetne mozdítani magán- vagy közfinanszírozás révén, így például eredményalapú támogatás és olyan innovatív rendszerek révén, mint a szén-dioxid-eltávolítási tanúsítási rendszerek. A magánberuházásokat közberuházási rendszereken – többek között pénzügyi eszközökön, támogatásokon és egyéb eszközökön – keresztül is ösztönözni lehetne, az állami támogatásokra vonatkozó szabályok betartása esetén.

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

- (81) E rendelet végrehajtásának biztosításához elengedhetetlenek a természet helyreállítására irányuló intézkedéseket célzó megfelelő magán- és állami beruházások. A Bizottságnak ezért az e rendelet hatálybalépésének időpontjától számított 12 hónapon belül és a tagállamokkal konzultálva jelentést kell benyújtania, amelyben szerepel egy, az e rendelet végrehajtása tekintetében fennálló hiányokról készített elemzés. Az említett jelentéshez adott esetben megfelelő intézkedésekre, többek között pénzügyi intézkedésekre irányuló, így például célzott finanszírozás létrehozására is kiterjedő javaslatokat kell csatolni az azonosított hiányok kezelése érdekében, a társjogalkotók azon előjogainak a sérelme nélkül, amelyek a 2027 utáni többéves pénzügyi keret elfogadására vonatkoznak.
- (82) Az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkének (3) bekezdésében említett lojális együttműködés elve értelmében a tagállamok bíróságainak kell biztosítaniuk a személyek uniós jog szerinti jogainak bírói védelmét. Az EUSZ 19. cikkének (1) bekezdése továbbá arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek. Az Unió és tagállamai részes felek az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságban a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezményében³⁷ (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény). Az Aarhusi Egyezmény értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nyilvánosság érintett tagjai – az adott nemzeti jogrendszerrel összhangban – élhessenek az igazságszolgáltatáshoz való jogukkal.

³⁷ HL L 124., 2005.5.17., 4. o.

- (83) A tagállamoknak a nemzeti helyreállítási tervük elkészítése és végrehajtása során a méltányos és az egész társadalomra kiterjedő megközelítést kell előmozdítaniuk. Be kell vezetniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy bevonják a helyi és regionális hatóságokat, a földtulajdonosokat és földhasználókat és társulásaikat, a civil társadalmi szervezeteket, az üzleti közösséget, a kutatói és oktatási közösségeket, a mezőgazdasági termelőket, a halászokat, az erdészeket, a beruházókat és más érdekelt feleket, valamint a nyilvánosságot a nemzeti helyreállítási tervek előkészítésének, felülvizsgálatának és végrehajtásának valamennyi szakaszába, valamint hogy előmozdítsák a párbeszédet és a biológiai sokféleséggel és a helyreállítás előnyeivel kapcsolatos, tudományosan megalapozott információk terjesztését.
- (84) Az (EU) 2021/2115 rendelet értelmében a KAP stratégiai terveknek hozzá kell járulniuk az említett rendelet XIII. mellékletben felsorolt jogalkotási aktusokban foglalt vagy azokból eredő hosszú távú nemzeti célok eléréséhez, illetve összeegyeztethetőknek kell lenniük azokkal. Ezt a rendeletet figyelembe kell venni, amikor a Bizottság az (EU) 2021/2115 rendelet 159. cikkével összhangban 2025. december 31-ig felülvizsgálja az említett rendelet XIII. mellékletében szereplő jegyzéket.
- (85) Az (EU) 2022/591 európai parlamenti és tanácsi határozatban³⁸ rögzített 8. környezetvédelmi cselekvési programban foglalt kötelezettségvállalással összhangban a tagállamoknak nemzeti szinten fokozatosan meg kell szüntetniük a környezeti szempontból káros támogatásokat, a lehető legjobban kihasználva a piaci alapú eszközöket és a környezetbarát költségvetés-tervezési és finanszírozási eszközöket – beleértve a társadalmilag méltányos átmenet biztosításához szükséges eszközöket –, valamint támogatva a vállalkozásokat és más érdekelt feleket a természeti tőkére vonatkozó szabványosított számviteli gyakorlatok kidolgozásában.

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/591 határozata (2022. április 6.) a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 114., 2022.4.12., 22. o.).

(86) E rendelet szükséges módosításának biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a következők tekintetében: e rendelet kiegészítése a beporzók fajgazdagságának és populációinak nyomon követésére szolgáló, tudományos eredményeken alapuló módszer kidolgozása és naprakészen tartása révén, valamint e rendelet I–VII. mellékletének módosítása az élőhelytípusok csoportjainak és jegyzékének, a tengeri fajok jegyzékének, a mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó index tekintetében alkalmazott madárfaj-listának, a mezőgazdasági és az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutatók leírásának, mértékegységeinek és módszertanának, valamint a helyreállító intézkedések példáit tartalmazó jegyzéknek a műszaki és tudományos fejlődéshez való hozzáigazítása révén, a rendelet alkalmazása során nyert tapasztalatok figyelembevétele, illetve az EUNIS-élőhelytípusokkal való összhang biztosítása céljából. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során hatásvizsgálatokat és megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban³⁹ megállapított elvekkkel összhangban. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

³⁹ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (87) Az e rendelet végrehajtására vonatkozó egységes feltételek biztosítása érdekében a Bizottságot végrehajtási hatáskörrel kell felruházni az e rendelet IV. mellékletében felsorolt, mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók és az e rendelet VI. mellékletében felsorolt, erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása, a városi zöldterület, a városi ökoszisztémák városi lombkorona-borítottsága, a beporzók, az e rendelet IV. mellékletében felsorolt, mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutatók és az e rendelet VI. mellékletében felsorolt, erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutatók kielégítő szintjének megállapítására szolgáló irányadó keretek létrehozása, a nemzeti helyreállítási tervek egységes formátumának meghatározása, valamint a Bizottság felé történő elektronikus adat- és információszolgáltatás formátumának, szerkezetének és részletes szabályainak meghatározása céljából. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁴⁰ megfelelően kell gyakorolni.
- (88) Annak érdekében, hogy gyors és hatékony válaszlépéseket lehessen tenni olyan, az Unió által nem befolyásolható, előre nem látható, rendkívüli és ok nélküli esemény bekövetkezte esetén, amely az egész Unióra kiterjedő súlyos következményekkel jár az uniós élelmiszer-fogyasztás céljára elegendő mennyiségű mezőgazdasági termelés biztosításához szükséges földterület rendelkezésre állására nézve, a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni e rendelet vonatkozó rendelkezései alkalmazásának a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamra, de legfeljebb 12 hónapra történő ideiglenes felfüggesztése tekintetében, e rendelet célkitűzéseinek megőrzése mellett. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU rendeletnek megfelelően kell gyakorolni.

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (89) A Bizottságnak el kell végeznie e rendelet értékelését. A 2016. április 13-i intézményközi megállapodás értelmében az értékelésnek a hatékonyság, az eredményesség, a relevancia, a koherencia és a hozzáadott érték kritériumain kell alapulnia, és az a további intézkedési lehetőségek hatásvizsgálatainak alapját kell, hogy képezze. A Bizottságnak emellett fel kell mérnie, hogy szükség van-e további helyreállítási célok meghatározására az e rendelet 4. és 5. cikkének hatályán kívül eső ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló közös módszerek alapján, figyelembe véve a legújabb tudományos eredményeket.
- (90) Az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁴¹ ezért ennek megfelelően módosítani kell.
- (91) Mivel e rendelet céljait – nevezetesen a biológiai sokféleséggel rendelkező és reziliens ökoszisztémák hosszú távú és tartós helyreállításának biztosítását a tagállamok Európában fekvő területein, mégpedig a tagállamok által bevezetendő helyreállító intézkedések révén, amelyek segítségével kollektíven elérik a szárazföldi és tengeri területek 2030-ig történő helyreállítására, valamint 2050-ig valamennyi helyreállításra szoruló terület helyreállítására vonatkozó uniós célt – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedések léptéke és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az EUSZ 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

I. fejezet

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez a rendelet szabályokat állapít meg a következőkhöz való hozzájárulás érdekében:
- a) a biológiailag változatos és reziliens ökoszisztémák hosszú távú és tartós regenerációja a tagállamok szárazföldi és tengeri területein a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállításán keresztül;
 - b) az éghajlatváltozás mérséklésével, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a talajdegradáció-semlegességgel kapcsolatos átfogó uniós célkitűzések elérése;
 - c) az élelmezésbiztonság javítása;
 - d) az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítése.
- (2) Ez a rendelet keretet hoz létre, amelyen belül a tagállamok hatékony és területalapú helyreállító intézkedéseket vezetnek be azzal a céllal, hogy uniós célértékként, az e rendelet hatálya alá tartozó területeken és ökoszisztémákban együttesen lefedjék 2030-ra a szárazföldi területek legalább 20 %-át és a tengeri területek legalább 20 %-át, 2050-re pedig valamennyi helyreállításra szoruló ökoszisztémát.

2. cikk
Földrajzi hatály

Ez a rendelet a 4–12. cikkben említett ökoszisztémákra alkalmazandó:

- a) a tagállamok területén;
- b) a tagállamoknak a 2000/60/EK irányelv 2. cikkének 7. pontjában meghatározott parti tengervizeiben, azok tengerfenekén vagy altalajában;
- c) a vizekben, a tengerfenéken vagy az altalajon annak az alapvonalnak a tenger felőli oldalán, ahonnan egy tagállam felségvizeinek kiterjedését mérik, az Egyesült Nemzetek Szervezet 1982. évi Tengerjogi Egyezményével⁴² összhangban azon terület legtávolabbi részéig, amelyen egy tagállam szuverén jogokkal vagy joghatósággal rendelkezik, vagy ezeket gyakorolja.

Ez a rendelet kizárólag a tagállamok azon európai területein található ökoszisztémákra alkalmazandó, amelyekre a Szerződések alkalmazandók.

3. cikk
Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „ökoszisztéma”: növény-, állat- gomba- és mikroorganizmus-közösségeknek és azok élettelen környezetének dinamikus, funkcionális egységként kölcsönhatásban álló együttese, amely magában foglalja az élőhelytípusokat, a fajok élőhelyeit és a fajpopulációkat;

⁴² HL L 179., 1998.6. 23., 3. o.

2. „egy faj élőhelye”: egy fajnak a 92/43/EGK irányelv 1. cikkének f) pontjában meghatározott élőhelye;
3. „helyreállítás”: egy ökoszisztéma regenerációjának aktív vagy passzív elősegítése szerkezetének és funkcióinak javítása érdekében, az ökoszisztéma biológiai sokféleségének és rezilienciájának megőrzése vagy fokozása céljából, egy élőhelytípus területének a jó állapot eléréséig való javításával, a kedvező referenciaterület létrehozásával, valamint egy faj élőhelyének a megfelelő minőség és mennyiség eléréséig való javításával a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdésével és az 5. cikk (1), (2) és (3) bekezdésével összhangban, továbbá a 8–12. cikk szerinti célértékek elérésével és kötelezettségek teljesítésével, beleértve a 8–12. cikkben említett mutatók kielégítő szintjének elérését;
4. „jó állapot”: olyan állapot, amelyben az élőhelytípus területének fő jellemzői – különösen annak szerkezete és funkciói, valamint az ott élő jellegzetes fajok vagy jellegzetes fajösszetételek – tükrözik az ökológiai integritás, stabilitás és reziliencia azon magas szintjét, amely az élőhelytípus hosszú távú fenntartásához szükséges, ezáltal pedig hozzájárulnak valamely élőhely kedvező védettségi állapotának az eléréséhez vagy fenntartásához – amennyiben az érintett élőhelytípus szerepel az 92/43/EGK irányelv I. mellékletében található jegyzékben –, valamint a tengeri ökoszisztémákban hozzájárulnak a jó környezeti állapot eléréséhez vagy fenntartásához;
5. „jó környezeti állapot”: a 2008/56/EK irányelv 3. cikkének 5. pontjában meghatározott jó környezeti állapot;
6. „valamely élőhely kedvező védettségi állapota”: a 92/43/EGK irányelv 1. cikkének e) pontja értelmében vett kedvező védettségi helyzet;

7. „valamely faj kedvező védettségi állapota”: a 92/43/EGK irányelv 1. cikkének i) pontja értelmében vett kedvező védettségi helyzet;
8. „kedvező referenciaterület”: egy adott biogeográfiai vagy tengeri régióban nemzeti szinten egy élőhelytípus teljes területe, amely az élőhelytípus és az ott élő jellegzetes fajok, illetve jellegzetes fajösszetételek hosszú távú életképességének biztosításához minimálisan szükséges, felöleli az adott élőhelytípusnak a természetes elterjedési területén előforduló valamennyi jelentős ökológiai variációját, és amely az élőhelytípus jelenlegi területéből és – ha ez a terület nem elegendő az élőhelytípus és az ott élő jellegzetes fajok, illetve jellegzetes fajösszetételek hosszú távú életképességének biztosításához – az élőhelytípus visszaállításához szükséges további területből áll; az ilyen visszaállítás hozzájárul valamely élőhely kedvező védettségi állapotának az eléréséhez – amennyiben az érintett élőhelytípus szerepel a 92/43/EGK irányelv I. mellékletében található jegyzékben –, a tengeri ökoszisztémákban pedig a jó környezeti állapot eléréséhez vagy fenntartásához;
9. „az élőhely megfelelő minősége”: egy faj élőhelyének olyan minősége, amely lehetővé teszi egy faj ökológiai szükségleteinek a biológiai ciklusa bármely szakaszában történő kielégítését annak érdekében, hogy a természetes elterjedési területén hosszú távon az élőhelye életképes alkotóelemeként fenntartsa magát, ezáltal pedig hozzájárul valamely – az 92/43/EGK irányelv II., IV., illetve V. mellékletében felsorolt – faj kedvező védettségi állapotának az eléréséhez vagy a fenntartásához és biztosítja a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak populációit, továbbá a tengeri ökoszisztémákban hozzájárul a jó környezeti állapot eléréséhez vagy fenntartásához;

10. „az élőhely megfelelő mennyisége”: egy faj élőhelyének olyan mennyisége, amely lehetővé teszi egy faj ökológiai szükségleteinek a biológiai ciklusa bármely szakaszában történő kielégítését annak érdekében, hogy a természetes elterjedési területén hosszú távon az élőhelye életképes alkotóelemként fenntartsa magát, ezáltal pedig hozzájárul valamely – az 92/43/EGK irányelv II., IV., illetve V. mellékletében felsorolt – faj kedvező védettségi állapotának az eléréséhez vagy a fenntartásához és biztosítja a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madarak populációit, továbbá a tengeri ökoszisztémákban hozzájárul a jó környezeti állapot eléréséhez vagy fenntartásához;
11. „nagyon gyakori és széles körben elterjedt élőhelytípus”: az Unió több biogeográfiai régiójában előforduló, 10 000 km²-t meghaladó kiterjedésű élőhelytípus;
12. „beporzó”: olyan vadon élő rovar, amely virágot szállít a növény portokjából a növény bibeszájához, lehetővé téve a megtermékenyítést és a magképződést;
13. „a beporzópopulációk pusztulása”: a beporzók abundanciájának vagy sokféleségének, vagy mindkettőnek a csökkenése;
14. „őshonos faj”: olyan faj, amely múltbeli vagy jelenlegi természetes területén és természetes elterjedési képességének területén, azaz az általa természetes körülmények között elfoglalt, illetve ember általi közvetlen vagy közvetett betelepítés vagy gondozás nélkül lehetségesen elfoglalható területen jelenik meg;
15. „helyi közigazgatási egység” vagy „LAU”: egy tagállamnak az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴³ 4. cikkével összhangban létrehozott, valamely tartomány, régió vagy állam szintje alatti, alacsony szintű közigazgatási egysége;

⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).

16. „városközpont” és „városi klaszter”: az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikkének (2) bekezdésével összhangban meghatározott rácsalapú tipológia felhasználásával a nagyvárosokban, városokban és elővárosokban meghatározott területi egységek;
17. „nagyvárosok”: olyan helyi közigazgatási egységek, ahol a lakosság legalább 50 %-a egy vagy több városközpontban él az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban meghatározott urbanizációs fok felhasználásával végzett mérés alapján;
18. „városok és elővárosok”: olyan helyi közigazgatási egységek, ahol a lakosság kevesebb mint 50 %-a valamely városközpontban él, de a lakosság legalább 50 %-a városi klaszterben él az 1059/2003/EK rendelet 4b. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban meghatározott urbanizációs fok felhasználásával végzett mérés alapján;
19. „városkörnyéki területek”: városközpontokkal vagy városi klaszterekkel szomszédos területek – beleértve legalább az összes, e városközpontok vagy városi klaszterek külső határától számított 1 km-en belüli területet –, és ugyanazon nagyvárosban vagy városban és elővárosban helyezkednek el, mint az említett városközpontok vagy városi klaszterek;
20. „városi zöldterület”: a nagyvárosokban vagy városokban és elővárosokban a fákkal, bokrokkal, cserjékkel, állandó lágyszárú növényzettel, zuzmóval és mohával borított területek, valamint a tavacsák és vízfolyások területének összessége, amelyet az (EU) 2021/696 rendelettel létrehozott uniós űrprogram Kopernikusz komponense szerinti Kopernikusz szárazföldmonitoring-szolgáltatás által biztosított adatok – valamint, amennyiben azok az érintett tagállam számára elérhetők, az e tagállam által szolgáltatott egyéb megfelelő kiegészítő adatok – alapján számítanak ki;

21. „városi lombkorona-borítottság”: a nagyvárosokon, városokon és elővárosokon belül fával borított területek összessége, amelyet az (EU) 2021/696 rendelettel létrehozott uniós űrprogram Kopernikusz komponense szerinti Kopernikusz szárazföldmonitoring-szolgáltatás által biztosított fasűrűségi adatok – valamint, amennyiben azok az érintett tagállam számára elérhetők, az e tagállam által szolgáltatott egyéb megfelelő kiegészítő adatok – alapján számítanak ki;
22. „szabad vízáramlású folyószakasz”: olyan folyó vagy folyószakasz, amelynek hosszirányú, oldalirányú és függőleges irányú összeköttetését nem akadályozzák gátat képező mesterséges szerkezetek, és amelyek természetes funkciói javarészt érintetlenek;
23. „tőzeglápok elárasztással való helyreállítása”: a lecsapolt tőzeges talaj nedves tőzeges talajjá alakításának folyamata;
24. „megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterület”: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 9a. pontjában meghatározott, a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterület.

II. fejezet

Helyreállítási célok és kötelezettségek

4. cikk

A szárazföldi, part menti és édesvízi ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok meghozzák azokat a helyreállító intézkedéseket, amelyek az I. mellékletben felsorolt, rossz állapotban lévő élőhelytípusok területe jó állapotának eléréséhez szükségesek. Ezeket a helyreállító intézkedéseket az alábbi területeken kell bevezetni:
- a) 2030-ig az I. mellékletben felsorolt összes élőhelytípus rossz állapotban lévő teljes területének legalább 30 %-án – a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint;
 - b) 2040-ig az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok minden egyes csoportja rossz állapotban lévő területének legalább 60 %-án, és 2050-ig e területek legalább 90 %-án – a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.

E bekezdés alkalmazásában a tagállamok adott esetben 2030-ig elsőbbséget biztosítanak a Natura 2000 területeken belül található területeken meghozandó helyreállító intézkedéseknek.

- (2) Az (1) bekezdés első albekezdésének a) és b) pontjától eltérve a tagállamok – amennyiben az az említett bekezdés alkalmazásában kellően indokolt – kizárhatják az élőhelytípusok érintett csoportjából azon nagyon gyakori és széles körben elterjedt élőhelytípusokat, amelyek európai területük több mint 3 %-át fedik le.

Amennyiben valamely tagállam az első albekezdésben említett eltérést alkalmazza, a tagállamnak helyreállító intézkedéseket kell bevezetnie:

- a) 2050-ig az említett élőhelytípusok mindegyike esetében a rossz állapotban lévő terület legalább 80 %-át kitevő területen;
- b) 2030-ig az a) pontban említett százalékos arány legalább egyharmadán; és
- c) 2040-ig az a) pontban említett százalékos arány legalább kétharmadán.

Az első albekezdésben említett eltérés csak akkor alkalmazható, ha biztosított, hogy a második albekezdés a) pontjában említett százalékos arány nem akadályozza a kedvező védettségi állapotnak az említett élőhelytípusok mindegyike tekintetében való elérését vagy fenntartását nemzeti biogeográfiai szinten.

- (3) Ha egy tagállam a (2) bekezdés szerinti eltérést alkalmazza, az (1) bekezdés első albekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettség az I. mellékletben felsorolt összes fennmaradó élőhelytípus rossz állapotban lévő teljes területére alkalmazandó, az (1) bekezdés első albekezdésének b) pontjában meghatározott kötelezettség pedig az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok érintett csoportjainak rossz állapotban lévő, fennmaradó területeire alkalmazandó.
- (4) A tagállamok meghozzák azokat a helyreállító intézkedéseket, amelyek az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok visszaállításához szükségesek azokon a területeken, ahol nem található meg az említett élőhelytípusok, azzal a céllal, hogy az említett élőhelytípusok tekintetében létrejöjjön a kedvező referenciaterület. Ezeket az intézkedéseket az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok egyes csoportjai esetében 2030-ig a teljes kedvező referenciaterület eléréséhez szükséges további terület legalább 30 %-át kitevő területen, 2040-ig az említett terület legalább a 60 %-át kitevő területen, 2050-ig pedig az említett terület 100 %-án kell bevezetni a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.

- (5) E cikk (4) bekezdésétől eltérve, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy 2050-ig nem lehetséges az ahhoz szükséges helyreállító intézkedéseket bevezetni, hogy egy adott élőhelytípus tekintetében a terület 100 %-án kedvező referenciaterület jöjjön létre, az érintett tagállam a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervében alacsonyabb, 90 % és 100 % közötti százalékos arányt is meghatározhat, és megfelelő indokolással szolgál. Ebben az esetben a tagállam fokozatosan az említett alacsonyabb százalékos arány 2050-ig történő eléréséhez szükséges helyreállító intézkedéseket vezet be. 2030-ra az említett helyreállító intézkedéseknek ki kell terjedniük az ezen alacsonyabb százalékos arány 2050-ig való eléréséhez szükséges további terület legalább 30 %-ára, 2040-re pedig az ezen alacsonyabb százalékos arány 2050-ig való eléréséhez szükséges további terület legalább 60 %-ára.
- (6) Ha egy tagállam az (5) bekezdés szerinti eltérést konkrét élőhelytípusokra alkalmazza, a (4) bekezdésben meghatározott kötelezettség az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok azon csoportjainak részét képező fennmaradó élőhelytípusokra vonatkozik, amelyekhez az említett konkrét élőhelytípusok tartoznak.
- (7) A tagállamok a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó, vadon élő madarak szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének többek között az azok visszaállítása révén való javításához, valamint az összekapcsoltság javításához – az e cikk (1) és (4) bekezdésében említett helyreállító intézkedéseken túlmenően – szükséges helyreállító intézkedéseket vezetnek be addig, amíg megfelelő nem lesz ezen élőhelyek minősége és mennyisége.

- (8) Az e cikk (1), (4) és (7) bekezdése szerinti helyreállító intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának az e rendelet I. mellékletében felsorolt élőhelytípusok állapotára – amely állapotot a 92/43/EGK irányelv 1. cikke e) pontjának megfelelően, a jellegzetes fajukat is beleértve a hosszú távú fennmaradáshoz szükséges szerkezet és funkciók alapján kell mérni –, valamint az e cikk (3) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek minőségére és mennyiségére vonatkozó, a rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legfrissebb tudományos eredményeken kell alapulnia, és annak során fel kell használni a 92/43/EGK irányelv 17. cikke, valamint a 2009/147/EK irányelv 12. cikke szerinti jelentésekben közölt információkat, továbbá adott esetben figyelembe kell venni a különböző régiók helyzetében mutatkozó különbségeket az e rendelet 14. cikke (16) bekezdésének c) pontjában említettek szerint.
- (9) A tagállamok biztosítják, hogy legkésőbb 2030-ra az I. mellékletben felsorolt valamennyi élőhelytípus között megoszló terület legalább 90 %-a esetében ismert legyen az élőhelytípusok állapota, 2040-re pedig az I. mellékletben felsorolt valamennyi élőhelytípus állapota ismert legyen.
- (10) Az (1) és (4) bekezdésben említett helyreállító intézkedések során figyelembe kell venni az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közötti nagyobb összekapcsoltság szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, a (7) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.
- (11) A tagállamok intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása céljából, hogy az (1), (4) és (7) bekezdéssel összhangban helyreállító intézkedések tárgyát képező területek állapota a jó állapot eléréséig folyamatosan javuljon az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok tekintetében, illetve folyamatosan javuljon a (7) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minősége tekintetében, amíg ezen élőhelyek minősége megfelelő nem lesz.

A 92/43/EGK irányelv sérelme nélkül a tagállamok intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása céljából, hogy ne romoljon jelentősen azoknak a területeknek az állapota, melyek elérték a jó állapotot, és ahol a fajok élőhelyei megfelelő minőségűek lettek.

- (12) A 92/43/EGK irányelv sérelme nélkül a tagállamok törekednek arra, hogy a nemzeti helyreállítási tervüknek az e rendelet 17. cikk (6) bekezdése szerinti közzététele időpontjáig bevezetik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása céljából, hogy megakadályozzák az e rendelet I. mellékletében felsorolt élőhelytípusok előfordulása szerinti azon területek jelentős állapotromlását, amelyek jó állapotban vannak, vagy szükségesek az e cikk (17) bekezdésében meghatározott helyreállítási célok eléréséhez.
- (13) E cikk (11) és (12) bekezdése tekintetében a tagállamoka Natura 2000 területeken kívül – alternatívák hiányában – az említett bekezdésekben meghatározott, az állapotromlás megakadályozására vonatkozó követelményeket alkalmazhatják a területük minden egyes biogeográfiai régiójának szintjén minden egyes élőhelytípus és a fajok minden egyes élőhelye tekintetében, feltéve, hogy az érintett tagállam ...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított hat hónap]-ig értesíti a Bizottságot az e bekezdés alkalmazására irányuló szándékáról, és teljesíti a 15. cikk (3) bekezdésének g) pontjában, a 20. cikk (1) bekezdésének j) pontjában, a 21. cikk (1) bekezdésében és a 21. cikk (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott kötelezettségeket.
- (14) A Natura 2000 területeken kívül a (11) bekezdésben meghatározott kötelezettség nem vonatkozik az alábbiak által okozott állapotromlásra:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;

- b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz;
 - c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönteni; vagy
 - d) valamely harmadik ország olyan intézkedése vagy mulasztása, amelyért az érintett tagállam nem felelős.
- (15) A Natura 2000 területeken kívül a (12) bekezdésben meghatározott kötelezettség nem vonatkozik az alábbiak által okozott állapotromlásra:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz;
 - c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások; vagy
 - d) valamely harmadik ország olyan intézkedése vagy mulasztása, amelyért az érintett tagállam nem felelős.
- (16) A Natura 2000 területeken belül a (11) és (12) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy

- c) a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban engedélyezett terv vagy projekt.

(17) A tagállamok biztosítják a következőket:

- a) az I. mellékletben felsorolt élőhelytípusok esetében addig nő a jó állapotban lévő területek kiterjedése, amíg azok legalább 90 %-a el nem éri a jó állapotot, illetve amíg az érintett tagállam minden egyes biogeográfiai régiójában létre nem jön az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterülete;
- b) növekvő tendencia figyelhető meg a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyeinek, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó fajok szárazföldi, part menti és édesvízi élőhelyeinek megfelelő minősége és mennyisége tekintetében.

5. cikk

A tengeri ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok bevezetik azokat a helyreállító intézkedéseket, amelyek a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok rossz állapotban lévő területei jó állapotának eléréséhez szükségesek. Ezeket a helyreállító intézkedéseket az alábbi területeken kell bevezetni:
 - a) 2030-ig a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 1–6. csoportja rossz állapotban lévő teljes területének legalább 30 %-án – a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint;

- b) 2040-ig a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 1–6. csoportja rossz állapotban lévő területének legalább 60 %-án, és 2050-ig e területek legalább 90 %-án – a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint;
- c) 2040-ig a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 7. csoportja rossz állapotban lévő területére vonatkoztatva az e bekezdés d) pontjában említett százalékos arány legalább kétharmadán, a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint; valamint
- d) 2050-ig a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 7. csoportja rossz állapotban lévő területének a 14. cikk (3) bekezdésével összhangban meghatározott százalékos aránya tekintetében – a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.

Az e cikk első albekezdésének d) pontjában említett százalékos arányt olyan értékben kell megállapítani, hogy az ne akadályozza a 2008/56/EK irányelv 9. cikkének (1) bekezdése szerint meghatározott jó környezeti állapot elérését vagy fenntartását.

- (2) A tagállamok bevezetik azokat a helyreállító intézkedéseket, amelyek a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül az 1–6. csoportba tartozók visszaállításához szükségesek azokon a területeken, ahol nem található meg az említett élőhelytípusok, azzal a céllal, hogy az említett élőhelytípusok tekintetében létrejöjjön a kedvező referenciaterület. Ezeket az intézkedéseket az élőhelytípusok egyes csoportjai esetében 2030-ig a kedvező referenciaterület eléréséhez szükséges további terület legalább 30 %-át kitevő területen, 2040-ig az említett terület legalább a 60 %-át kitevő területen, 2050-ig pedig az említett terület 100 %-án kell bevezetni a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervben számszerűsítettek szerint.

- (3) E cikk (2) bekezdésétől eltérve, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy 2050-ig nem lehetséges az ahhoz szükséges helyreállító intézkedéseket bevezetni, hogy egy adott élőhelytípus tekintetében a terület 100 %-án kedvező referenciaterület jöjjön létre, az érintett tagállam a 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási tervében alacsonyabb, 90 % és 100 % közötti százalékos arányt is meghatározhat, és megfelelő indokolással szolgál. Ebben az esetben a tagállam fokozatosan az említett alacsonyabb százalékos arány 2050-ig történő eléréséhez szükséges helyreállító intézkedéseket vezet be. 2030-ra az említett helyreállító intézkedéseknek ki kell terjedniük az ezen alacsonyabb százalékos arány 2050-ig való eléréséhez szükséges további terület legalább 30 %-ára, 2040-re pedig az ilyen alacsonyabb százalékos arány 2050-ig való eléréséhez szükséges további terület legalább 60 %-ára.
- (4) Ha egy tagállam a (3) bekezdés szerinti eltérést konkrét élőhelytípusokra alkalmazza, a (2) bekezdésben meghatározott kötelezettség a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok mindazon csoportjai kedvező referenciaterületének eléréséhez szükséges fennmaradó további területre vonatkozik, amelyekhez az említett konkrét élőhelytípusok tartoznak.
- (5) A tagállamok az e rendelet III. mellékletében és a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok tengeri élőhelyei, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó, vadon élő madarak tengeri élőhelyei tekintetében az ilyen élőhelyek minőségének és mennyiségének többek között az azok visszaállítása révén való javításához, valamint az összekapcsoltság javításához – az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett helyreállító intézkedéseken túlmenően – szükséges helyreállító intézkedéseket vezetnek be, amíg megfelelő nem lesz ezen élőhelyek minősége és mennyisége.

- (6) Az e cikk (1), (2) és (5) bekezdése szerinti helyreállító intézkedések céljából legalkalmasabb területek meghatározásának az e rendelet II. mellékletében felsorolt élőhelytípusok állapotának meghatározására, valamint az e cikk (5) bekezdésében említett fajok élőhelyei minőségének és mennyiségének állapotára vonatkozóan rendelkezésre álló legjobb ismereteken és legújabb műszaki és tudományos eredményeken kell alapulnia, és annak során fel kell használni a 92/43/EGK irányelv 17. cikke, a 2009/147/EK irányelv 12. cikke és a 2008/56/EK irányelv 17. cikke szerinti jelentésekben közölt információkat.
- (7) A tagállamok biztosítják, hogy ismert legyen a következő területek állapota:
- a) 2030-ra a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül az 1–6. csoportba tartozó valamennyi élőhelytípus között megoszló terület legalább 50 %-a esetében;
 - b) 2040-re a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül az 1–6. csoportba tartozó élőhelytípusok valamennyi területe esetében;
 - c) 2040-re a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül a 7. csoportba tartozó valamennyi élőhelytípus között megoszló terület legalább 50 %-a esetében;
 - d) 2050-re a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 7. csoportjának valamennyi területe esetében.
- (8) Az (1) és (2) bekezdésben említett helyreállító intézkedések során figyelembe kell venni a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok nagyobb ökológiai egységességének és összekapcsoltságának szükségességét és az említett élőhelytípusokban előforduló, az (5) bekezdésben említett fajok ökológiai szükségleteit.

- (9) A tagállamok intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása céljából, hogy az (1), (2) és (5) bekezdéssel összhangban helyreállító intézkedések tárgyát képező területek állapota a jó állapot eléréséig folyamatosan javuljon az II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok tekintetében, illetve folyamatosan javuljon az (5) bekezdésben említett fajok élőhelyeinek minősége tekintetében, amíg ezen élőhelyek minősége megfelelő nem lesz.

A 92/43/EGK irányelv sérelme nélkül a tagállamok intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása céljából, hogy ne romoljon jelentősen azoknak a területeknek az állapota, melyek elérték a jó állapotot, és ahol a fajok élőhelyei megfelelő minőségűek lettek.

- (10) A 92/43/EGK irányelv sérelme nélkül a tagállamok törekednek arra, hogy a nemzeti helyreállítási tervüknek az e rendelet 17. cikk (6) bekezdése szerinti közzététele időpontjáig bevezetik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása céljából, hogy megakadályozzák az e rendelet II. mellékletében felsorolt élőhelytípusok előfordulása szerinti azon területek jelentős állapotromlását, amelyek jó állapotban vannak, vagy szükségesek az e cikk (14) bekezdésében meghatározott helyreállítási célok eléréséhez.
- (11) A Natura 2000 területeken kívül a (9) bekezdésben meghatározott kötelezettség nem vonatkozik az alábbiak által okozott állapotromlásra:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz;

- c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások, és ezekről eseti alapon kell dönten; vagy
 - d) valamely harmadik ország olyan intézkedése vagy mulasztása, amelyért az érintett tagállam nem felelős.
- (12) A Natura 2000 területeken kívül a (10) bekezdésben meghatározott kötelezettség nem vonatkozik az alábbiak által okozott állapotromlásra:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz;
 - c) olyan kiemelkedően fontos közérdeken alapuló terv vagy projekt, amely tekintetében nem állnak rendelkezésre kevésbé káros alternatív megoldások; vagy
 - d) valamely harmadik ország olyan intézkedése vagy mulasztása, amelyért az érintett tagállam nem felelős.
- (13) A Natura 2000 területeken belül a (9) és (10) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
- a) *vis maior*, ideértve a természeti katasztrófákat;
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz; vagy

- c) a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban engedélyezett terv vagy projekt.

(14) A tagállamok biztosítják a következőket:

- a) a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül az 1–6. csoportba tartozó élőhelytípusok esetében addig nő a jó állapotban lévő területek kiterjedése, amíg azok legalább 90 %-a el nem éri a jó állapotot, és amíg az érintett tagállam minden egyes biogeográfiai régiójában létre nem jön az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterülete;
- b) a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok közül a 7. csoportba tartozó élőhelytípusok esetében addig nő a jó állapotban lévő területek kiterjedése, amíg a jó állapotban lévő terület aránya el nem éri az (1) bekezdés első albekezdésének d) pontjában említett százalékos arányt, és amíg az érintett tagállam minden egyes biogeográfiai régiójában létre nem jön az egyes élőhelytípusok kedvező referenciaterülete;
- c) növekvő tendencia figyelhető meg az e rendelet III. mellékletében, valamint a 92/43/EGK irányelv II., IV. és V. mellékletében felsorolt fajok, valamint a 2009/147/EK irányelv hatálya alá tartozó fajok tengeri élőhelyeinek megfelelő minősége és mennyisége tekintetében.

6. cikk

Megújuló energiaforrásokból előállított energia

- (1) A 4. cikk (14) és (15) bekezdése, valamint az 5. cikk (11) és (12) bekezdése alkalmazásában a megújuló energiaforrásokból előállított energia termelésére szolgáló erőművek tervezését, építését és üzemeltetését, valamint a hálózathoz való csatlakoztatásukat, illetve magát a kapcsolódó hálózatot és a tárolóeszközöket illetően vélelmezni kell, hogy azok kiemelkedően fontos közérdek tárgyát képezik. A tagállamok a 4. cikk (14) és (15) bekezdése, valamint az 5. cikk (11) és (12) bekezdése alapján mentesíthetik az említetteket a kevésbé káros alternatív megoldások rendelkezésre állásának hiányára vonatkozó követelmény alól, feltéve, hogy:
- a) a 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁴⁴ meghatározott feltételekkel összhangban stratégiai környezeti vizsgálatot végeztek; vagy
 - b) az említetteket a 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁴⁵ meghatározott feltételek szerinti környezeti hatásvizsgálatnak vetették alá.

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 197., 2001.7.21., 30. o.).

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

- (2) A tagállamok kellően indokolt és egyedi körülmények fennállása esetén, az (EU) 2018/1999 rendelet szerinti integrált nemzeti energia- és klímaterveikben meghatározott prioritásokkal összhangban az (1) bekezdés alkalmazását területük bizonyos részeire, valamint bizonyos típusú technológiákra vagy bizonyos műszaki jellemzőkkel rendelkező projektekre korlátozhatják.

Amennyiben a tagállamok az első albekezdés alapján korlátozásokat alkalmaznak, ezekről a korlátozásokról tájékoztatják a Bizottságot, és indokolják azokat.

7. cikk

Honvédelem

- (1) A tagállamok a 4. cikk (1), (4) vagy (7) bekezdésének, illetve az 5. cikk (1), (2) vagy (5) bekezdésének alkalmazásában történő helyreállító intézkedések bevezetésekor mentességet biztosíthatnak a kizárólag honvédelmi célú tevékenységekre használt területek számára, ha az említett intézkedéseket összeegyeztethetetlennek tekintik a szóban forgó területek folyamatos katonai célú igénybevételével.
- (2) A 4. cikk (14) és (15) bekezdése, valamint az 5. cikk (11) és (12) bekezdése alkalmazásában a tagállamok előírhatják, hogy a kizárólag honvédelmi célokat szolgáló terveket és projekteket illetően vélelmezni kell, hogy azok kiemelkedően fontos közérdek tárgyát képezik.

A 4. cikk (14) és (15) bekezdése, valamint az 5. cikk (11) és (12) bekezdése alkalmazásában a tagállamok mentesíthetik a kizárólag honvédelmi célokat szolgáló terveket és projekteket a kevésbé káros alternatív megoldások rendelkezésre állásának hiányára vonatkozó követelmény alól. Ha azonban egy tagállam az említett mentességet alkalmazza, a tagállamnak az említett tervek és projektek által az élőhelytípusokra gyakorolt hatások enyhítését célzó intézkedéseket kell bevezetnie, amennyiben azok ésszerűek és kivitelezhetők.

8. cikk

A városi ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok 2030. december 31-ig biztosítják, hogy a városi zöldterület és a városi lombkorona-borítottság teljes nemzeti kiterjedése ... [e rendelet hatálybalépésének éve]-hez képest ne csökkenjen nettó mértékben a 14. cikk (4) bekezdésével összhangban meghatározott városi ökoszisztéma-területeken. E bekezdés alkalmazásában a tagállamok az említett teljes nemzeti kiterjedésből kizárhatják azon városi ökoszisztéma-területeket, amelyeken a városi zöldterület aránya a városközpontokban és a városi klaszterekben meghaladja a 45 %-ot, a városi lombkorona-borítottság aránya pedig meghaladja a 10 %-ot.
- (2) A tagállamoknak 2031. január 1-jétől kezdve növekvő tendenciát kell elérniük a városi zöldterület teljes nemzeti kiterjedése tekintetében – többek között az épületekbe, valamint az infrastruktúrába integrált városi zöldterületek révén – a 14. cikk (4) bekezdésével összhangban meghatározott városi ökoszisztéma-területeken, amíg a 14. cikk (5) bekezdésével összhangban meghatározottak szerint kielégítő mennyiségű városi zöldterület nem jön létre, amely tendenciát 2031. január 1-jétől kezdődően hatévente kell mérni.

- (3) A tagállamoknak növekvő tendenciát kell elérniük a városi lombkorona-borítottság tekintetében a 14. cikk (4) bekezdésével összhangban meghatározott minden egyes városi ökoszisztéma-területen, amíg el ne érik a 14. cikk (5) bekezdésével összhangban meghatározott kielégítő szintet, amely tendenciát 2031. január 1-jétől kezdődően hatévente kell mérni.

9. cikk

A folyók természetes összeköttetésének és a kapcsolódó árterek természetes funkcióinak helyreállítása

- (1) A tagállamok nyilvántartást készítenek a felszíni vizek összeköttetését gátló mesterséges akadályokról, és – a mesterséges akadályok társadalmi-gazdasági funkcióinak figyelembevétele mellett – azonosítják azokat az akadályokat, amelyeket el kell távolítani az e rendelet 4. cikkében meghatározott helyreállítási célok elérése, valamint azon célkitűzés teljesítése érdekében, miszerint 2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyre kell állítani a szabad vízáramlást, a 2000/60/EK irányelv és különösen annak 4. cikke (3), (5) és (7) bekezdésének és az 1315/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴⁶ és különösen annak 15. cikkének sérelme nélkül.
- (2) A tagállamok a 15. cikk (3) bekezdésének i) és n) pontjában említett tervvel összhangban eltávolítják az e cikk (1) bekezdése alapján készült nyilvántartásban azonosított, a felszíni vizek összeköttetését gátló mesterséges akadályokat. A mesterséges akadályok eltávolításakor a tagállamoknak elsősorban az elavult akadályokat kell felszámolniuk, nevezetesen azokat, amelyek már nem szükségesek a megújulóenergia-termeléshez, a belvízi hajózáshoz, a vízellátáshoz, az árvízvédelemhez vagy más jellegű felhasználáshoz.

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról és a 661/2010/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 1. o.).

- (3) A tagállamok a mesterséges akadályoknak a (2) bekezdéssel összhangban való eltávolítását kiegészítik a kapcsolódó árterek természetes funkcióinak javításához szükséges intézkedésekkel.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a folyók természetes összeköttetése és a kapcsolódó árterek természetes funkciói a (2), illetve a (3) bekezdéssel összhangban történő helyreállítást követően fennmaradjanak.

10. cikk

A beporzópopulációk helyreállítása

- (1) A tagállamok megfelelő és hatékony, időben hozott intézkedések bevezetésével legkésőbb 2030-ra növelik a beporzók sokféleségét és visszafordítják a beporzópopulációk pusztulását, majd – 2030-tól legalább hatévente mérve – növekvő tendenciát érnek el a beporzópopulációk tekintetében, amíg azok el nem érik a kielégítő szintet a 14. cikk (5) bekezdésének megfelelően.
- (2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy a beporzók sokféleségének és a beporzópopulációknak a nyomon követésére vonatkozó, tudományosan megalapozott módszer kidolgozásával és aktualizálásával kiegészítse ezt a rendeletet. A Bizottság ...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított 12 hónap]-ig elfogadja az e módszert megállapító első említett felhatalmazáson alapuló jogi aktust.

- (3) A (2) bekezdésben említett módszerek szabványosított megközelítést kell biztosítani a beporzófajok abundanciájára és sokféleségére vonatkozó éves adatok ökoszisztémákon átívelő gyűjtése, a beporzópopulációk esetében megfigyelhető tendenciák értékelése, valamint a tagállamok által az (1) bekezdéssel összhangban elfogadott helyreállító intézkedések hatékonysága tekintetében.
- (4) A (2) bekezdésben említett módszer alkalmazásakor a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a nyomon követést szolgáló adatok megfelelő számú területről származzanak annak érdekében, hogy biztosítsák területükön a reprezentativitást. A tagállamok a nyomon követést szolgáló adatok gyűjtése során adott esetben előmozdítják a civil tudományt, és az említett feladatok elvégzéséhez megfelelő erőforrásokat biztosítanak.
- (5) A Bizottság és az érintett uniós ügynökségek – különösen az EEA, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság és az Európai Vegyianyag-ügynökség – saját megbízatásukkal összhangban koordinálják a beporzókkal kapcsolatos tevékenységeiket, és kérésre tájékoztatást nyújtanak a tagállamoknak az e cikk szerinti kötelezettségeik teljesítésében való támogatásuk céljából. E célból a Bizottság többek között létrehoz egy külön munkacsoportot, és koordinált módon megosztja a tagállamokkal a releváns információkat és szakértelmet.

11. cikk

A mezőgazdasági ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok a 4. cikk (1), (4) és (7) bekezdése szerinti helyreállító intézkedések tárgyát képező területek mellett a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének növelésére vonatkozóan is bevezetik a szükséges helyreállító intézkedéseket, figyelembe véve az éghajlatváltozást, a vidéki területek társadalmi és gazdasági igényeit, valamint az Unión belüli fenntartható mezőgazdasági termelés biztosításának szükségességét.
- (2) A tagállamok intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása céljából, hogy a [e rendelet hatálybalépésének napja]...-tól/től 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően hatévente, a 14. cikk (5) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig nemzeti szinten növekvő tendenciát érjenek el a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozóan a IV. mellékletben részletesebben meghatározott következő három mutató közül legalább kettő tekintetében:
 - a) gyepterületi lepkepopuláció-index;
 - b) szervesszén-készlet a szántók ásványi talajaiban;
 - c) a magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemeket magukban foglaló mezőgazdasági földterületek aránya.

- (3) A tagállamok helyreállító intézkedéseket vezetnek be annak biztosítása érdekében, hogy az V. mellékletben meghatározott fajokon alapuló, ...[az ezen rendelet hatálybalépésétől számított 12 hónap eltelte után következő hónap első napja]-án/-én indexált, a mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó nemzeti index (= 100) elérje a következő szinteket:
- a) az V. mellékletben felsorolt azon tagállamok esetében, ahol a mezőgazdasági területeken előforduló madarak állománya nagyobb mértékű múltbéli csökkenést mutat: 2030-ra 110, 2040-re 120, 2050-re pedig 130;
 - b) az V. mellékletben felsorolt azon tagállamok esetében, ahol a mezőgazdasági területeken előforduló madarak állománya kisebb mértékű múltbéli csökkenést mutat: 2030-ra 105, 2040-re 110, 2050-re pedig 115.
- (4) A tagállamok intézkedéseket vezetnek be a lecsapolt tőzeglápokból álló, mezőgazdasági hasznosítású szerves talajok helyreállítása céljából. Ezeket az intézkedéseket legalább az alábbi területeken kell bevezetni:
- a) 2030-ra az ilyen területek 30 %-a, amelyek legalább egynegyedét elárasztással kell helyreállítani;
 - b) 2040-re az ilyen területek 40 %-a, amelyek legalább egyharmadát elárasztással kell helyreállítani;
 - c) 2050-re az ilyen területek 50 %-a, amelyek legalább egyharmadát elárasztással kell helyreállítani.

A tagállamok helyreállító intézkedéseket vezethetnek be – ideértve az elárasztással történő helyreállítást is – a tőzgekitermelési helyszínek területein, és e területeket úgy tekinthetik, mint amelyek hozzájárulnak az első albekezdés a), b) és c) pontjában említett vonatkozó célok eléréséhez.

A tagállamok emellett helyreállító intézkedéseket vezethetnek be a mezőgazdasági hasznosítástól és tőzegkitermeléstől eltérő hasznosítású lecsapolt tőzeglápokat alkotó szerves talajok elárasztással történő helyreállítására, és ezeket az elárasztással helyreállított területeket úgy tekinthetik, mint amelyek hozzájárulnak – legfeljebb 40 %-ban – az első albekezdés a), b) és c) pontjában említett célok eléréséhez.

A tőzeglápok elárasztással való helyreállítását célzó – az elérendő vízszintekre is kiterjedő – helyreállító intézkedéseknek hozzá kell járulniuk a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéséhez és a biológiai sokféleség növeléséhez, a nemzeti és helyi körülmények figyelembevételével.

Kellően indokolt esetben a tagállamok a mezőgazdasági hasznosítású tőzeglápok elárasztással való helyreállításának mértékét az e bekezdés első albekezdésének a), b) és c) pontjában előírtakhoz képest csökkenthetik, ha az ilyen elárasztással való helyreállítás valószínűleg jelentős negatív hatást gyakorol az infrastruktúrára, az épületekre, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vagy más közérdekekre, valamint ha az ilyen elárasztással való helyreállításra nem kerülhet sor a mezőgazdasági földterülettől eltérő földterületen. Az ilyen csökkentések mértékét a 14. cikk (8) bekezdésével összhangban kell meghatározni.

A tagállamoknak az elárasztással való helyreállításra vonatkozóan az első albekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott célértékek elérésére vonatkozó kötelezettsége – a nemzeti jogból eredő kötelezettségek sérelme nélkül – nem foglal magában a mezőgazdasági termelőkre és a földterületek magántulajdonosaira vonatkozó olyan kötelezettséget, hogy elárasztással helyreállítsák földterületeiket, és esetükben a mezőgazdasági földterület elárasztással való helyreállítása továbbra is önkéntes.

A tagállamok adott esetben ösztönzik az elárasztással való helyreállítást annak érdekében, hogy az vonzó lehetőség legyen a mezőgazdasági termelők és a földterületek magántulajdonosai számára, és elősegítik, hogy a mezőgazdasági termelők és más érdekelt felek részesülhessenek a tőzeglápok elárasztással való helyreállításának előnyeivel, valamint a későbbi területgazdálkodás lehetőségeivel és a kapcsolódó lehetőségekkel kapcsolatos képzésben és tanácsadásban.

12. cikk

Az erdei ökoszisztémák helyreállítása

- (1) A tagállamok a 4. cikk (1), (4) és (7) bekezdése szerinti helyreállító intézkedések tárgyát képező területek mellett az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének növelésére vonatkozóan is bevezetik a szükséges helyreállító intézkedéseket, egyúttal figyelembe veszik az erdőtüzek kockázatát.
- (2) A tagállamok a ...[e rendelet hatálybalépésének napja]-tól/-től 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően hatévente, a 14. cikk (5) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig nemzeti szinten növekvő tendenciát érnek el a VI. mellékletben részletesebben meghatározott, a közönséges erdei madárfajokra vonatkozó index tekintetében.
- (3) A tagállamok nemzeti szinten növekvő tendenciát érnek el az erdei ökoszisztémákra vonatkozó, a VI. mellékletben részletesebben meghatározott alábbi hét mutatóból – az érintett tagállamon belüli erdei ökoszisztémák biológiai sokfélesége javulásának bizonyítására való képességük alapján kiválasztott – legalább hat tekintetében. Az említett tendenciát a [e rendelet hatálybalépésének napja]...-tól/től 2030. december 31-ig tartó időszakban, majd azt követően hatévente, a 14. cikk (5) bekezdésének megfelelően meghatározott kielégítő szintek eléréséig kell mérni:
 - a) álló holtfa;
 - b) fekvő holtfa;
 - c) a nem egyidős fákból álló erdők aránya;

- d) az erdők összekapcsoltsága;
 - e) szervesszén-készlet;
 - f) az őshonos fafajok által uralt erdők aránya;
 - g) fafaj-diverzitás.
- (4) A (2) és a (3) bekezdésben meghatározott kötelezettségek nem teljesítése akkor indokolt, ha azt a következők okozzák:
- a) jelentős *vis maior*, beleértve a természeti katasztrófákat, különösen a nem tervezett és ellenőrizetlen vegetációtüzeket; vagy
 - b) az élőhelyek elkerülhetetlen átalakulása, amelyet közvetlenül az éghajlatváltozás okoz.

13. cikk

Hárommilliárd új fa ültetése

- (1) A tagállamok a 4., a 8-11. és a 12. cikkben meghatározott célkitűzések és kötelezettségek teljesítését célzó helyreállító intézkedések meghatározásakor és végrehajtásakor arra törekednek, hogy hozzájáruljanak a 2030-ig uniós szinten legalább hárommilliárd új fa ültetésére irányuló kötelezettségvállaláshoz.

- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettségvállalás teljesítéséhez való hozzájárulásuk az ökológiai elvek teljes körű tiszteletben tartása mellett valósuljon meg, többek között a fajok sokféleségének és a korszak szerkezet sokféleségének a biztosítása révén, előnyben részesítve az őshonos fafajokat, kivéve – nagyon egyedi esetekben és körülmények között – az olyan nem őshonos fajokat, amelyek alkalmazkodtak a helyi talajhoz, éghajlati és ökológiai környezethez és élőhelyviszonyokhoz, és amelyek előmozdítják az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia növelését. Az említett kötelezettségvállalás teljesítését szolgáló intézkedéseknek az ökológiai összekapcsoltság növelésére kell irányulniuk, és a fenntartható erdőtelepítésen, újraerdősítésen és faültetésen, valamint a városi zöldterület növelésén kell alapulniuk.

III. fejezet

Nemzeti helyreállítási tervek

14. cikk

A nemzeti helyreállítási tervek elkészítése

- (1) A legfrissebb tudományos eredmények figyelembevételével minden tagállam nemzeti helyreállítási tervet készít, és elvégzi az azon helyreállító intézkedések azonosításához szükséges előkészítő nyomon követést és kutatást, amelyek a 4–13. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez, valamint az Uniónak az 1. cikkben meghatározott átfogó célkitűzéseivel és céljaihoz való hozzájáruláshoz szükségesek.

(2) A tagállamok számszerűsítik a 4. és 5. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez helyreállítandó területet, figyelembe véve a 4. cikk (1) és (4) bekezdésében, valamint az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében említett élőhelytípusok állapotát, valamint a 4. cikk (7) bekezdésében és az 5. cikk (5) bekezdésében említett azon fajok élőhelyeinek minőségét és mennyiségét, amelyek a 2. cikk hatálya alá tartozó ökoszisztémákban jelen vannak. A mennyiségi meghatározás többek között az alábbi információkon alapul:

- a) minden élőhelytípus vonatkozásában:
 - i. az élőhely teljes területe és jelenlegi elterjedésének térképe;
 - ii. a rossz állapotban lévő élőhelyterület;
 - iii. a kedvező referenciaterület, figyelembe véve a történelmi elterjedési adatokat és a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt előre jelzett változásokat;
 - iv. az élőhelytípusok visszaállítására legalkalmasabb területek, tekintettel a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változásokra;

- b) a fajok kedvező védettségi állapotának eléréséhez szükséges élőhelyek megfelelő minősége és mennyisége, figyelembe véve az ezen élőhelyek visszaállítására legalkalmasabb területeket, valamint az ezek közötti, a fajok populációinak gyarapodásához szükséges összekapcsoltságot, továbbá a környezeti feltételekben az éghajlatváltozás miatt bekövetkező, folyamatban lévő és előre jelzett változásokat, az élőhelyek és fajok egymással versengő szükségleteit és a jelentős természeti értéket képviselő mezőgazdasági területek jelenlétét.

Az egyes élőhelytípusok azon területének számszerűsítése céljából, amelyet a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott helyreállítási célok elérése érdekében helyre kell állítani, az e bekezdés első albekezdése a) pontjának ii. alpontjában említett, rossz állapotban lévő élőhelyterület csak azokat a területeket foglalja magában, amelyek esetében az élőhelytípus állapota ismert.

Az egyes élőhelytípusok azon területének számszerűsítése céljából, amelyet a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontjában és az 5. cikk (1) bekezdésének b), c) és d) pontjában meghatározott helyreállítási célok elérése érdekében helyre kell állítani, az e bekezdés első albekezdése a) pontjának ii. alpontjában említett, rossz állapotban lévő élőhelyterület csak azokat a területeket foglalja magában, amelyek esetében az élőhelytípus állapota ismert vagy a 4. cikk (9) bekezdése és az 5. cikk (7) bekezdése értelmében ismertté kell válnia.

Amennyiben valamely tagállam alkalmazni kívánja a 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott eltérést, az adott tagállamnak meg kell jelölnie az említett cikkben hivatkozott százalékos arányokat.

Amennyiben valamely tagállam alkalmazni kívánja a 4. cikk (5) bekezdésében és az 5. cikk (3) bekezdésében meghatározott eltérést, az adott tagállamnak meg kell jelölnie az említett cikkek alapján választott alacsonyabb százalékos arányokat.

- (3) A II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok 7. csoportja tekintetében a tagállamok megállapítják az 5. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett százalékos arányt.
- (4) A tagállamok valamennyi nagyvárosuk, városuk és elővárosuk tekintetében meghatározzák és feltérképezik a 8. cikkben említett városi ökoszisztéma-területeket.

Egy nagyváros, város és előváros városi ökoszisztéma-területe a következőket foglalja magában:

- a) a nagyváros, a város és az előváros teljes területe; vagy
- b) a nagyváros, a város és az előváros egyes részei, beleértve legalább a városközpontokat, a városi klasztereket és – ha az érintett tagállam megfelelőnek ítéli – a városkörnyéki területeket.

A tagállamok két vagy több szomszédos nagyváros vagy két vagy több szomszédos város és előváros városi ökoszisztéma-területeinek összevonásával létrehozhatják az említett nagyvárosok és/vagy városok és elővárosok egyetlen, közös városi ökoszisztéma-területét.

- (5) A tagállamok 2030-ra a legfrissebb tudományos eredményeken, a 20. cikk (10) bekezdésében említett irányadó kereten, valamint – amennyiben rendelkezésre áll – a 20. cikk (11) bekezdésében említett irányadó kereten alapuló nyílt és hatékony eljárás és értékelés révén meghatározzák a kielégítő szintet a következők tekintetében:
- a) a 10. cikk (1) bekezdésében említett beporzópopulációk, valamint a 12. cikk (2) bekezdésében említett mutatók;
- b) a 11. cikk (2) bekezdésében említett minden egyes kiválasztott mutató;

- c) a 12. cikk (3) bekezdésében említett minden egyes kiválasztott mutató;
 - d) a 8. cikk (2) bekezdésében említett városi zöldterület; és
 - e) a 8. cikk (3) bekezdésében említett városi lombkorona-borítottság.
- (6) A tagállamok azonosítják és feltérképezik a helyreállításra szoruló mezőgazdasági és erdei területeket, különösen azokat, ahol az intenzívebbé váló földhasználat vagy más gazdálkodási tényezők miatt fokozott összekapcsoltságra és tájképi változatosságra van szükség.
- (7) ...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított egy év]-ig minden tagállam módszertant dolgozhat ki a IV. mellékletben említett módszertan kiegészítése céljából annak érdekében, hogy nyomon kövesse az említett mellékletben a magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemek leírásában említett közös módszer által nem lefedett, magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemeket. A Bizottság ...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított egy hónap]-ig iránymutatást nyújt e módszertanok kidolgozásának keretére vonatkozóan.
- (8) A tagállamok adott esetben meghatározzák a mezőgazdasági hasznosítású tőzeglápok elárasztással való helyreállítása mértékének a 11. cikk (4) bekezdésének ötödik albekezdésében említett csökkentését.
- (9) A tagállamok meghatározzák az éghajlatváltozás mérséklésével, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, a talajdegradáció-semlegesítéssel és a katasztrófamegelőzéssel való szinergiákat, és ennek megfelelően rangsorolják a helyreállító intézkedéseket. A tagállamok továbbá figyelembe veszi az alábbiakat:
- a) az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében említett integrált nemzeti energia- és klímaterveik;

- b) az (EU) 2018/1999 rendelet 15. cikkében említett hosszú távú stratégiájuk;
 - c) az (EU) 2018/2001 irányelv 3. cikkében meghatározott, 2030-ra kötelezően elérendő átfogó uniós célkitűzés.
- (10) A tagállamok azonosítják a mezőgazdasággal és az erdőgazdálkodással való szinergiákat. Azonosítják továbbá az olyan meglévő mezőgazdasági és erdőgazdálkodási gyakorlatokat – köztük KAP szerinti beavatkozásokat –, amelyek hozzájárulnak e rendelet célkitűzéseéhez.
- (11) E rendelet végrehajtása nem járhat a tagállamok számára azzal a kötelezettséggel, hogy átprogramozzák bármely, a KAP, a KHP vagy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó MFF szerinti egyéb mezőgazdasági és halászati finanszírozási programok és eszközök keretében nyújtott finanszírozást.
- (12) A tagállamok előmozdíthatják a magán- vagy állami támogatási rendszerek bevezetését a 4–12. cikkben említett helyreállító intézkedéseket végrehajtó érdekelt felek, köztük a gazdálkodók és a földtulajdonosok, a mezőgazdasági termelők, az erdészek és a halászok javára.

- (13) A tagállamok koordinálják a nemzeti helyreállítási tervek kidolgozását egyrészt azon területek feltérképezésével, amelyekre azért van szükség, hogy teljesüljön legalább a megújuló energiára vonatkozó 2030-as célkitűzéshez való nemzeti hozzájárulásuk, másrészt pedig – adott esetben – a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek és a kijelölt infrastrukturális területek meghatározásával. A helyreállítási tervek elkészítése során a tagállamok biztosítják a szinergiákat a megújulóenergia- és az energiainfrastruktúra kiépítésével, valamint a már meghatározott, a megújuló energiaforrások hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületekkel és kijelölt infrastrukturális területekkel, továbbá biztosítják, hogy az említett területek működése – így többek között az (EU) 2018/2001 irányelvben előírt, az említett területekre vonatkozó engedélyezési eljárás is, valamint azon hálózati projektek működése, amelyek a megújuló energiának a villamosenergia-rendszerbe történő integrálásához szükségesek és a vonatkozó engedélyezési eljárás – változatlanok maradjon.
- (14) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe veszik a különösen következőket:
- a) a Natura 2000 területekre vonatkozóan a 92/43/EGK irányelvvel összhangban megállapított állományvédelmi intézkedések;
 - b) a 92/43/EGK irányelvvel összhangban kidolgozott, fontossági sorrendet is megállapító intézkedési tervek;
 - c) a 2000/60/EK irányelvvel összhangban elkészített intézkedési programokban és vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben, valamint a 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁴⁷ összhangban elkészített árvíz-kockázat-kezelési tervekben szereplő víztestek jó mennyiségi, ökológiai és kémiai állapotának elérésére irányuló intézkedések;

⁴⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK Irányelve (2007. október 23.) az árvíz-kockázatok értékeléséről és kezeléséről (HL L 288., 2007.11.6., 27. o.).

- d) adott esetben a 2008/56/EK irányelvvel összhangban kidolgozott tengervédelmi stratégiák valamennyi uniós tengeri régió jó környezeti állapotának elérése érdekében;
 - e) az (EU) 2016/2284 irányelv keretében kidolgozott nemzeti levegőszennyezés-csökkentési programok;
 - f) a Biológiai Sokféleség Egyezmény 6. cikkével összhangban kidolgozott nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek;
 - g) adott esetben a KHP keretében elfogadott állományvédelmi és -gazdálkodási intézkedések;
 - h) az (EU) 2021/2115 rendelettel összhangban kidolgozott KAP stratégiai tervek;
- (15) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor figyelembe veszik az uniós jog által elismert, stratégiaileg kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos projekteket is.
- (16) A tagállamok a nemzeti helyreállítási tervük elkészítésekor:
- a) felhasználhatják – a konkrét nemzeti és helyi körülményektől és a legfrissebb tudományos eredményektől függően – a VII. mellékletben felsorolt helyreállító intézkedések különböző példáit;
 - b) törekednek az ökoszisztémák ökológiai, gazdasági és társadalmi funkcióinak, valamint ezen ökoszisztémák érintett régiók és közösségek fenntartható fejlődéséhez való hozzájárulásának optimalizálására;

- c) figyelembe vehetik a különböző régiók helyzetében mutatkozó különbségeket a társadalmi, gazdasági és kulturális szükségletek, a regionális és helyi sajátosságok, valamint a népsűrűség tekintetében; adott esetben figyelembe kell venni az Unió legkülső régióinak sajátos helyzetét, így például távoli fekvésüket, szigetjellegüket, kis méretüket, kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyaikat, továbbá magas fokú biológia sokféleségüket, valamint az ökoszisztémájuk védelméhez és helyreállításához kapcsolódó költségeket.
- (17) A tagállamok lehetőség szerint előmozdítják a más tagállamok nemzeti helyreállítási tervével való szinergiákat, különösen a határokon átnyúló ökoszisztémák esetében, illetve akkor, amikor valamely, a 2008/56/EK irányelv értelmében vett tengeri régión vagy alrégión több tagállam osztozik.
- (18) A tagállamok – amennyiben kivitelezhető és célravezető – a nemzeti helyreállítási tervek elkészítése és végrehajtása céljából, a tengeri ökoszisztémák helyreállítása és visszaállítása tekintetében igénybe vehetik a meglévő regionális intézményi együttműködési struktúrákat.
- (19) Amennyiben a tagállamok olyan problémát tárnak fel, amely valószínűsíthetően megakadályozza a tengeri ökoszisztémák helyreállítására és visszaállítására vonatkozó kötelezettségek teljesítését, és amely olyan intézkedéseket tesz szükségessé, amelyek tekintetében nem rendelkeznek hatáskörrel, egyénileg vagy közösen fordulnak az érintett tagállamokhoz, a Bizottsághoz vagy a nemzetközi szervezetekhez, ismertetést nyújtva számukra az azonosított problémáról és a lehetséges intézkedésekről azok megfontolása és esetleges elfogadása céljából.

- (20) A tagállamok biztosítják, hogy a helyreállítási terv elkészítése nyitott, átlátható, inkluzív és hatékony legyen, valamint hogy a nyilvánosság – valamennyi érintett érdekelt felet beleértve – korai szakaszban tényleges lehetőséget kapjon a terv elkészítésében való részvételre. A konzultációknak meg kell felelniük a 2001/42/EK irányelvben meghatározott követelményeknek.

15. cikk

A nemzeti helyreállítási terv tartalma

- (1) A nemzeti helyreállítási terv a 2050-ig tartó időszakra vonatkozik, közbenső határidőkkel a 4–13. cikkben meghatározott célokra és kötelezettségekre vonatkozóan.
- (2) Az e cikk (1) bekezdéstől eltérve, a 16. cikkel és a 17. cikk (6) bekezdésével összhangban benyújtandó nemzeti helyreállítási terv a 2032. július 1-jével kezdődő időszak tekintetében és a 19. cikk (1) bekezdésével összhangban történő felülvizsgálatig korlátozódhat csupán a következők stratégiai áttekintésére:
- a) a (3) bekezdésben említett elemek; és
 - b) a (4) és az (5) bekezdésben említett tartalmak.

A 2032. június 30-ig a 19. cikk (1) bekezdésével összhangban elvégzendő felülvizsgálat nyomán kidolgozott felülvizsgált nemzeti helyreállítási terv a 2042. július 1-jével kezdődő időszak tekintetében és a 19. cikk (1) bekezdésével összhangban 2042. június 30-ig elvégzendő felülvizsgálatig korlátozódhat csupán az e bekezdés első albekezdésében említett elemek és tartalmak stratégiai áttekintésére.

- (3) Az e cikk (7) bekezdésével összhangban meghatározott egységes formátum alkalmazásával minden tagállam feltünteti a nemzeti helyreállítási tervben a következő elemeket:
- a) a 4–12. cikkben meghatározott helyreállítási célok elérése érdekében helyreállítandó területek számszerűsítése a 14. cikkkel összhangban elvégzett előkészítő munka és a potenciálisan helyreállítandó területek indikatív térképei alapján;
 - b) ha egy tagállam a 4. cikk (5) bekezdésében vagy az 5. cikk (3) bekezdésében meghatározott eltérést alkalmazza, annak indokolása, hogy miért nem lehetséges 2050-ig bevezetni az ahhoz szükséges helyreállító intézkedéseket, hogy egy adott élőhelytípus tekintetében létrejöjjön a kedvező referenciaterület, valamint az említett cikkek alapján meghatározott, az adott tagállam által megjelölt alacsonyabb százalékos arány indokolása;
 - c) az e rendelet 4–13. cikkében meghatározott helyreállítási célok elérése és kötelezettségek teljesítése érdekében tervezett vagy bevezetett helyreállító intézkedések leírása, valamint annak meghatározása, hogy mely helyreállító intézkedéseket tervezik vagy vezetik be a 92/43/EGK irányelvvel összhangban a Natura 2000 hálózaton belül;
 - d) egy külön szakasz, amely meghatározza a 4. cikk (9) bekezdésében és az 5. cikk (7) bekezdésében foglalt kötelezettségek teljesítését célzó intézkedéseket;

- e) ha egy tagállam az e rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eltérést alkalmazza, az azt bemutató indokolás, hogy az említett cikkel összhangban megállapított százalékos arányok nem akadályozzák az érintett élőhelytípusok esetében a 92/43/EGK irányelv 1. cikkének e) pontja szerint meghatározott kedvező védettségi állapot elérését vagy fenntartását nemzeti biogeográfiai szinten;
- f) azoknak az intézkedéseknek a megjelölése, amelyek célja annak biztosítása, hogy az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó területek állapota ne romoljon azokon a területeken, melyek elérték a jó állapotot, és hogy a 4. cikk (7) bekezdésében és az 5. cikk (5) bekezdésében említett fajok élőhelyeinek állapota ne romoljon jelentősen azokon a területeken, ahol a 4. cikk (11) bekezdésével és az 5. cikk (9) bekezdésével összhangban a fajok élőhelyei elérték a megfelelő minőséget;
- g) adott esetben annak ismertetése, hogy az adott tagállam területén hogyan alkalmazzák a 4. cikk (13) bekezdését, beleértve a következőket:
 - i. az egyes jelentős romlási események esetén meghozandó kompenzációs intézkedések rendszerének, továbbá az élőhelytípusoknak és a fajok élőhelyeinek a jelentős károsodásával, valamint a meghozott kompenzációs intézkedésekkel kapcsolatosan szükséges nyomon követésnek és jelentéstételnek a magyarázata;
 - ii. annak kifejtése, hogy miként történik majd annak biztosítása, hogy a 4. cikk (13) bekezdésének végrehajtása ne befolyásolja az 1., 4. és 5. cikkben meghatározott célok elérését és célkitűzések teljesítését;

- h) azoknak az intézkedéseknek a megjelölése, amelyek célja – a 4. cikk (12) bekezdésével és az 5. cikk (10) bekezdésével összhangban – egyrészt az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok jó állapotban való fenntartása az előfordulási területeiken, másrészt pedig az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó más területek jelentős állapotromlásának megelőzése;
- i) az akadályok és a 9. cikk (1) bekezdésének megfelelően eltávolítandóként azonosított akadályok nyilvántartása, a 9. cikk (2) bekezdésének megfelelően az eltávolításukra kidolgozott terv és az akadályok eltávolításával 2020-tól 2030-ig, illetve 2050-ig elérendő, szabad vízáramlású folyószakaszok becsült hossza, valamint az árterek természetes funkcióinak visszaállítására irányuló, a 9. cikk (3) bekezdése szerinti egyéb intézkedések;
- j) a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó, a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban kiválasztott mutatóknak, valamint arra való alkalmasságuknak a bemutatása, hogy szemléltessék az érintett tagállamon belüli mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségének javulását;
- k) adott esetben a tőzeglápok elárasztással való helyreállításának a 11. cikk (4) bekezdése első albekezdésének a), b) és c) pontjában meghatározottnál alacsonyabb arányára vonatkozó indokolás;
- l) az erdei ökoszisztémákra vonatkozó, a 12. cikk (3) bekezdésével összhangban kiválasztott mutatóknak, valamint arra való alkalmasságuknak a bemutatása, hogy szemléltessék az érintett tagállamon belüli erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségének javulását;
- m) a 13. cikkben említett kötelezettségvállaláshoz való hozzájárulás bemutatása;
- n) a 4–12. cikk szerinti helyreállító intézkedések bevezetésének ütemezése;

- o) adott esetben a legkülső régiókra vonatkozó, testreszabott helyreállító intézkedéseket tartalmazó szakasz;
- p) a 4. és 5. cikkkel összhangban helyreállítás tárgyát képező területek nyomon követése, a 4–12. cikkkel összhangban bevezetett helyreállító intézkedések hatékonyságának értékelésére és szükség esetén ezen intézkedések felülvizsgálatára irányuló eljárás annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a 4–13. cikkben meghatározott célok elérését és kötelezettségek teljesítését;
- q) a 4–12. cikkben említett helyreállító intézkedések folyamatos, hosszú távú és tartós hatásait biztosító rendelkezések megjelölése;
- r) a helyreállító intézkedésekhez kapcsolódóan az idő múlásával az éghajlatváltozás mérséklése és a talajdegradáció-semlegesség tekintetében várható járulékos előnyök;
- s) a 4–12. cikkben említett helyreállító intézkedések végrehajtásának előre látható társadalmi-gazdasági hatásai és becsült előnyei;
- t) egy külön szakasz, amely meghatározza, hogy a nemzeti helyreállítási terv hogyan veszi figyelembe a következőket:
 - i. az éghajlatváltozási forgatókönyvek relevanciája a helyreállító intézkedések típusának és helyszínének tervezése szempontjából;
 - ii. a helyreállító intézkedések potenciálja az éghajlatváltozás által a természetre gyakorolt hatások minimalizálása, a természeti katasztrófák megelőzése vagy hatásaik mérséklése és az alkalmazkodás támogatása tekintetében;

- iii. szinergiák a nemzeti alkalmazkodási stratégiákkal vagy tervekkel és a nemzeti katasztrófakockázat-értékelési jelentésekkel;
- iv. a nemzeti helyreállítási tervben foglalt intézkedések és a nemzeti energia- és klímaterv közötti kölcsönhatás áttekintése;
- u) a helyreállító intézkedések végrehajtásához szükséges becsült finanszírozási igény, amely magában foglalja a helyreállító intézkedések vagy az e rendeletből eredő egyéb új kötelezettségek által érintett érdekelt feleknek nyújtott támogatás leírását, valamint a tervezett köz- vagy magánfinanszírozás eszközeit, beleértve az uniós finanszírozási eszközökkel való finanszírozást vagy társfinanszírozást;
- v) az olyan támogatások megjelölése, amelyek károsan befolyásolják az ebben a rendeletben meghatározott célok elérését és a kötelezettségek teljesítését;
- w) a nemzeti helyreállítási terv előkészítési és kidolgozási folyamatának összefoglalása, beleértve a nyilvánosság részvételére vonatkozó információkat, valamint annak összefoglalása, hogy miként vették figyelembe a helyi közösségek és az érdekelt felek igényeit;
- x) egy külön szakasz, amely bemutatja, hogy a 17. cikk (5) bekezdésével összhangban hogyan vették figyelembe nemzeti helyreállítási terv tervezetével kapcsolatos, a 17. cikk (4) bekezdésében említett bizottsági észrevételeket; ha az érintett tagállam figyelmen kívül hagyja a Bizottság által tett észrevételt vagy annak jelentős részét, a tagállamnak meg kell indokolnia ezt.

- (4) A nemzeti helyreállítási tervnek adott esetben tartalmaznia kell azokat az állományvédelmi és -gazdálkodási intézkedéseket, amelyeket egy tagállam el kíván fogadni a KHP keretében, ideértve a közös ajánlások tárgyát képező olyan állományvédelmi intézkedéseket, amelyeket a tagállam az 1380/2013/EU rendeletben meghatározott és e rendelet 18. cikkében említett eljárással összhangban kezdeményezni kíván, valamint az ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatos releváns információkat.
- (5) A nemzeti helyreállítási tervnek áttekintést kell tartalmaznia a nemzeti helyreállítási tervben foglalt intézkedések és a nemzeti KAP stratégiai terv közötti kölcsönhatásról.
- (6) A nemzeti helyreállítási tervnek adott esetben áttekintést kell tartalmaznia a 14. cikk (16) bekezdésének c) pontjában említett, a különböző régiók helyzetében mutatkozó különbségekkel kapcsolatos megfontolásokról.
- (7) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján meghatározza a nemzeti helyreállítási terv egységes formátumát. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 24. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az egységes formátum kidolgozása során az EEA segíti a Bizottság munkáját. A Bizottság ...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított három hónap elteltét követő hónap első napja]-ig benyújtja a végrehajtási jogi aktusok tervezetét a 24. cikk (1) bekezdésében említett bizottságnak.

16. cikk

A nemzeti helyreállítási terv tervezetének benyújtása

...[az e rendelet hatálybalépésének napjától számított 24 hónap elteltét követő hónap első napja]-ig minden tagállam benyújtja a Bizottságnak a 14. és 15. cikkben említett nemzeti helyreállítási terv tervezetét.

17. cikk

A nemzeti helyreállítási terv értékelése

- (1) A Bizottság a kézhezvételtől számított hat hónapon belül értékeli a nemzeti helyreállítási terv tervezetét. A Bizottság az említett értékelés során az adott tagállammal szoros együttműködésben jár el.
- (2) A nemzeti helyreállítási terv tervezetének értékelésekor a Bizottság a következőket értékeli:
 - a) a 15. cikknek való megfelelés;
 - b) a 4–13. cikkben foglalt célok elérésére és kötelezettségek teljesítésére való alkalmasság;
 - c) hozzájárulás az 1. cikkben említett átfogó uniós célkitűzések és célok, valamint a 9. cikk (1) bekezdésében említett azon konkrét célkitűzések teljesítéséhez, hogy 2030-ra az Unióban legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyreállítsák a szabad vízáramlást, továbbá a 13. cikk szerinti azon kötelezettségvállalás megvalósításához, hogy az Unióban 2030-ra legalább 3 milliárd új fát ültessenek.

- (3) A nemzeti helyreállítási terv tervezetének értékelése céljából a Bizottság munkáját az EEA, illetve szakértők segítik.
- (4) A Bizottság a nemzeti helyreállítási terv tervezetével kapcsolatos észrevételeit a nemzeti helyreállítási terv tervezetének kézhezvételétől számított hat hónapon belül küldheti meg az adott tagállamnak.
- (5) Az adott tagállam a nemzeti helyreállítási tervének véglegesítése során figyelembe veszi a Bizottság észrevételeit.
- (6) Az adott tagállam a nemzeti helyreállítási tervet a Bizottság észrevételeinek kézhezvételétől számított hat hónapon belül véglegesíti, közzéteszi és benyújtja a Bizottságnak.

18. cikk

A tengeri ökoszisztémákra vonatkozó helyreállító intézkedések koordinálása

- (1) Azon tagállamok, amelyek nemzeti helyreállítási terve a KHP keretében elfogadandó állományvédelmi intézkedéseket tartalmaz, teljes mértékben kihasználják az azokban biztosított eszközöket.

- (2) Amennyiben a nemzeti helyreállítási tervek olyan intézkedéseket tartalmaznak, amelyek az 1380/2013/EU rendelet 18. cikke szerinti regionalizációs eljárás keretében közös ajánlás benyújtását követelik meg, az említett nemzeti helyreállítási terveket kidolgozó tagállamok az e rendelet 5. cikkében előírt határidők figyelembevételével kellő időben konzultációkat kezdeményeznek az ezen intézkedések által érintett, közvetlen állománygazdálkodási érdekekkel bíró többi tagállammal és az 1380/2013/EU rendelet 18. cikkének (2) bekezdése szerinti érintett tanácsadó testületekkel annak érdekében, hogy időben meg lehessen állapodni a közös ajánlásokról és be lehessen nyújtani azokat. E célból a nemzeti helyreállítási tervben fel kell tüntetniük a konzultáció és a közös ajánlások benyújtásának tervezett ütemezését is.
- (3) A Bizottság elősegíti és nyomon követi a KHP szerinti közös ajánlások benyújtásának előrehaladását. A tagállamok legkésőbb 18 hónappal a vonatkozó határidő előtt nyújtják be az 5. cikkben meghatározott célok eléréséhez való hozzájáruláshoz szükséges állományvédelmi intézkedésekre irányuló közös ajánlásokat.
- (4) Amennyiben az e cikk (2) bekezdésében említett, az 1380/2013/EU rendelet 11. cikkében említett uniós környezetvédelmi jogszabályok szerinti kötelezettségeknek való megfeleléshez szükséges állományvédelmi intézkedésekre irányuló közös ajánlások az e cikk (3) bekezdésében említett vonatkozó határidő előtt nem állnak rendelkezésre, a Bizottság – adott esetben, az ott meghatározott feltételek szerint – teljes mértékben igénybe veheti az említett rendelet 11. cikkének (4) bekezdésében előírt eszközöket.

19. cikk

A nemzeti helyreállítási terv felülvizsgálata

- (1) 2032. június 30-ig, majd 2042. június 30-ig minden tagállam felülvizsgálja és módosítja a nemzeti helyreállítási tervét, valamint kiegészítő intézkedésekkel egészíti ki azt. Ezt követően minden tagállam legalább tízévente felülvizsgálja, valamint szükség esetén módosítja és kiegészítő intézkedésekkel egészíti ki a nemzeti helyreállítási tervét.

A felülvizsgálatokat a 14. és 15. cikkel összhangban kell elvégezni, figyelembe véve a terv végrehajtása terén elért előrehaladást, a rendelkezésre álló legjobb tudományos eredményeket, valamint az éghajlatváltozás következtében a környezeti feltételekben bekövetkezett vagy várhatóan bekövetkező változásokra vonatkozóan rendelkezésre álló ismereteket. A 2032. június 30-ig és a 2042. június 30-ig elvégzendő felülvizsgálatok során a tagállamok figyelembe veszik az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusok állapotára vonatkozó, a 4. cikk (9) bekezdésével és az 5. cikk (7) bekezdésével összhangban szerzett ismereteket. Minden egyes tagállam közzéteszi és benyújtja a Bizottságnak a módosított nemzeti helyreállítási tervét.

- (2) Amennyiben a 20. cikkel összhangban végzett nyomon követés során az derül ki, hogy a nemzeti helyreállítási tervben meghatározott intézkedések nem lesznek elegendők a 4–13. cikkben meghatározott helyreállítási célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez, az adott tagállam felülvizsgálja a nemzeti helyreállítási tervét, valamint szükség esetén módosítja és kiegészítő intézkedésekkel egészíti ki azt. A tagállamok közzéteszik és benyújtják a Bizottságnak a módosított nemzeti helyreállítási tervüket.

- (3) A 21. cikk (1) és (2) bekezdésében említett információk, valamint a 21. cikk (4) és (5) bekezdésében említett értékelés alapján, amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam által elért eredmények nem elegendők a 4–13. cikkben meghatározott célok eléréséhez és kötelezettségek teljesítéséhez, a Bizottság – az érintett tagállammal való konzultációt követően – felkérheti a tagállamot, hogy nyújtsa be a kiegészítő intézkedéseket tartalmazó nemzeti helyreállítási terv módosított tervezetét. Az adott tagállam közzéteszi és a Bizottság kérésének kézhezvételétől számított hat hónapon belül benyújtja a Bizottságnak a kiegészítő intézkedéseket tartalmazó módosított nemzeti helyreállítási tervet. Az érintett tagállam kérésére és kellően indokolt esetben a Bizottság ezt a határidőt további hat hónappal meghosszabbíthatja.

IV. fejezet

Nyomon követés és értékelés

20. cikk

Nyomon követés

- (1) A tagállamok nyomon követik az alábbiakat:
- a) a 15. cikk (3) bekezdésének p) pontjában említett nyomon követés alapján a helyreállító intézkedések tárgyát képező területeken található élőhelytípusok állapota és az állapotukra vonatkozó tendencia, valamint a 4. és 5. cikkben említett fajok élőhelyeinek minősége és minőségi tendenciája;

- b) a 8. cikkben említett és a 14. cikk (4) bekezdésével összhangban meghatározott városi ökoszisztéma-területeken belül a városi zöldterület és a városi lombkorona-borítottság kiterjedése;
- c) az adott tagállam által a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban kiválasztott legalább két, a mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutató;
- d) a mezőgazdasági területek V. mellékletben felsorolt közöségi madárfajainak populációi;
- e) a 12. cikk (2) bekezdésében említett, az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutató;
- f) az adott tagállam által a 12. cikk (3) bekezdésével összhangban kiválasztott legalább hat, az erdei ökoszisztémák biológiai sokféleségére vonatkozó mutató;
- g) a beporzó fajok abundanciája és sokfélesége a 10. cikk (2) bekezdésével összhangban megállapított módszer szerint;
- h) az I. és a II. mellékletben felsorolt élőhelytípusoknak otthont adó területek nagysága és állapota;
- i) a 4. cikk (7) bekezdésében és az 5. cikk (5) bekezdésében említett fajok élőhelyének nagysága és minősége;

- j) azon területek kiterjedése és elhelyezkedése, amelyeken egyes élőhelytípusok és valamely fajok élőhelyei jelentősen romlottak, valamint azon területek kiterjedése és elhelyezkedése, amelyek a 4. cikk (13) bekezdése alapján meghozott kompenzációs intézkedések hatálya alá tartoznak, továbbá a kompenzációs intézkedések hatékonysága annak biztosításában, hogy valamely élőhelytípusoknak vagy valamely fajok élőhelyeinek a romlása ne legyen jelentős az adott tagállam területének egyes biogeográfiai régióinak szintjén, valamint hogy az 1., a 4. és az 5. cikkben meghatározott célok elérése és célkitűzések teljesítése ne kerüljön veszélybe.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyomon követés a helyreállító intézkedések bevezetését követően azonnal kezdetét veszi.
- (3) Az (1) bekezdés b), c), d), e) és f) pontja szerinti nyomon követés ...[e rendelet hatálybalépésének napja]-án/-én kezdődik.
- (4) Az e cikk (1) bekezdésének g) pontja szerinti nyomon követés a 10. cikk (2) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálybalépését követő egy év elteltével kezdődik.
- (5) Az e cikk (1) bekezdésének j) pontja szerinti nyomon követés azonnal megkezdődik, amint a 4. cikk (13) bekezdésében említett értesítést benyújtják a Bizottsághoz.

- (6) Az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti nyomon követést legalább hatévente kell elvégezni. Az (1) bekezdés c) pontja szerinti – adott esetben a szántók ásványi talajaiban található szervesszén-készletre, valamint a magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemeket magukban foglaló mezőgazdasági területek arányára vonatkozó – és az (1) bekezdés f) pontja szerinti – adott esetben az álló holtfára, a fekvő holtfára, a nem egyidős fából álló erdők arányára, az erdők összekapcsoltságára, a szervesszén-állományra, az őshonos fafajok által uralt erdők arányára és a fafaj-diverzitásra vonatkozó – nyomon követést legalább hatévente, vagy amennyiben az a 2030-ig növelendő tendenciák teljesítésének értékeléséhez szükséges, ennél gyakrabban kell elvégezni. Az (1) bekezdés c) pontja szerinti, adott esetben a gyepterületi lepkepopuláció-indexet érintő, az (1) bekezdés d) pontja szerinti, a mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó indexet érintő és az (1) bekezdés e) pontja szerinti, a közönséges erdei madárfajokra vonatkozó indexet érintő, valamint az (1) bekezdés g) pontja szerinti, a beporzófajokat érintő nyomon követést minden évben el kell végezni. Az (1) bekezdés h) és i) pontja szerinti nyomon követést legalább hatévente kell elvégezni, és össze kell hangolni a 92/43/EGK irányelv 17. cikke szerinti jelentéstételi ciklussal, valamint az 56/2008/EK irányelv 17. cikke szerinti kezdő értékeléssel. Az (1) bekezdés j) pontja szerinti nyomon követést háromévente kell elvégezni.
- (7) A tagállamok biztosítják, hogy a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozóan a 11. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett mutatók, valamint az erdei ökoszisztémákra vonatkozóan e rendelet 12. cikke (3) bekezdésének a) és b) és e) pontjában említett mutatók nyomon követésére az (EU) 2018/841 és az (EU) 2018/1999 rendeletben előírt nyomon követésnek megfelelően kerüljön sor.

- (8) A tagállamok a 2007/2/EK irányelvnek és az e cikk (6) bekezdésében meghatározott nyomonkövetési gyakoriságnak megfelelően nyilvánosságra hozzák az e cikk alapján végzett nyomon követés során nyert adatokat.
- (9) A tagállami nyomonkövetési rendszerek elektronikus adatbázisok és földrajzi információs rendszerek alapján működnek, és maximalizálják a távérzékelési technológiák, a Föld-megfigyelés (Kopernikusz-szolgáltatások), a helyszíni érzékelők és eszközök vagy a civil tudomány révén nyert adatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok felhasználását, kiaknázva a mesterséges intelligencia, illetve a fejlett adatelemzés és adatfeldolgozás által kínált lehetőségeket.
- (10) A Bizottság 2028. december 31-ig – végrehajtási jogi aktusok útján – irányadó keretet hoz létre a 8. cikk (2) és (3) bekezdésében, a 10. cikk (1) bekezdésében és a 11. cikk (2) bekezdésében említett kielégítő szintek meghatározására vonatkozóan.
- (11) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján a következőket teheti:
- a) a IV. mellékletben felsorolt, a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása;
 - b) a VI. mellékletben felsorolt, az erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók nyomon követésére szolgáló módszerek meghatározása;
 - c) a 12. cikk (2) bekezdésében és a 13. cikk (3) bekezdésében említett kielégítő szintek meghatározására szolgáló irányadó keret létrehozása.
- (12) Az e cikk (10) és (11) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktusokat a 24. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

21. cikk
Jelentéstétel

- (1) A tagállamok 2028. június 30-ig, majd azt követően legalább háromévente elektronikus úton jelentést tesznek a Bizottságnak a következő adatokról:
- a) a 4–12. cikkben említett helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területek;
 - b) azon területek kiterjedése, amelyeken egyes élőhelytípusok és valamely fajok élőhelyei jelentősen romlottak, valamint azon területek kiterjedése, amelyek a 4. cikk (13) bekezdése alapján meghozott kompenzációs intézkedések hatálya alá tartoznak;
 - c) a 9. cikkben említett, eltávolított akadályok; valamint
 - d) a 13. cikkben említett kötelezettségvállalás teljesülése érdekében nyújtott hozzájárulásuk.
- (2) A tagállamok a 2030-ig tartó időszak vonatkozásában 2031. június 30-ig, majd azt követően legalább hatévente, az EEA segítségével elektronikus úton jelentik a Bizottságnak az alábbi adatokat és információkat:
- a) a nemzeti helyreállítási terv végrehajtása, a helyreállító intézkedések bevezetése, valamint a 4–13. cikkel összhangban meghatározott célok és kötelezettségek teljesítése terén elért eredmények;

- b) információk az alábbiakról:
- i. azon területek elhelyezkedése, amelyeken egyes élőhelytípusok vagy valamely fajok élőhelyei jelentősen romlottak, valamint azon területek elhelyezkedése, amelyek a 4. cikk (13) bekezdése alapján meghozott kompenzációs intézkedések hatálya alá tartoznak;
 - ii. annak bemutatása, hogy a 4. cikk (13) bekezdése alapján hozott kompenzációs intézkedések mennyire bizonyultak hatékonyak annak biztosításában, hogy valamely élőhelytípusoknak vagy valamely fajok élőhelyeinek a romlása ne legyen jelentős az adott tagállam területének egyes biogeográfiai régióinak szintjén;
 - iii. annak bemutatása, hogy a 4. cikk (13) bekezdése alapján hozott kompenzációs intézkedések mennyire bizonyultak hatékonyak annak biztosításában, hogy az 1., a 4. és az 5. cikkben meghatározott célok és kötelezettségek teljesítése ne kerüljön veszélybe;
- c) a 20. cikkel összhangban végzett nyomon követés eredményei, beleértve a 20. cikk (1) bekezdésének h) és i) pontjával összhangban végzett nyomon követés eredményeit, és a földrajzilag lehatárolt térképeket is;
- d) a 4. és az 5. cikkben, valamint a 11. cikk (4) bekezdésében említett helyreállító intézkedések hatálya alá tartozó területek elhelyezkedése és kiterjedése, beleértve e területek földrajzilag lehatárolt térképét;
- e) a 9. cikk (1) bekezdésében említett akadályok naprakész nyilvántartása;

- f) a finanszírozási igények kielégítése terén tett előrelépésre vonatkozó információk a 15. cikk (3) bekezdésének v) pontjával összhangban, beleértve a tényleges beruházás összevetését a kezdeti beruházási feltételezésekkel.
- (3) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján meghatározza az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett információk formátumának, szerkezetének és a megjelenítésükre vonatkozó részletes szabályokat. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 24. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az elektronikus jelentéstétel formátumának, szerkezetének és részletes szabályainak a meghatározásában az EEA segíti a Bizottságot.
- (4) Az EEA 2028. december 31-ig, majd azt követően háromévente, a tagállamok által az e cikk (1) bekezdésével és a 20. cikk (8) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott adatok alapján technikai áttekintést ad a Bizottságnak az e rendeletben meghatározott célok és kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről.
- (5) Az EEA 2032. június 30-ig, majd azt követően hatévente, a tagállamok által az e cikk (1), (2) és (3) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsátott adatok alapján uniós szintű technikai jelentést nyújt be a Bizottságnak az e rendeletben meghatározott célok és kötelezettségek teljesítése terén elért eredményekről. Az EEA a 92/43/EGK irányelv 17. cikke, a 2000/60/EK irányelv 15. cikke, a 2009/147/EK irányelv 12. cikke és a 2008/56/EK irányelv 17. cikke alapján jelentett információkat is felhasználhatja.

- (6) A Bizottság ...[e rendelet hatálybalépésének napjától számított öt évvel]-ig, majd azt követően hatévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet végrehajtásáról.
- (7) A Bizottság ...[e rendelet hatálybalépésének napjától számított 12 hónappal]-ig, a tagállamokkal konzultálva jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amely a következőket tartalmazza:
- a) az e rendelet végrehajtása céljából uniós szinten rendelkezésre álló pénzügyi források áttekintése;
 - b) a 4–13. cikk végrehajtásához és az 1. cikk (2) bekezdésében meghatározott célkitűzés eléréséhez szükséges finanszírozási igények értékelése;
 - c) az e rendeletben meghatározott kötelezettségek végrehajtása kapcsán felmerülő bármely finanszírozási hiány azonosítására szolgáló elemzés;
 - d) adott esetben megfelelő intézkedésekre, többek között pénzügyi intézkedésekre irányuló, így például célzott finanszírozás létrehozására is kiterjedő javaslatok az azonosított hiányok kezelése érdekében, a 2027 utáni többéves pénzügyi keret elfogadása tekintetében a társjogalkotók előjogainak sérelme nélkül.
- (8) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1) és (2) bekezdésében említett információk megfelelők és naprakészek legyenek, valamint hogy a 2003/4/EK, a 2007/2/EK és az (EU) 2019/1024 irányelvvel összhangban hozzáférhetőek legyenek a nyilvánosság számára.

V. fejezet

Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és végrehajtási jogi aktusok

22. cikk

A mellékletek módosítása

- (1) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy az I. mellékletet módosítsa azáltal, hogy az élőhelytípusok csoportosításának módját a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja, továbbá hogy figyelembe vegye az e rendelet alkalmazása során szerzett tapasztalatokat.
- (2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően, a II. melléklet módosítására vonatkozóan, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyekben:
 - a) oly módon igazítja ki az élőhelytípusok jegyzékét, hogy az összhangban álljon az európai természetvédelmi információs rendszer (EUNIS) élőhelyekre vonatkozó osztályozási rendszerének aktualizálásaival; valamint
 - b) az élőhelytípusok csoportosítási módját hozzáigazítja a műszaki és tudományos fejlődéshez, továbbá figyelembe veszi az e rendelet alkalmazása során szerzett tapasztalatokat.
- (3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a III. mellékletet módosítsa azáltal, hogy a tengeri fajok 5. cikkben említett jegyzékét a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja.

- (4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a IV. mellékletet módosítsa azáltal, hogy a mezőgazdasági ökoszisztémákra vonatkozó mutatók leírását, mértékegységét és módszertanát a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja.
- (5) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy az V. mellékletet módosítsa azáltal, hogy a mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó indexekhez az egyes tagállamokban figyelembe vett fajok jegyzékét a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja.
- (6) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a VI. mellékletet módosítsa azáltal, hogy az erdei ökoszisztémákra vonatkozó mutatók leírását, mértékegységét és módszertanát a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja.
- (7) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy a VII. mellékletet módosítsa azáltal, hogy a helyreállító intézkedések példáit tartalmazó jegyzéket a műszaki és tudományos fejlődéshez igazítja, továbbá hogy figyelembe vegye az e rendelet alkalmazása során szerzett tapasztalatokat.

23. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

- (2) A Bizottságnak a 10. cikk (2) bekezdésében és a 22. cikk (1)–(7) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ötéves időtartamra szól ... [e rendelet hatálybalépésének napja]-tól/-től kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 10. cikk (2) bekezdésében és a 22. cikk (1)–(7) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

- (6) A 10. cikk (2) bekezdése vagy a 22. cikk (1)–(7) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok csak akkor lépnek hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellenük kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

24. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

VI. fejezet

Záró rendelkezések

25. cikk

Az (EU) 2022/869 rendelet módosítása

Az (EU) 2022/869 rendelet 7. cikke (8) bekezdése első albekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„A 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésében, a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (7) bekezdésében, továbbá az (EU) 2024/... európai parlamenti és tanácsi rendelet** 4. cikkének (14) és (15) bekezdésében, valamint 5. cikkének (11) és (12) bekezdésében említett környezeti hatásokat tekintve – feltéve, hogy az említett irányelvekben és az említett rendeletben meghatározott valamennyi feltétel teljesül –, az uniós jegyzékben szereplő projektek energiapolitikai szempontból közérdekűnek tekintendők, valamint úgy tekinthető, hogy kiemelkedően fontos közérdek tárgyát képezik.”

* (EU) 2024/... európai parlamenti és tanácsi rendelet a természet helyreállításáról és az (EU) 2022/869 rendelet módosításáról (HL L ..., ..., ELI: ...)

+ HL: kérjük, illesszék be a szövegbe a PE-CONS 74/23 – 2022/0195(COD) dokumentumban szereplő rendelet számát, valamint illesszék be az említett rendelet számát, dátumát, címét és HL-hivatkozását a lábjegyzetbe.

26. cikk
Felülvizsgálat

- (1) A Bizottság 2033. december 31-ig értékeli e rendelet alkalmazását.

Az értékelésben fel kell mérni az e rendelet által a mezőgazdasági, az erdészeti és a halászati ágazatra gyakorolt hatást, figyelembe véve az uniós élelmiszer-termeléssel és élelmezésbiztonsággal való releváns kapcsolatokat, továbbá fel kell mérni a rendelet tágabb társadalmi-gazdasági hatásait.

- (2) A Bizottság az értékelés főbb megállapításairól szóló jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának. Amennyiben a Bizottság helyénvalónak tartja, a jelentés mellé az e rendelet vonatkozó rendelkezéseinek módosítására irányuló jogalkotási javaslatot mellékel, figyelembe véve, hogy a 4. és 5. cikk hatályán kívül eső ökoszisztémák állapotának értékelésére szolgáló közös módszerek, az e cikk (1) bekezdése szerinti értékelés, valamint a legújabb tudományos eredmények alapján további helyreállítási célokat, többek között 2040-re és 2050-re vonatkozó aktualizált célokat kell meghatározni.

27. cikk

Ideiglenes felfüggesztés

- (1) Olyan előre nem látható, rendkívüli és ok nélküli esemény bekövetkezése esetén, amelyet az Unió nem tud befolyásolni, és amely az egész Unióra kiterjedő súlyos következményekkel jár az uniós élelmiszerfogyasztás céljára elegendő mennyiségű mezőgazdasági termelés biztosításához szükséges földterület rendelkezésre állására nézve, a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogad el, amelyek szükséghelyzet esetén indokolhatók és szükségesek. Az ilyen végrehajtási jogi aktusokkal ideiglenesen, a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamra fel lehet függeszteni a 11. cikk vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 24. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.
- (2) Az (1) bekezdés alapján elfogadott végrehajtási jogi aktusok legfeljebb 12 hónapig maradhatnak hatályban. Amennyiben az (1) bekezdésben említett konkrét problémák ezen időszakot követően is fennmaradnak, a Bizottság megfelelő jogalkotási javaslatot nyújthat be az említett időszak meghosszabbítására.
- (3) A Bizottság az elfogadásukat követő két munkanapon belül tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot az (1) bekezdés értelmében elfogadott jogi aktusokról.

28. cikk
Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

I. MELLÉKLET

SZÁRAZFÖLDI, TENGERPARTI ÉS ÉDESVÍZI ÖKOSZISZTÉMÁK – A 4. CIKK (1) ÉS (4) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT ÉLŐHELYTÍPUSOK ÉS ÉLŐHELYTÍPUS-CSOPORTOK

Az alábbi felsorolás tartalmazza a 4. cikk (1) és (4) bekezdésében említett, a 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt valamennyi szárazföldi, tengerparti és édesvízi élőhelytípust, valamint ezen élőhelytípusok hat csoportját, nevezetesen a következőket: 1. vizes élőhelyek (tengerparti és szárazföldi), 2. gyepterületek és egyéb legeltetési élőhelyek, 3. folyók, tavak, hordalékos és part menti élőhelyek, 4. erdők, 5. sztyeppék, fenyérek és cserjések, valamint 6. sziklás és dűnés élőhelyek.

1. 1. CSOPORT: Vizes élőhelyek (tengerparti és szárazföldi)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Tengerparti és sótűrő növényzettel borított élőhelyek	
1130	Folyók tölcsértorkolatai
1140	A tengerből apálykor kiemelkedő iszap- és homokturzások
1150	Parti lagúnák
1310	<i>Salicornia</i> és más egyéves növények telepei iszapon és homokon
1320	Tengerparti zsinégfű gyepék (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330	Atlanti-partvidéki sós rétek (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340	Kontinentális sós rétek
1410	Mediterrán sós rétek (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Mediterrán és meleg atlanti-partvidéki sótűrő cserjések (<i>Sarcocornetea fruticosae</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
1530	Pannon szikes sztyeppek és mocsarak
1650	Boreális balti keskeny öblök
Nedves fenyekek és tőzegyeppek	
4010	Észak-atlanti nedves fenyekek keresztes hangával (<i>Erica tetralix</i>)
4020	Közép-atlanti nedves fenyekek pillás és keresztes hangával (<i>Erica ciliaris</i> és <i>Erica tetralix</i>)
6460	A Troodos-hegység tőzegyepjei
Átmeneti lápok, dagadólápok és rétlápok	
7110	Dagadólápok
7120	Degradált dagadólápok, amelyek még képesek természetes úton regenerálódni
7130	Takarólápok
7140	Tőzegmohás lápok és ingólápok
7150	Tőzégkákás semlyékek (<i>Rhynchosporion</i>)
7160	Ásványi anyagokban gazdag fennoskandiai források és forráslápok
7210	Meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaiival
7220	Mésztofás források (<i>Cratoneurion</i>)
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
7240	A <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i> havasi pionír formációi
7310	Aapa-lápok
7320	Palsa-lápok
Nedves erdők	
9080	Fennoskandiai lombhullató mocsárerdők
91D0	Láperdők

2. 2. CSOPORT: Gyepterületek és egyéb legeltetési élőhelyek

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Tengerparti és dűnés élőhelyek	
1630	Boreális balti tengerparti rétek
21A0	Machairek
Fenyérek és cserjések élőhelyei	
4030	Európai száraz fenyérek
4040	Száraz atlanti-partvidéki fenyérek nyugati hangával (<i>Erica vagans</i>)
4090	Endemikus mediterrán hegyvidéki fenyérek sünzánóttal
5130	Borókaformációk (<i>Juniperus communis</i>) fenyérekben vagy mészkedvelő gyepekben
8240	Mészkőhasadékok
Gyepterületek	
6110	Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (<i>Alysso-Sedion albi</i>)
6120	Száraz meszes homoki gyepek
6130	<i>Violetalia calaminariae</i> gyepek
6140	Pireneusi <i>Festuca eskia</i> szilikátgyepek
6150	Havasi és boreális szilikátgyepek
6160	Ibériai hegyvidéki <i>Festuca indigesta</i> szilikátgyepek
6170	Havasi és alhavasi mészkedvelő gyepek
6180	Makaronéziai mezofil gyepek
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
6220	Pszudosztyepp a <i>Thero-Brachipodietea</i> -hoz tartozó fűfélékkel és egyéves fajokkal
6230	Fajgazdag <i>Nardus</i> -gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein
6240	Szubpannon sztyeppék
6250	Síksági pannon löszgyepek
6260	Pannon homoki gyepek
6270	Fennoskandiai alföldek fajgazdag száraz és üde-füves gyepei
6280	Északi „alvar” és prekambriumi mészköves sziklaplatók
62A0	Keleti szubmediterrán száraz gyepek (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Ciprus szerpentin gyepei
62C0	Ponto-szarmatai sztyeppék
62D0	Moesiai hegyvidéki mészkerülő gyepek
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	<i>Molinio-Holoschoenion</i> típusú mediterrán magasfűvű rétek
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Hegyi kaszálórétek
Legelőerdők és fás rétek	
6310	Legelőerdők örökzöld tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)
6530	Fennoskandiai fás rétek
9070	Fennoskandiai fás legelők

3. 3. CSOPORT: Folyók, tavak, hordalékos és part menti élőhelyek

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Folyók és tavak	
3110	Homokos síkságok ásványi anyagokban rendkívül szegény oligotróf vizei (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	A nyugati mediterraneum homokos talajú, ásványi anyagokban rendkívül szegény oligotróf vizei <i>Isoetes</i> -fajokkal
3130	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval
3140	Kemény oligo-mezotróf vizek <i>Chara</i> -fajok alkotta üledéklakó növényzettel
3150	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel
3160	Természetes disztróf tavak és tavacskák
3170	Mediterrán időszakos tavacskák
3180	Turloughok
3190	Gipszkarszttavak
31A0	Erdélyi hőforrásos tündérrózsások
3210	Fennoskandiai természetes folyók
3220	Magashegységi folyók és partjaik lágyszárú növényzete
3230	Magashegységi folyók és fásszárú vegetációjuk német csermelyciprussal (<i>Myricaria germanica</i>)
3240	Magashegységi folyók és fásszárú vegetációjuk parti fűzzel (<i>Salix elaeagnos</i>)
3250	Állandó mediterrán folyók sárga szarumákkal (<i>Glaucium flavum</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
3260	Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások <i>Ranunculion fluitantis</i> és <i>Callitriche-Batrachion</i> növényzettel
3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> és részben <i>Bidention</i> növényzettel
3280	Állandó mediterrán folyók <i>Paspalo-Agrostidion</i> -fajokkal, <i>Salix</i> és fehér nyár (<i>Populus alba</i>) lombsátrával
3290	Időszakos mediterrán folyók (<i>Paspalo-Agrostidion</i>)
32A0	Karsztfolyók mésztufagátjai a Dinári-hegységben
Mocsárrétek	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
6440	Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei
6450	Északi boreális mocsárrétek
6540	<i>Molinio-Hordeion secalini</i> típusú szubmediterrán gyep
Ligeterdők/parti erdők	
9160	A <i>Carpinion betuli</i> szubatlanti és közép-európai tölgyesei és gyertyános-tölgyesei
91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)
92A0	Fehérfűz (<i>Salix alba</i>) és fehérnyár (<i>Populus alba</i>) alkotta galériaerdők
92B0	Időszakos mediterrán vízfolyások parti társulásai pontuszi hangarózsával (<i>Rhododendron ponticum</i>), <i>Salix</i> - és egyéb fajokkal

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
92C0	Keleti platán (<i>Platanus orientalis</i>) és keleti ámbrafa (<i>Liquidambar orientalis</i>) alkotta erdők (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Déli folyóparti galériaerdők és cserjések (<i>Nerio-Tamaricetea</i> és <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	Phoenix-fajok alkotta pálmaligetek

4. 4. CSOPORT: Erdők

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Boreális erdők	
9010	Nyugati tajga
9020	Epifitonokban gazdag, természetes, idős, lomblevelű erdők (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> - vagy <i>Ulmus</i> -fajokkal) Fennoskandia hemiboreális régiójában
9030	Az emelkedő partvidékek elsődleges szukcessziója során kialakult természetes erdők
9040	Északi szubalpin/szubarktikus erdők molyhos nyírral (<i>Betula pubescens subsp. czerepanovii</i>)
9050	Aljnövényzetben gazdag fennoskandiai erdők lucfenyővel (<i>Picea abies</i>)
9060	A glaciofluviális eskereken álló, illetve azokhoz csatlakozó tűlevelű erdők
Mérsékelt övi erdők	
9110	Mészkerülő bükkösök (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
9120	Atlanti mézskerülő bükkösök, cserjeszintben Ilex- és néha Taxus-fajokkal is (<i>Quercion robori-petraeae</i> vagy <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
9140	Közép-európai alhavasi bükkösök <i>Acer</i> -fajokkal és kontyviráglevelű sóskával (<i>Rumex arifolius</i>)
9150	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkősei mészkövön
9170	<i>Galio-Carpinetum</i> gyertyános-tölgyesek
9180	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői
9190	Idős, mészkerülő tölgyesek kocsányos tölgygel (<i>Quercus robur</i>) homokos síkságokon
91A0	Idős tölgyesek <i>Ilex</i> - és <i>Blechnum</i> -fajokkal a Brit-szigeteken
91B0	Melegkedvelő keskenylevelű kőris-erdők (<i>Fraxinus angustifolia</i>)
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal
91H0	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel
91I0	Euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgy (<i>Quercus</i> spp.) fajokkal
91J0	A Brit-szigetek tiszafásai (<i>Taxus baccata</i>)
91K0	Illír bükkerdők (<i>Fagus sylvatica</i> , <i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-carpinion</i>)
91M0	Pannon cseres-tölgyesek
91P0	Endemikus mészkerülő jegenyefenyves Lengyelországban (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	A Nyugati-Kárpátok mészkekedvelő erdeifenyő-erdői (<i>Pinus sylvestris</i>)
91R0	A Dinári-hegységi dolomit erdeifenyő-erdői (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Nyugat-pontuszi bükkösök
91T0	Közép-európai zuzmós erdeifenyő-erdők
91U0	Szarmata sztyeppek fenyvesei
91V0	Dák bükkerdők (<i>Symphyto-Fagion</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
91W0	Moesiai bükkerdők
91X0	Dobrogeai bükkerdők
91Y0	Dák tölgyesek és gyertyános-tölgyesek
91Z0	Moesiai ezüst hárserdő
91AA	Keleti fehér tölgyesek
91BA	Moesiai jegenyefenyő erdők
91CA	Rodopei és Balkán-hegységi erdeifenyő-erdők
Mediterrán és makarónéziai erdők	
9210	Appenninekbeli bükkösök <i>Taxus</i> - és <i>Ilex</i> -fajokkal
9220	Appenninekbeli bükkösök közönséges jegenyefenyővel (<i>Abies alba</i>) és bükkösök szicíliai jegenyefenyővel (<i>Abies nebrodensis</i>)
9230	Galíciai-portugál tölgyerdők kocsányos és pireneusi tölgygel (<i>Quercus robur</i> és <i>Quercus pyrenaica</i>)
9240	Ibériai-tölgy (<i>Quercus faginea</i>) és algériaitölgy-erdők (<i>Quercus canariensis</i>)
9250	Macedóntölgyerdők (<i>Quercus trojana</i>)
9260	Szelídgesztenyések (<i>Castanea sativa</i>)
9270	Hellén bükkösök macedón jegenyefenyővel (<i>Abies borisii-regis</i>)
9280	Magyar tölgyesek (<i>Quercus frainetto</i>)
9290	Cipruserdők (<i>Cupressus</i>), (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Égei molyhostölgyerdők (<i>Quercus brachyphylla</i>)
9320	<i>Olea</i> -erdők és <i>Ceratonia</i> -erdők
9330	Paratölgy-erdők (<i>Quercus suber</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
9340	Magyaltölgy (<i>Quercus ilex</i>) és kereklevelűtölgy (<i>Quercus rotundifolia</i>) alkotta erdők
9350	Nagypikkelyű tölgyerdők (<i>Quercus macrolepis</i>)
9360	Makaronéziai babérerdők (<i>Laurus, Ocotea</i>)
9380	Közönséges magyalerdők (<i>Ilex aquifolium</i>)
9390	Cserjés és bokorerdő-növényzet égerlevelű tölgygel (<i>Quercus alnifolia</i>)
93A0	Kurdisztánitölgy-erdőségek (<i>Quercus infectoria</i>) (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Hegyvidéki tűlevelű erdők	
9410	Mészkerülő hegyvidéki lucosok a havasi régióig (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Havasi-vörösfenyő (<i>Larix decidua</i>) és/vagy cirbolyafenyő (<i>Pinus cembra</i>) alkotta erdők
9430	Alhavasi és hegyvidéki kampósfenyő (<i>Pinus uncinata</i>) alkotta erdők
9510	A Dél-Appenninek közönséges jegenyefenyőerdői (<i>Abies alba</i>)
9520	Andalúz jegenyefenyő-erdők (<i>Abies pinsapo</i>)
9530	Mediterrán (szubmediterrán) fenyőerdők endemikus feketefenyővel
9540	Mediterrán fenyvesek endemikus <i>Mesogean</i> -fenyőkkel
9550	Kanári-szigeteki endemikus fenyvesek
9560	Endemikus erdők borókafajokkal (<i>Juniperus</i> spp.)
9570	Lakkciprus-erdők (<i>Tetraclinis articulata</i>)
9580	Mediterrán tiszafa-erdők (<i>Taxus baccata</i>)
9590	Ciprusicédrus-erdők (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Magas hegyvidéki mediterrán fenyvesek

5. 5. CSOPORT: Sztyeppek, fenyérek és cserjések élőhelyei

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Sós és kalciumszulfátos sztyeppek	
1430	Sótűrő és nitrogénkedvelő cserjések (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510	Mediterrán sós sztyeppek (<i>Limonieta</i>)
1520	Ibériai kalciumszulfátos sztyeppek (<i>Gypsophiletalia</i>)
Mérsékeltövi fenyérek és cserjések	
4050	Endemikus makarónéziai fenyérek
4060	Havasi és boreális fenyérek
4070	Törpefenyő (<i>Pinus mugo</i>) és borzas havasszépe (<i>Rhododendron hirsutum</i>) cserjések (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080	Szubarktikus bokorfüzesek (<i>Salix</i> spp.)
40A0	Szubkontinentális peri-pannon cserjések
40B0	<i>Rhodope Potentilla fruticosa</i> cserjések
40C0	Ponto-szarmata lombhullató cserjések
Szklerofil cserjések (matorral)	
5110	Sziklás lejtők állandósult xero-termofil formációi puszpáanggal (<i>Buxus sempervirens</i>) (részben <i>Berberidion</i>)
5120	Hegyvidéki hashajtózanót (<i>Cytisus purgans</i>) formációk
5140	Szugarformációk (<i>Cistus palhinhae</i>) nedves tengerparti fenyérek
5210	Fás matorral borókafajokkal (<i>Juniperus</i> spp.)
5220	Jujubás (<i>Zyziphus</i>) fás matorral
5230	Babércserjés (<i>Laurus nobilis</i>) fás matorral
5310	Babér (<i>Laurus nobilis</i>)-cserjések

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
5320	Alacsony Euphorbia-formációk sziklafalak mellett
5330	Meleg mediterrán és félsivatagi bozót
5410	Nyugat-mediterrán sziklatető-phrygana (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>)
5420	Tövisesvérfű-phryganák (<i>Sarcopoterium spinosum</i>)
5430	Az <i>Euphorbieto-Verbascion</i> endemikus phryganái

6. 6. CSOPORT: Sziklás és dűnés élőhelyek

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
Tengerparti sziklák, partok és szigetcskék	
1210	Hordaléksávok egyéves vegetációja
1220	Sziklapadok évelő vegetációja
1230	Az Atlanti- és a Balti-partvidék növényzettel borított sziklái
1240	A mediterrán partvidék sziklái endemikus sóvirágfajokkal (<i>Limonium</i> spp.)
1250	A makarónéziai partvidéki sziklák endemikus flórája
1610	Balti eskerszigetek homokos, sziklás és kavicsos parti vegetációja és partmenti növényzete
1620	Boreális balti szigetcskék és kisebb szigetek
1640	Boreális balti homokpartok évelő növényzete
Tengerparti és szárazföldi dűnék	
2110	Vándorló partidűne-kezdemények

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
2120	Partvonal mentén vándorló dűnék („fehér dűnék”) európai homoknáddal (<i>Ammophila arenaria</i>)
2130	Lágyszárú vegetációval megkötött álló dűnék (szürke dűnék)
2140	Kilúgozódott álló dűnék fekete varjúbogyóval (<i>Empetrum nigrum</i>)
2150	Atlanti kilúgozódott álló dűnék (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160	Homoktövissel (<i>Hippophaë rhamnoides</i>) borított dűnék
2170	Homoki fűzzel (<i>Salix repens</i> subsp. <i>argentea</i>) borított dűnék (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Az atlanti, kontinentális és boreális régió erdős dűnéi
2190	Nedves dűneközök
2210	Tengerparti szálkanyakkal (<i>Crucianellion maritimae</i>) borított parti álló dűnék
2220	Kutyatejjel (<i>Euphorbia terracina</i>) borított dűnék
2230	Tengeriviolás (<i>Malcolmietalia</i>) dűne-gyepek
2240	Szálkaperjés (<i>Brachypodietalia</i>) dűne-gyepek egyéves növényekkel
2250	Partvidéki dűnék <i>Juniperus</i> -fajokkal
2260	Keménylombú bozóttal borított dűnék (<i>Cisto-Lavenduletalia</i>)
2270	Mandulafenyővel (<i>Pinus pinea</i>) és/vagy tengerparti fenyővel (<i>Pinus pinaster</i>) borított erdős dűnék
2310	Száraz, homoki fenyérek <i>Calluna</i> - és <i>Genista</i> -fajokkal
2320	Száraz, homoki fenyérek <i>Calluna</i> -fajokkal és fekete varjúbogyóval (<i>Empetrum nigrum</i>)
2330	Szárazföldi dűnék nyílt <i>Corynephorus</i> - és <i>Agrostis</i> -gyepekkel
2340	Pannon kilúgozódott dűnék
91N0	Pannon homoki borókás-nyárasok (<i>Junipero-Populetum albae</i>)
Sziklás élőhelyek	
8110	Hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők a hóhatárig (<i>Androsacetalia alpinae</i> és <i>Galeopsietalia ladani</i>)

A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-kód	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett élőhelytípus-megnevezés
8120	Hegyvidéki mészkő- és mészpalatörmelék-lejtők a havasi régióig (<i>Thlaspietea rotundifolia</i>)
8130	Nyugat-mediterrán és meleg sziklatörmelék-lejtők
8140	Kelet-mediterrán sziklatörmelék-lejtők
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők
8160	Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelék-lejtői
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel
8220	Szilikátsziklás lejtők sziklanövényzettel
8230	Szilikátsziklák a <i>Sedo-Scleranthion</i> vagy a <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i> pionír növényzetével
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok
8320	Lávamezők és természetes üregek
8340	Állandó gleccserek

II. MELLÉKLET

TENGERI ÖKOSZISZTÉMÁK – AZ 5. CIKK (1) ÉS (2) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT ÉLŐHELYTÍPUSOK ÉS ÉLŐHELYTÍPUS-CSOPORTOK

Az alábbi felsorolás tartalmazza az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében említett tengeri élőhelytípusokat, valamint ezen élőhelytípusok hét csoportját, nevezetesen a következőket: 1. tengerifü-ágyak, 2. tengerialga-erdők, 3. külső vázas ehető vízi gerinctelenek ágyai, 4. määrlágyak, 5. szivacs-, korall- és koralltermő ágyak, 6. hidrotermikus források és források, valamint 7. puha üledék (legfeljebb 1 000 méter mélységben). A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt élőhelytípusokkal való kapcsolat is bemutatásra kerül.

Az itt használt tengeri élőhelytípusok tengeri biogeográfiai régiók szerinti osztályozása az EEA által 2022-ben a tengeri élőhelyek tipológiája tekintetében felülvizsgált európai természetvédelmi információs rendszer (EUNIS) szerint történik. A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében felsorolt kapcsolódó élőhelyekre vonatkozó információk az EEA által 2021-ben közzétett megfeleltetési táblázaton alapulnak¹.

¹ [Az EUNIS tengeriélőhely-osztályozása, 2022. Európai Környezetvédelmi Ügynökség
https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eunis-habitat-classification-1.](https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eunis-habitat-classification-1)

1. 1. csoport: Tengerifű-ágyak

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Atlanti		
MA522	Tengerifű-ágyak atlanti litorális homokon	1140; 1160
MA623	Tengerifű-ágyak atlanti litorális iszapon	1140; 1160
MB522	Tengerifű-ágyak atlanti infralitorális homokon	1110; 1150; 1160
Balti-tenger		
MA332	Balti hidrolitorális durva üledék víz alatti növényzettel	1130; 1160; 1610; 1620
MA432	Balti hidrolitorális vegyes üledék víz alatti növényzettel	1130; 1140; 1160; 1610
MA532	Balti hidrolitorális homok víz alatti gyökeres növényekkel	1130; 1140; 1160; 1610
MA632	Balti hidrolitorális iszap víz alatti gyökeres növények dominanciájával	1130; 1140; 1160; 1650
MB332	Balti infralitorális durva üledék víz alatti gyökeres növényekkel	1110; 1160
MB432	Balti infralitorális vegyes üledék víz alatti gyökeres növényekkel	1110; 1160; 1650
MB532	Balti infralitorális homok víz alatti gyökeres növényekkel	1110; 1130; 1150; 1160
MB632	Balti infralitorális iszapos üledék víz alatti gyökeres növényekkel	1130; 1150; 1160; 1650

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Fekete-tenger		
MB546	Tengerifü- és rizomatikusalgamezők a fekete-tengeri édesvíz által érintett infralitorális iszapos homokon	1110; 1130; 1160
MB547	Fekete-tengeri tengerifü-mezők közepesen kitett felső infralitorális tiszta homokon	1110; 1160
MB548	Fekete-tengeri tengerifü-mezők alacsonyabban fekvő infralitorális homokon	1110; 1160
Földközi-tenger		
MB252	<i>Posidonia oceanica</i> biocönózisa	1120
MB2521	<i>Posidonia oceanica</i> csíkos rétek ökomorfózisa	1120; 1130; 1160
MB2522	„Korallzátonyokon élő” <i>Posidonia oceanica</i> rétek ökomorfózisa	1120; 1130; 1160
MB2523	A <i>Posidonia oceanica</i> halott „szőnyegeknek” fáciése szerény epiflorával	1120; 1130; 1160
MB2524	Társulás <i>Caulerpa prolifera</i> -val <i>Posidonia</i> ágyakon	1120; 1130; 1160
MB5521	Társulás <i>Cymodocea nodosa</i> -val jól válogatott finom homokon	1110; 1130; 1160
MB5534	Társulás <i>Cymodocea nodosa</i> -val a védett vizeken található felszíni iszapos homokon	1110; 1130; 1160
MB5535	Társulás <i>Zostera noltei</i> -vel a védett vizekben található felszíni iszapos homokon	1110; 1130; 1160
MB5541	Társulás <i>Ruppia cirrhosa</i> -val és/vagy <i>Ruppia maritima</i> -val homokon	1110; 1130; 1160
MB5544	Társulás <i>Zostera noltei</i> -vel eurihalin és euritermális környezetben homokon	1110; 1130; 1160
MB5545	Társulás <i>Zostera marina</i> -val eurihalin és euritermális környezetben	1110; 1130; 1160

2. 2. csoport: Tengerialga-erdők

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Atlanti		
MA123	Tengerialga-közösségek teljesen sós atlanti litorális kőzeten	1160; 1170; 1130
MA125	Fukoidok változó sótartalmú atlanti litorális kőzeten	1170; 1130
MB121	Moszat- és tengerialga-közösségek atlanti infralitorális kőzeten	1170; 1160
MB123	Moszat- és tengerialga-közösségek üledék által érintett vagy zavart atlanti infralitorális kőzeten	1170; 1160
MB124	Moszatközösségek változó sótartalmú atlanti infralitorális kőzeten	1170; 1130; 1160
MB321	Moszat- és tengerialga-közösségek atlanti infralitorális durva üledéken	1160
MB521	Moszat- és tengerialga-közösségek atlanti infralitorális homokon	1160
MB621	Növénytársulások atlanti infralitorális iszapon	1160
Balti-tenger		
MA131	Balti hidrolitorális kőzetek és kőtömbök évelő algákkal	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
MB131	Évelő algák balti infralitorális kőzeteken és kőtömbökön	1170; 1160
MB232	Balti infralitorális tengerfenék kagylótörmelékes kavicsal	1160; 1110
MB333	Balti infralitorális durva üledék évelő algákkal	1110; 1160
MB433	Balti infralitorális vegyes üledék évelő algákkal	1110; 1130; 1160; 1170

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Fekete-tenger		
MB144	A Mytilidae családba tartozó puhatestűek által dominált, fekete-tengeri kitett felső infralitorális kőzet a Fucales rendbe tartozó algákkal	1170; 1160
MB149	A Mytilidae családba tartozó puhatestűek által dominált, fekete-tengeri mérsékeltén kitett felső infralitorális kőzet a Fucales rendbe tartozó algákkal	1170; 1160
MB14A	Fucales rendbe tartozó és más algák fekete-tengeri védett felső infralitorális kőzeten, jól megvilágított	1170; 1160
Földközi-tenger		
MA1548	Társulás <i>Fucus virsoides</i> -szel	1160; 1170
MB1512	Társulás <i>Cystoseira tamariscifolia</i> -val és <i>Saccorhiza polyschides</i> -szel	1170; 1160
MB1513	Társulás <i>Cystoseira amentacea</i> -val (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170; 1160
MB151F	Társulás <i>Cystoseira brachycarpa</i> -val	1170; 1160
MB151G	Társulás <i>Cystoseira crinita</i> -val	1170; 1160
MB151H	Társulás <i>Cystoseira crinitophylla</i> -val	1170; 1160
MB151J	Társulás <i>Cystoseira sauvageauana</i> -val	1170; 1160
MB151K	Társulás <i>Cystoseira spinosa</i> -val	1170; 1160
MB151L	Társulás <i>Sargassum vulgare</i> -val	1170; 1160
MB151M	Társulás <i>Dictyopteris polypodioides</i> -szel	1170; 1160
MB151W	Társulás <i>Cystoseira compressa</i> -val	1170; 1160
MB1524	Társulás <i>Cystoseira barbata</i> -val	1170; 1160
MC1511	Társulás <i>Cystoseira zosteroides</i> -szel	1170; 1160

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MC1512	Társulás <i>Cystoseira usneoides</i> -szel	1170; 1160
MC1513	Társulás <i>Cystoseira dubia</i> -val	1170; 1160
MC1514	Társulás <i>Cystoseira corniculata</i> -val	1170; 1160
MC1515	Társulás <i>Sargassum</i> fajokkal	1170; 1160
MC1518	Társulás <i>Laminaria ochroleuca</i> -val	1170; 1160
MC3517	Társulás <i>Laminaria rodriguezii</i> -vel törmelékes ágyakon	1160

3. 3. csoport: Külső vázas ehető vízi gerinctelenek ágyai

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Atlanti		
MA122	<i>Mytilus edulis</i> - és/vagy kacsakagyló-közösségek hullámoknak kitett atlanti litorális közeten	1160; 1170
MA124	Kékkagyló- és/vagy kacsakagyló-közösségek tengeri moszatokkal atlanti litorális közeten	1160; 1170
MA227	Kagylózátonyok atlanti litorális zónában	1170; 1140
MB222	Kagylózátonyok atlanti infralitorális zónában	1170; 1130; 1160
MC223	Kagylózátonyok atlanti cirkalitorális zónában	1170
Balti-tenger		
MB231	Epibentikus kagylók által dominált balti infralitorális tengerfenék	1170; 1160
MC231	Epibentikus kagylók által dominált balti cirkalitorális tengerfenék	1170; 1160; 1110
MD231	Balti nyílt tengeri cirkalitorális biogén tengerfenék epibentikus kagylókkal	1170

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MD232	Balti nyílt tengeri cirkalitorális tengerfenék kagylótörmelékes kavicsal és kagylókkal	1170
MD431	Balti nyílt tengeri cirkalitorális vegyes tengerfenék makroszkopikus epibentikus biotikus struktúrákkal	
MD531	Balti nyílt tengeri cirkalitorális homok makroszkopikus epibentikus biotikus struktúrákkal	
MD631	Balti nyílt tengeri cirkalitorális iszap epibentikus kagylókkal	
Fekete-tenger		
MB141	Gerinctelenek által dominált fekete-tengeri alsó infralitorális kőzet	1170
MB143	A Mytilidae családba tartozó puhatestűek által dominált, fekete-tengeri kitett felső infralitorális kőzet levélszerű algákkal (a Fucales rendbe tartozók kivételével)	1170; 1160
MB148	A Mytilidae családba tartozó puhatestűek által dominált, fekete-tengeri mérsékeltén kitett felső infralitorális kőzet levélszerű algákkal (a Fucales rendbe tartozók kivételével)	1170; 1160
MB242	Kékkagyló-ágyak fekete-tengeri infralitorális zónában	1170; 1130; 1160
MB243	Osztrigazátonyok fekete-tengeri alsó infralitorális kőzeten	1170
MB642	Fekete-tengeri infralitorális terrigén iszap	1160
MC141	Gerinctelenek által dominált fekete-tengeri cirkalitorális kőzet	1170
MC241	Kékkagyló-ágyak fekete-tengeri cirkalitorális terrigén iszapon	1170
MC645	Fekete-tengeri alsó cirkalitorális iszap	
Földközi-tenger		
MA1544	Fácies <i>Mytilus galloprovincialis</i> -szal szerves anyaggal dúsított vizekben	1160; 1170
MB1514	Fácies <i>Mytilus galloprovincialis</i> -szal	1170; 1160
	Földközi-tengeri infralitorális osztrigatelepek	
	Földközi-tengeri cirkalitorális osztrigatelepek	

4. 4. csoport: Mäerlágycak

EUNIS-kód	EUNIS-élöhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élöhelytípus-kód
Atlanti		
MB322	Mäerlágycak atlanti infralitorális durva üledéken	1110; 1160
MB421	Mäerlágycak atlanti infralitorális vegyes üledéken	1110; 1160
MB622	Mäerlágycak atlanti infralitorális iszapos üledéken	1110; 1160
Földközi-tenger		
MB3511	Társulás rodolitokkal a víz által kevert durva homokon és finom kavicsan	1110; 1160
MB3521	Társulás rodolitokkal az alsó áramlás által érintett durva homokon és finom kavicsan	1110; 1160
MB3522	Társulás mäerlél (= <i>Lithothamnion korrallioides</i> -szel és <i>Phymatolithon calcareum</i> -mal) mediterrán durva homokon és kavicsan	1110; 1160
MC3521	Társulás rodolitokkal tengerparti törmelékes tengerfenéken	1110
MC3523	Társulás mäerlél (= <i>Lithothamnion korrallioides</i> -szel és <i>Phymatolithon calcareum</i> -mal) tengerparti törmelékes tengerfenéken	1110

5. 5. csoport: Szivacs-, korall- és koralltermő ágyacak

EUNIS-kód	EUNIS-élöhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élöhelytípus-kód
Atlanti		
MC121	Tőzegterületek állattársulásai atlanti cirkalitorális kőzeten	1170
MC124	Állattársulások változó sótartalmú atlanti cirkalitorális kőzeten	1170; 1130

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MC126	Atlanti cirkalitorális barlangok és kiálló sziklák társulásai	8330; 1170
MC222	Hidegvízi korallzátonyok atlanti cirkalitorális zónában	1170
MD121	Szivacsközösségek atlanti nyílt tengeri cirkalitorális kőzeten	1170
MD221	Hidegvízi korallzátonyok atlanti nyílt tengeri cirkalitorális zónában	1170
ME122	Szivacsközösségek atlanti felső batiális kőzeten	1170
ME123	Vegyes hidegvízi korallközösség atlanti felső batiális kőzeten	1170
ME221	Hidegvízi korallzátony atlanti felső batiális zónában	1170
ME322	Vegyes hidegvízi korallközösség atlanti felső batiális durva üledéken	
ME324	Szivacstelep atlanti felső batiális durva üledéken	
ME422	Szivacstelep atlanti felső batiális vegyes üledéken	
ME623	Szivacstelep atlanti felső batiális iszapon	
ME624	Álló korallmező atlanti felső batiális iszapon	
MF121	Vegyes hidegvízi korallközösség atlanti alsó batiális kőzeten	1170
MF221	Hidegvízi korallzátony atlanti alsó batiális zónában	1170
MF321	Vegyes hidegvízi korallközösség atlanti alsó batiális durva üledéken	
MF622	Szivacstelep atlanti alsó batiális iszapon	
MF623	Álló korallmező atlanti alsó batiális iszapon	

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Balti-tenger		
MB138	Balti infralitorális közet és kötömbök epibentikus szivacsokkal	1170; 1160
MB43A	Balti infralitorális vegyes üledék epibentikus szivacsokkal (Porifera)	1160; 1170
MC133	Balti cirkalitorális közet és kötömbök epibentikus csalánozókkal	1170; 1160
MC136	Balti cirkalitorális közet és kötömbök epibentikus szivacsokkal	1170; 1160
MC433	Balti cirkalitorális vegyes üledék epibentikus csalánozókkal	1160; 1170
MC436	Balti cirkalitorális vegyes üledék epibentikus szivacsokkal	1160
Fekete-tenger		
MD24	Fekete-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális biogén élőhelyek	1170
ME14	Fekete-tengeri felső batiális közet	1170
ME24	Fekete-tenger felső batiális biogén élőhely	1170
MF14	Fekete-tengeri alsó batiális közet	1170
Földközi-tenger		
MB151E	Fácies <i>Cladocora caespitosa</i> -val	1170; 1160
MB151Q	Fácies <i>Astroides calycularis</i> -szal	1170; 1160
MB151 α	Korallképző biocenózis (enklávóban) fáciése és társulása	1170; 1160
MC1519	Fácies <i>Eunicella cavolini</i> -vel	1170; 1160

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MC151A	Fácies <i>Eunicella singularis</i> -szal	1170; 1160
MC151B	Fácies <i>Paramuricea clavata</i> -val	1170; 1160
MC151E	Fácies <i>Leptogorgia sarmentosa</i> -val	1170; 1160
MC151F	Fácies <i>Anthipatella subpinnata</i> -val és szórványos vörös algákkal	1170; 1160
MC151G	Fácies nagy szivacsokkal és szórványos vörös algákkal	1170; 1160
MC1522	Fácies <i>Corallium rubrum</i> -mal	8330; 1170
MC1523	Fácies <i>Leptopsammia pruvoti</i> -val	8330; 1170
MC251	Korallképző platformok	1170
MC6514	Nyálkás iszapfácies <i>Alcyonium palmatum</i> -mal és <i>Parastichopus regalis</i> -szal cirkalitorális iszapon	1160
MD151	Földközi-tengeri selfszéli kőzet biocenózisa	1170
MD25	Földközi-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális biogén élőhelyek	1170
MD6512	Nyálkás iszapfácies <i>Alcyonium palmatum</i> -mal és <i>Parastichopus regalis</i> -szal alsó cirkalitorális iszapon	
ME1511	Földközi-tengeri felső batiális <i>Lophelia pertusa</i> -zátonyok	1170
ME1512	Földközi-tengeri felső batiális <i>Madrepora oculata</i> -zátonyok	1170
ME1513	Földközi-tengeri felső batiális <i>Madrepora oculata</i> - és <i>Lophelia pertusa</i> -zátonyok	1170
ME6514	Földközi-tengeri felső batiális fácies <i>Pheronema carpenteri</i> -vel	
MF1511	Földközi-tengeri alsó batiális <i>Lophelia pertusa</i> -zátonyok	1170
MF1512	Földközi-tengeri alsó batiális <i>Madrepora oculata</i> -zátonyok	1170

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MF1513	Földközi-tengeri alsó batiális <i>Madrepora oculata</i> - és <i>Lophelia pertusa</i> -zátonyok	1170
MF6511	Földközi-tengeri alsó batiális homokos iszapfácies <i>Thenaea muricata</i> -val	
MF6513	Földközi-tengeri alsó batiális tömör iszapfácies <i>Isidella elongata</i> -val	

6. 6. csoport: Hidrotermikus források és források

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Atlanti		
MB128	Hidrotermikus források és források atlanti infralitorális kőzeten	1170; 1160; 1180
MB627	Hidrotermikus források és források atlanti infralitorális iszapon	1130; 1160
MC127	Hidrotermikus források és források atlanti cirkalitorális kőzeten	1170; 1180
MC622	Hidrotermikus források és források atlanti cirkalitorális iszapon	1160
MD122	Hidrotermikus források és források atlanti nyílt tengeri cirkalitorális kőzeten	1170
MD622	Hidrotermikus források és források atlanti nyílt tengeri cirkalitorális iszapon	

7. 7. csoport: Puha üledék (legfeljebb 1 000 méter mélységben)

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
Atlanti		
MA32	Atlanti litorális durva üledék	1130; 1160
MA42	Atlanti litorális vegyes üledék	1130; 1140; 1160
MA52	Atlanti litorális homok	1130; 1140; 1160
MA62	Atlanti litorális iszap	1130; 1140; 1160
MB32	Atlanti infralitorális durva üledék	1110; 1130; 1160
MB42	Atlanti infralitorális vegyes üledék	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Atlanti infralitorális homok	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Atlanti infralitorális iszap	1110; 1130; 1160
MC32	Atlanti cirkalitorális durva üledék	1110; 1160
MC42	Atlanti cirkalitorális vegyes üledék	1110; 1160
MC52	Atlanti cirkalitorális homok	1110; 1160
MC62	Atlanti cirkalitorális iszap	1160
MD32	Atlanti nyílt tengeri cirkalitorális durva üledék	
MD42	Atlanti nyílt tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MD52	Atlanti nyílt tengeri cirkalitorális homok	
MD62	Atlanti nyílt tengeri cirkalitorális iszap	
ME32	Atlanti felső batiális durva üledék	

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
ME42	Atlanti felső batiális vegyes üledék	
ME52	Atlanti felső batiális homok	
ME62	Atlanti felső batiális iszap	
MF32	Atlanti alsó batiális durva üledék	
MF42	Atlanti alsó batiális vegyes üledék	
MF52	Atlanti alsó batiális homok	
MF62	Atlanti alsó batiális iszap	
Balti-tenger		
MA33	Balti hidrolitorális durva üledék	1130; 1160; 1610; 1620
MA43	Balti hidrolitorális vegyes üledék	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Balti hidrolitorális homok	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Balti hidrolitorális iszap	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Balti infralitorális durva üledék	1110; 1150; 1160
MB43	Balti infralitorális vegyes üledék	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Balti infralitorális homok	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Balti infralitorális iszap	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Balti cirkalitorális durva üledék	1110; 1160
MC43	Balti cirkalitorális vegyes üledék	1160; 1170
MC53	Balti cirkalitorális homok	1110; 1160
MC63	Balti cirkalitorális iszap	1160; 1650

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MD33	Balti nyílt tengeri cirkalitorális durva üledék	
MD43	Balti nyílt tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MD53	Balti nyílt tengeri cirkalitorális homok	
MD63	Balti nyílt tengeri cirkalitorális iszap	
Fekete-tenger		
MA34	Fekete-tengeri litorális durva üledék	1160
MA44	Fekete-tengeri litorális vegyes üledék	1130; 1140; 1160
MA54	Fekete-tengeri litorális homok	1130; 1140; 1160
MA64	Fekete-tengeri litorális iszap	1130; 1140; 1160
MB34	Fekete-tengeri infralitorális durva üledék	1110; 1160
MB44	Fekete-tengeri infralitorális vegyes üledék	1110; 1170
MB54	Fekete-tengeri infralitorális homok	1110; 1130; 1160
MB64	Fekete-tengeri infralitorális iszap	1130; 1160
MC34	Fekete-tengeri cirkalitorális durva üledék	1160
MC44	Fekete-tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MC54	Fekete-tengeri cirkalitorális homok	1160
MC64	Fekete-tengeri cirkalitorális iszap	1130; 1160
MD34	Fekete-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális durva üledék	

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
MD44	Fekete-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MD54	Fekete-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális homok	
MD64	Fekete-tengeri nyílt tengeri cirkalitorális iszap	
Földközi-tenger		
MA35	Földközi-tengeri litorális durva üledék	1160; 1130
MA45	Földközi-tengeri litorális vegyes üledék	1140; 1160
MA55	Földközi-tengeri litorális homok	1130; 1140; 1160
MA65	Földközi-tengeri litorális iszap	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Földközi-tengeri infralitorális durva üledék	1110; 1160
MB45	Földközi-tengeri infralitorális vegyes üledék	
MB55	Földközi-tengeri infralitorális homok	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Földközi-tengeri infralitorális iszap	1130; 1150
MC35	Földközi-tengeri cirkalitorális durva üledék	1110; 1160
MC45	Földközi-tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MC55	Földközi-tengeri cirkalitorális homok	1110; 1160
MC65	Földközi-tengeri cirkalitorális iszap	1130; 1160
MD35	Földközi-tenger nyílt tengeri cirkalitorális durva üledék	
MD45	Földközi-tenger nyílt tengeri cirkalitorális vegyes üledék	
MD55	Földközi-tenger nyílt tengeri cirkalitorális homok	
MD65	Földközi-tenger nyílt tengeri cirkalitorális iszap	
ME35	Földközi-tengeri felső batiális durva üledék	

EUNIS-kód	EUNIS-élőhelytípus neve	A 92/43/EGK irányelv I. mellékletében említett kapcsolódó élőhelytípus-kód
ME45	Földközi-tengeri felső batiális vegyes üledék	
ME55	Földközi-tengeri felső batiális homok	
ME65	Földközi-tengeri felső batiális iszap	
MF35	Földközi-tengeri alsó batiális durva üledék	
MF45	Földközi-tengeri alsó batiális vegyes üledék	
MF55	Földközi-tengeri alsó batiális homok	
MF65	Földközi-tengeri alsó batiális iszap	

III. MELLÉKLET

AZ 5. CIKK (5) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT TENGERI FAJOK

1. Törpe fűrészszárja (*Pristis clavata*)
2. Nagy fűrészszárja (*Pristis pectinata*)
3. Közönséges fűrészhal (*Pristis pristis*)
4. Óriáscápa (*Cetorhinus maximus*) és fehér cápa (*Carcharodon carcharias*)
5. Sima lámpáscápa (*Etmopterus pusillus*)
6. Alfréd-ördögrája (*Mobula alfredi*)
7. Atlanti ördögrája (*Mobula birostris*)
8. Óriás ördögrája (*Mobula mobular*)
9. Guineai kis ördögrája (*Mobula rochebrunei*)
10. Tüskésfarkú ördögrája (*Mobula japanica*)
11. Simafarkú ördögrája (*Mobula thurstoni*)
12. Törpe ördögrája (*Mobula eregoodootenkee*)
13. Chilei ördögrája (*Mobula tarapacana*)
14. Rövidúszójú ördögrája (*Mobula kuhlii*)

15. Kis ördögrája (*Mobula hypostoma*)
 16. Norvég rája (*Dipturus nidarosiensis*)
 17. Fehér rája (*Rostroraja alba*)
 18. Óriásgitárrájafélék (*Rhinobatidae*)
 19. Angyalcápa (*Squatina squatina*)
 20. Lazac (*Salmo salar*)
 21. Tengeri pisztráng (*Salmo trutta*)
 22. Hegyesorrú maréna (*Coregonus oxyrhynchus*)
-

IV. MELLÉKLET

A 11. CIKK (2) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT, A MEZŐGAZDASÁGI ÖKOSZISZTÉMÁK BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉGÉRE VONATKOZÓ MUTATÓK JEGYZÉKE

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
Gyepterületi lepkepopuláció-index	<p>Leírás: ez a mutató az európai gyepterületekre jellemzőnek tekintett, Európa nagy részén előforduló fajokra vonatkozik, amelyekre kiterjed a lepkemonitoring-rendszerek többsége. A fajtendenciák mértani közepén alapul.</p> <p>Mértékegység: index.</p> <p>Módszertan: az alábbi jelentésben kidolgozott és használt módon: Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C. A. M, <i>Assessing Butterflies in Europe – Butterfly Indicators 1990-2018</i>, Technical report, Butterfly Conservation Europe, 2020.</p>
Szervesszén-készlet a szántók ásványi talajaiban	<p>Leírás: ez a mutató a szántók ásványi talajainak 0–30 cm mélységben található szervesszén-készletére vonatkozik.</p> <p>Mértékegység: tonna szerves szén/ha.</p> <p>Módszertan: az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletében foglaltak szerint, összhangban az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatással, és ahogyan azt a földhasználati és földfelszín-borítottsági összeírás (LUCAS) (Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, JRC technical report, Publications Office of the European Union, 2021) támogatja.</p>

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
<p>A magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemeket magukban foglaló mezőgazdasági földterületek aránya</p>	<p>Leírás: a magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemek – például a védelmi sávok, a sövények, a különálló fák és a facsoportok, a fasorok, a táblaszegélyek, a foltok, az árkok, a patakok, a kis vizes élőhelyek, a teraszok, a kőhalmok, a kőfalak, a tavacskák és a kulturális elemek – mezőgazdasági környezetben jelen lévő állandó, természetes vagy féltermészetes növényzeti elemek, amelyek ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtanak és előmozdítják a biológiai sokféleséget.</p> <p>Ennek lehetővé tétele érdekében a tájképi elemeket a lehető legkevesebb negatív külső zavarásnak kell kitenni, hogy biztonságos élőhelyeket biztosítsunk a különböző taxonok számára, és ezért e tájképi elemeknek meg kell felelniük az alábbi feltételeknek:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nem állhatnak produktív mezőgazdasági felhasználás alatt (beleértve a legeltetést és a takarmánytermelést is), kivéve, ha az ilyen felhasználás a biológiai sokféleség megőrzéséhez szükséges; és b) nem használható rajtuk műtrágya vagy növényvédő szer, kivéve az alacsony ráfordítású szilárd trágyázást. <p>A parlagon hagyott földterületek – beleértve az ideiglenesen parlagon hagyott földterületeket is – nagy biodiverzitású tájképi elemnek tekinthetők, amennyiben megfelelnek a második bekezdés a) és b) pontjában foglalt kritériumoknak. A fenntartható agrárerdészeti rendszerek részét képező termő fák vagy az állandó gyepterületeken található régi, külterjes gyümölcsösök fái, valamint a sövényeken található termőelemek szintén magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemnek tekinthetők, amennyiben megfelelnek a második bekezdés b) pontjában meghatározott kritériumnak, és amennyiben a betakarításra csak olyan időpontban kerül sor, amikor az nem veszélyezteti a magas fokú biológia sokféleséget.</p>

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
	<p>Mértékegység: százalék (az ilyen területek aránya a hasznosított mezőgazdasági területhez képest).</p> <p>Módszertan: az (EU) 2021/2115 rendelet I. mellékletében szereplő I.21. mutató alapján kidolgozott módszerek, a tájképi elemek tekintetében a LUCAS legfrissebb változata alapján (Ballin M. et al., <i>Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey [LUCAS]</i>, Eurostat 2018), valamint a parlagon hagyott területek tekintetében a <i>Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure</i> című online Eurostat-kiadvány alapján, továbbá – adott esetben – azon magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemek tekintetében, amelyekre a fenti módszertan nem terjed ki, a tagállamok által e rendelet 11. cikkének (7) bekezdésével összhangban kidolgozott módszertan.</p> <p>A LUCAS-módszertant rendszeresen frissítik annak érdekében, hogy megbízhatóbbak legyenek az Unióban felhasznált adatok, valamint a tagállamok által nemzeti szinten, a nemzeti helyreállítási terveik végrehajtása során felhasznált adatok.</p>

V. MELLÉKLET

A MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK KÖZÖNSÉGES MADÁRFAJAIIRA VONATKOZÓ NEMZETI INDEX

Leírás

A mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó index összefoglalja a mezőgazdasági területeken előforduló, gyakori és széles körben elterjedt madarak populációival kapcsolatos tendenciákat, és az európai mezőgazdasági ökoszisztémák biológiai sokfélesége állapotának felmérésére szolgáló helyettesítő mutatónak számít. A mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó nemzeti index olyan összetett, több fajra kiterjedő index, amely a mezőgazdasági területen előforduló madárfajok relatív abundanciájának változását méri nemzeti szinten, egyes kiválasztott felmérési helyszíneken. Az említett index olyan kiválasztott fajokon alapul, amelyek táplálkozása és fészkelése a mezőgazdasági területek alkotta élőhelyektől függ. A mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó nemzeti indexek az egyes tagállamok számára releváns fajokon alapulnak. A mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó nemzeti index egy bázisán alapján kerül kiszámításra, amely bázisra vonatkozóan az indexet általában 100-as értéként állapítják meg. A tendenciára vonatkozó értékek az adott, mezőgazdasági területeken előforduló madárfajok populációjának méretében egy többéves időszakban bekövetkező teljes populációváltozást mutatják.

Módszertan: Brlík et al. (2021): „Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds” (Hosszú távú és nagy méretű, több fajra kiterjedő adatkészlet a közönséges európai költőmadarak populációváltozásainak követéséről), *Sci Data* 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

Az „azon tagállamok, ahol a mezőgazdasági területeken előforduló madarak állománya nagyobb mértékű időbeli csökkenést mutat” kifejezés azokra a tagállamokra utal, amelyekben a mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó nemzeti indexhez figyelembe vett fajok legalább fele esetében hosszú távú negatív tendencia figyelhető meg a populáció vonatkozásában. Azokban a tagállamokban, ahol egyes fajok esetében nem állnak rendelkezésre a populációkkal kapcsolatos hosszú távú tendenciákra vonatkozó információk, a fajok európai állapotára vonatkozó információkat kell használni.

Ezek a tagállamok a következők:

Csehország

Dánia

Németország

Észtország

Spanyolország

Franciaország

Olaszország

Luxemburg

Magyarország

Hollandia

Finnország

Az „azon tagállamok, ahol a mezőgazdasági területeken előforduló madarak állománya kisebb mértékű időbeli csökkenést mutat” kifejezés azokra a tagállamokra utal, amelyekben a mezőgazdasági területek közöségi madárfajaira vonatkozó nemzeti indexhez figyelembe vett fajok kevesebb mint fele esetében figyelhető meg hosszú távú negatív tendencia a populáció vonatkozásában. Azokban a tagállamokban, ahol egyes fajok esetében nem állnak rendelkezésre a populációkkal kapcsolatos hosszú távú tendenciákra vonatkozó információk, a fajok európai állapotára vonatkozó információkat kell használni.

Ezek a tagállamok a következők:

Belgium

Bulgária

Írország

Görögország

Horvátország

Ciprus

Lettország

Litvánia

Málta

Ausztria

Lengyelország

Portugália

Románia

Szlovénia

Szlovákia

Svédország

A mezőgazdasági területek közönséges madárfajaira vonatkozó indexekhez az egyes tagállamokban figyelembe vett fajok jegyzéke

Belgium – Flandria

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Haematopus ostralegus

Hirundo rustica

Limosa limosa

Linaria cannabina

Motacilla flava

Numenius arquata

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola torquatus

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Belgium – Vallónia

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Corvus frugilegus

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Miliaria calandra

Motacilla flava

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola torquatus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Bulgária

Alauda arvensis

Carduelis carduelis

Coturnix coturnix

Corvus frugilegus

Emberiza hortulana

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Miliaria calandra

Motacilla flava

Perdix perdix

Passer montanus

Sylvia communis

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Upupa epops

Csehország

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Ciconia ciconia

Corvus frugilegus

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Miliaria calandra

Motacilla flava

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Dánia

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Carduelis carduelis

Corvus corone

Corvus frugilegus

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Gallinago gallinago

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Miliaria calandra

Motacilla alba

Motacilla flava

Oenanthe oenanthe

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola rubetra

Sylvia communis

Sylvia curruca

Turdus pilaris

Vanellus vanellus

Németország

Alauda arvensis

Athene noctua

Emberiza citrinella

Lanius collurio

Limosa limosa

Lullula arborea

Miliaria calandra

Milvus milvus

Saxicola rubetra

Vanellus vanellus

Észtország

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Corvus frugilegus

Emberiza citrinella

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola rubetra

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Írország

Carduelis carduelis

Columba oenas

Columba palumbus

Corvus cornix

Corvus frugilegus

Corvus monedula

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Fringilla coelebs

Hirundo rustica

Chloris chloris

Linaria cannabina

Motacilla alba

Passer domesticus

Phasianus colchicus

Pica pica

Saxicola torquatus

Sturnus vulgaris

Görögország

Alauda arvensis

Apus apus

Athene noctua

Calandrella brachydactyla

Carduelis carduelis

Carduelis chloris

Ciconia ciconia

Corvus corone

Corvus monedula

Delichon urbicum

Emberiza cirrus

Emberiza hortulana

Emberiza melanocephala

Falco naumanni

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo daurica

Hirundo rustica

Lanius collurio

Lanius minor

Lanius senator

Linaria cannabina

Lullula arborea

Luscinia megarhynchos

Melanocorypha calandra

Miliaria calandra

Motacilla flava

Oenanthe hispanica

Oenanthe oenanthe

Passer domesticus

Passer hispaniolensis

Passer montanus

Pica pica

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Streptopelia decaocto

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia melanocephala

Upupa epops

Spanyolország

Alauda arvensis

Alectoris rufa

Athene noctua

Calandrella brachydactyla

Carduelis carduelis

Cisticola juncidis

Corvus monedula

Coturnix coturnix

Emberiza calandra

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Linaria cannabina

Melanocorypha calandra

Merops apiaster

Oenanthe hispanica

Passer domesticus

Passer montanus

Pica pica

Pterocles orientalis

Streptopelia turtur

Sturnus unicolor

Tetrax tetrax

Upupa epops

Franciaország

Alauda arvensis

Alectoris rufa

Anthus campestris

Anthus pratensis

Buteo buteo

Corvus frugilegus

Coturnix coturnix

Emberiza cirius

Emberiza citrinella

Emberiza hortulana

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Lanius collurio

Linaria cannabina

Lullula arborea

Melanocorypha calandra

Motacilla flava

Oenanthe oenanthe

Perdix perdix

Saxicola torquatus

Saxicola rubetra

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Horvátország

Alauda arvensis

Anthus campestris

Anthus trivialis

Carduelis carduelis

Coturnix coturnix

Emberiza cirrus

Emberiza citrinella

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Jynx torquilla

Lanius collurio

Lanius senator

Linaria cannabina

Lullula arborea

Luscinia megarhynchos

Miliaria calandra

Motacilla flava

Oenanthe hispanica

Oriolus oriolus

Passer montanus

Pica pica

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Streptopelia turtur

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Olaszország

Alauda arvensis

Anthus campestris

Calandrella brachydactyla

Carduelis carduelis

Carduelis chloris

Corvus cornix

Emberiza calandra

Emberiza hortulana

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Jynx torquilla

Lanius collurio

Luscinia megarhynchos

Melanocorypha calandra

Motacilla alba

Motacilla flava

Oriolus oriolus

Passer domesticus italiae

Passer hispaniolensis

Passer montanus

Pica pica

Saxicola torquatus

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus unicolor

Sturnus vulgaris

Upupa epops

Ciprus

Alectoris chukar

Athene noctua

Carduelis carduelis

Cisticola juncidis

Clamator glandarius

Columba palumbus

Coracias garrulus

Corvus corone cornix

Coturnix coturnix

Emberiza calandra

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Francolinus francolinus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Chloris chloris

Iduna pallida

Linaria cannabina

Oenanthe cypriaca

Parus major

Passer hispaniolensis

Pica pica

Streptopelia turtur

Sylvia conspicillata

Sylvia melanocephala

Lettország

Acrocephalus palustris

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Carduelis carduelis

Carpodacus erythrinus

Ciconia ciconia

Crex crex

Emberiza citrinella

Lanius collurio

Locustella naevia

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola rubetra

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Litvánia

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Carduelis carduelis

Ciconia ciconia

Crex crex

Emberiza citrinella

Hirundo rustica

Lanius collurio

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola rubetra

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

Luxemburg

Alauda arvensis

Emberiza citrinella

Lanius collurio

Linaria cannabina

Passer montanus

Saxicola torquatus

Sylvia communis

Magyarország

Alauda arvensis

Anthus campestris

Coturnix coturnix

Emberiza calandra

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Lanius collurio

Lanius minor

Locustella naevia

Merops apiaster

Motacilla flava

Perdix perdix

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Sylvia nisoria

Vanellus vanellus

Málta

Calandrella brachydactyla

Linaria cannabina

Cettia cetti

Cisticola juncidis

Coturnix coturnix

Emberiza calandra

Lanius senator

Monticola solitarius

Passer hispaniolensis

Passer montanus

Serinus serinus

Streptopelia decaocto

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia conspicillata

Sylvia melanocephala

Hollandia

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Athene noctua

Calidris pugnax

Carduelis carduelis

Corvus frugilegus

Coturnix coturnix

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Gallinago gallinago

Haematopus ostralegus

Hippolais icterina

Hirundo rustica

Limosa limosa

Miliaria calandra

Motacilla flava

Numenius arquata

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola torquatus

Spatula clypeata

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Tringa totanus

Turdus viscivorus

Vanellus vanellus

Ausztria

Acrocephalus palustris

Alauda arvensis

Anthus spinoletta

Anthus trivialis

Carduelis carduelis

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Jynx torquilla

Lanius collurio

Linaria cannabina

Lullula arborea

Miliaria calandra

Oenanthe oenanthe

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Serinus citrinella

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Turdus pilaris

Vanellus vanellus

Lengyelország

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Ciconia ciconia

Emberiza citrinella

Emberiza hortulana

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Lanius collurio

Limosa limosa

Linaria cannabina

Miliaria calandra

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola torquatus

Saxicola rubetra

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Portugália

Athene noctua

Bubulcus ibis

Carduelis carduelis

Chloris chloris

Ciconia ciconia

Cisticola juncidis

Coturnix coturnix

Delichon urbicum

Emberiza cirrus

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Lanius meridionalis

Linaria cannabina

Merops apiaster

Miliaria calandra

Milvus migrans

Passer domesticus

Pica pica

Saxicola torquatus

Serinus serinus

Sturnus unicolor

Upupa epops

România

Alauda arvensis

Anthus campestris

Calandrella brachydactyla

Ciconia ciconia

Corvus frugilegus

Emberiza calandra

Emberiza citrinella

Emberiza hortulana

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Lanius collurio

Lanius minor

Linaria cannabina

Melanocorypha calandra

Motacilla flava

Passer montanus

Perdix perdix

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Szlovénia

Acrocephalus palustris

Alauda arvensis

Anthus trivialis

Carduelis carduelis

Columba oenas

Columba palumbus

Emberiza calandra

Emberiza cirrus

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Jynx torquilla

Lanius collurio

Linaria cannabina

Lullula arborea

Luscinia megarhynchos

Motacilla flava

Passer montanus

Phoenicurus phoenicurus

Picus viridis

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Szlovákia

Alauda arvensis

Carduelis carduelis

Emberiza calandra

Emberiza citrinella

Falco tinnunculus

Hirundo rustica

Chloris chloris

Lanius collurio

Linaria cannabina

Locustella naevia

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola rubetra

Saxicola torquatus

Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Sylvia nisoria

Vanellus vanellus

Finnország

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Corvus monedula

Crex crex

Delichon urbica

Emberiza hortulana

Hirundo rustica

Numenius arquata

Passer montanus

Saxicola rubetra

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Turdus pilaris

Vanellus vanellus

Svédország

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Corvus frugilegus

Emberiza citrinella

Emberiza hortulana

Falco tinnunculus

Hirundo rustica

Lanius collurio

Linaria cannabina

Motacilla flava

Passer montanus

Saxicola rubetra

Sturnus vulgaris

Sylvia communis

Vanellus vanellus

VI. MELLÉKLET

A 12. CIKK (2) ÉS (3) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT, AZ ERDEI ÖKOSZISZTÉMÁK BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉGÉRE VONATKOZÓ MUTATÓK JEGYZÉKE

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
Álló holtfa	<p>Leírás: ez a mutató az erdőkben és egyéb fás területeken található, nem élő, álló fás biomassza mennyiségét mutatja.</p> <p>Mértékegység: m³/ha.</p> <p>Módszertan: a FOREST EUROPE által kidolgozott és használt módon (<i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020), valamint a nemzeti erdőnyilvántartások leírásában (<i>Tomppo E. et al.: National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010) kidolgozott és használt módon, figyelembe véve az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletében az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatással összhangban meghatározott módszertant.</p>
Fekvő holtfa	<p>Leírás: ez a mutató az erdőkben és egyéb fás területeken található, nem élő, ledőlt fás biomassza mennyiségét mutatja.</p> <p>Mértékegység: m³/ha.</p> <p>Módszertan: a FOREST EUROPE által kidolgozott és használt módon (<i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020), valamint a nemzeti erdőnyilvántartások leírásában (<i>Tomppo E. et al.: National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010) kidolgozott és használt módon, figyelembe véve az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletében az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatással összhangban meghatározott módszertant.</p>

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
A nem egyidős fákból álló erdők aránya	<p>Leírás: ez a mutató a faellátás céljából rendelkezésre álló, nem egyidős fákból álló erdőknek az egyidős fákból álló erdőkhez viszonyított arányára utal.</p> <p>Mértékegység: a faellátás céljából rendelkezésre álló, nem egyidős fákból álló erdők százalékos aránya.</p> <p>Módszertan: a FOREST EUROPE által kidolgozott és használt módon (<i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020), valamint a nemzeti erdőnyilvántartások leírásában (<i>Tomppo E. et al.: National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010) kidolgozott és használt módon.</p>
Az erdők összekapcsoltsága	<p>Leírás: az erdők összekapcsoltsága az erdővel borított területek tömörségének foka. Meghatározása egy 0-tól 100-ig terjedő skálán történik.</p> <p>Mértékegység: index.</p> <p>Módszertan: az alábbi jelentésben kidolgozottak szerint: FAO, Vogt P., et al., <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, JRC Technical Report, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2019.</p>
A közönséges erdei madárfajokra vonatkozó index	<p>Leírás: az erdei madarakra vonatkozó mutató a közönséges erdei madarak abundanciájának az európai elterjedési területükön való időbeli alakulását mutatja. Olyan összetett index, amelyet az európai erdei élőhelyekre jellemző madárfajokra vonatkozó megfigyelési adatok alapján állapítanak meg. Az index az egyes tagállamok által figyelembe vett fajok jegyzékén alapul.</p> <p>Mértékegység: index.</p> <p>Módszertan: Brlík et al. <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i>, Sci Data 8, 21. 2021.</p>

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
Szervesszén-készlet	<p>Leírás: ez a mutató az erdei ökoszisztémákban található avar és ásványi talaj 0–30 cm mélységben található szervesszén-készletére vonatkozik.</p> <p>Mértékegység: tonna szerves szén/ha.</p> <p>Módszertan: az (EU) 2018/1999 rendelet V. mellékletében foglaltak szerint, összhangban az üvegházhatást okozó gázok nemzeti jegyzékeire vonatkozó 2006. évi IPCC-iránymutatással, és ahogyan azt a földhasználati és földfelszínborítottsági összeírás (LUCAS) (Jones A. et al., <i>LUCAS Soil 2022</i>, JRC technical report, Publications Office of the European Union, 2021) támogatja.</p>
Az őshonos fajok által uralt erdők aránya	<p>Leírás: az őshonos fajok által uralt (> 50 %) erdők és egyéb fás területek aránya</p> <p>Mértékegység: százalék</p> <p>Módszertan: a FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020 által kidolgozott és használt módon, valamint a nemzeti erdőnyilvántartások leírásában (<i>Tomppo E. et al.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010) kidolgozott és használt módon.</p>

Mutató	A mutató meghatározásának és nyomon követésének leírása, mértékegysége és módszertana
Fafaj-diverzitás	<p>Leírás: ez a mutató az erdei területeken előforduló fajok átlagos számát jelenti</p> <p>Mértékegység: index</p> <p>Módszertan: a FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, valamint a nemzeti erdőnyilvántartások leírása (<i>Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010) alapján.</p>

VII. MELLÉKLET

A 14. CIKK (16) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT HELYREÁLLÍTÓ INTÉZKEDÉSEK PÉLDÁINAK JEGYZÉKE

1. A vizes élőhelyek helyreállítása a lecsapolt tőzeglápok elárasztással való helyreállításával, a tőzeglápok lecsapoló létesítményeinek eltávolításával vagy polderek megszüntetésével, valamint a tőzegkitermelés leállításával.
2. A hidrológiai viszonyok javítása a természetes és féltermészetes ökoszisztémákban a felszíni vizek mennyiségének, minőségének és dinamikájának fokozásával, valamint a talajvíz szintjének növelésével.
3. A nem kívánt cserjések vagy a nem őshonos fajokból álló ültetvények eltávolítása a gyepterületeken, a vizes élőhelyeken, az erdőkben és a gyér növényzettel rendelkező területeken.
4. A vizenyős területek művelése.
5. A folyókanyarok helyreállítása, valamint a mesterségesen levágott kanyarok vagy a holtági tavak újbóli összekötése.
6. A hosszirányú és oldalirányú akadályok – például a töltések és a völgyzáró gátak – eltávolítása, nagyobb tér biztosítása a folyó kiterjedésének változásához, valamint a szabad vízáramlású folyószakaszok helyreállítása.
7. A folyómedrek, a tavak és az alföldi vízfolyások újbóli természetessé tétele például a mesterséges parterősítés eltávolításával, a szubsztrátum összetételének optimalizálásával, valamint az élőhelyborítás javításával vagy kialakításával.
8. A természetes ülepedés helyreállítása.
9. Part menti védőövezetek, például part menti erdők, védelmi sávok, rétek vagy legelők létrehozása.

10. Az erdőkben található ökológiai elemek – például a nagy, öreg és pusztuló fák (élőhelyet biztosító fák), valamint a fekvő és álló holtfa – mennyiségének növelése.
11. A – például a fajösszetétel és az életkor szempontjából – diverzifikált erdőszerkezet kialakítása, valamint a fafaj-populációk természetes regenerálódásának és újratermelődésének lehetővé tétele.
12. Az adott helyről származó egyedek és a fajok vándorlásának támogatása ott, ahol az éghajlatváltozás miatt erre szükség lehet.
13. Az erdők diverzitásának növelése nem erdei élőhelyek – például nyílt gyepterületek vagy fenyérek, tavacskák vagy sziklás területek – mozaikjainak helyreállításával.
14. „Természetközeli állapotot biztosító” vagy „folyamatos borítást biztosító” erdőgazdálkodási megközelítések alkalmazása; őshonos fafajok telepítése.
15. Az őshonos fajok alkotta öreg erdők és az érett állományok fokozott fejlesztése, például a kitermelés beszüntetésével vagy az önszabályozó funkciók és a megfelelő reziliencia kialakulását elősegítő aktív gazdálkodással.
16. A magas fokú biológia sokféleséggel rendelkező tájképi elemek, például védelmi sávok, őshonos virágokkal borított táblaszegélyek, sövények, fák, kis erdők, teraszfalak, tavacskák, élőhelyfolyosók és ökológiai lépőkövek stb. kialakítása a szántóterületeken és az intenzíven használt gyepterületeken.
17. Az olyan agroökológiai gazdálkodási megközelítések tárgyát képező mezőgazdasági területek növelése, mint a biogazdálkodás vagy az agrárerdészet, a több haszonnövényből álló növénykultúrák és a vetésforgó, valamint az integrált kártevő- és tápanyaggazdálkodás.

18. Adott esetben a gyepterületeken a legeltetési intenzitás vagy a kaszálás gyakoriságának csökkentése, valamint a háziállatokkal való külterjes legeltetés és a külterjes kaszálás visszaállítása ott, ahol ezeket jelenleg nem alkalmazzák.
19. A vegyi növényvédő szerek, valamint a műtrágya és az állati trágya használatának megszüntetése vagy csökkentése.
20. A gyepterületek felszántásának és a produktív fűfajok magjai elvetésének a beszüntetése.
21. Az egykori mozgó szárazföldi dűnerendszereken kialakított ültetvények felszámolása annak érdekében, hogy a nyílt élőhelyek kialakulása érdekében újra lehetővé váljon a természetes széldinamika.
22. Az élőhelyek közötti összekapcsoltság javítása a fajpopulációk fejlődésének lehetővé tétele, valamint a megfelelő egyéni vagy genetikai cserének, illetve a fajok vándorlásának és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának az előmozdítása érdekében.
23. Annak lehetővé tétele, hogy az ökoszisztémák kialakítsák saját természetes dinamikájukat, például a betakarítás felhagyása, valamint a természetes és érintetlen állapot előmozdítása révén.
24. Az idegenhonos inváziós fajok eltávolítása és terjedésük megfékezése, valamint az új fajok megjelenésének megelőzése vagy minimalizálása.
25. A halászati tevékenységek által a tengeri ökoszisztémára gyakorolt káros hatások minimalizálása, például a tengerfenékre kisebb hatást gyakorló halászeszközök használatával.
26. A fontos ívóterületek és halbölcsők helyreállítása.
27. A tengeri élővilág visszatérését elősegítő és ezzel a korall-, osztriga- vagy kötömbzátonyok visszaállítását támogató szerkezetek vagy szubsztrátumok biztosítása.

28. A tengerifű-mezők és a moszaterdők helyreállítása a tengerfenék aktív stabilizálásával, a terhelés csökkentésével és – amennyiben lehetséges – megszüntetésével, valamint aktív szaporítással és ültetéssel.
 29. A tengeri élőhelyek ökológiája szempontjából létfontosságú, jellegzetes őshonos fajok populációi állapotának helyreállítása vagy javítása passzív vagy aktív helyreállító intézkedések, például fiatal egyedek betelepítése révén.
 30. A tengerszennyezés különböző formáinak – például a tápanyagterhelésnek, a zajszennyezésnek és a műanyag hulladéknak – a csökkentése.
 31. Az ökológiai elemekkel – például parkokkal, fákkal és erdőfoltokkal, zöldtetőkkel, vadvirágos gyepterületekkel, kertekkel, városi kertészkedésre használt területekkel, fával szegélyezett utcákkal, városi rétekkel és sövényekkel, tavacskákkal és vízfolyásokkal – rendelkező városi zöldterületek növelése, figyelembe véve egyebek között a fajdiverzitást, az őshonos fajokat, a helyi viszonyokat és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát.
 32. A gyógyszerekből, veszélyes vegyi anyagokból, városi és ipari szennyvizekből és egyéb hulladékokból – többek között szemétből és műanyagokból – származó szennyezés, valamint a fényszennyezés megszüntetése, csökkentése vagy hatásainak enyhítése valamennyi ökoszisztéma tekintetében.
 33. A barnamezős területek, korábbi ipari területek és kőbányák természetes területté alakítása.
-